

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

Görüşlerinizi duzenleme@bddk.org.tr adresine e-posta ile iletebilirsiniz.

TEMEL KREDİ RİSKİNE ESAS TUTARIN İÇSEL DERECELENDİRMEYE DAYALI YAKLAŞIMLAR İLE HESAPLANMASINA İLİŞKİN TEBLİĞ TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, bankaların içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlar kullanarak temel kredi riskine esas tutar hesaplamalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 43 üncü, 45 inci ve 93 üncü maddeleri ile ** tarihli ve ** sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrası hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Tebliğde yer alan;

- a) Ana ortaklık: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan ana ortaklığı,
- b) Aracı kurum: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan aracı kurumu,
- c) Artık risk: Kullanılan kredi riski azaltım tekniklerinin beklenildiği kadar etkin olmamasından kaynaklanan riskleri,
- ç) Asgari kiralama ödemeleri: Kiralama İşlemlerine İlişkin Türkiye Muhasebe Standardında (TMS 17) tanımlanan asgari kira ödemelerini,
- d) Banka: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,
- e) Beklenen kayıp (BK): Bir yıllık dönemde, alacağın değerinin azalması veya karşı tarafın muhtemel temerrüdü nedeniyle kaybedilmesi beklenen tutarın alacağın temerrüt anındaki bakiyesine oranını,
- f) Birincil alacaklar: Borçlunun/ihraççının varlıkları veya gelirleri üzerinde herhangi bir alacaktan önce hak doğuran alacakları,
- g) Derecelendirme sistemi: Belirli bir alacak türü için kredi riskinin değerlendirilmesi, alacakların derecelendirme notlarının ve havuzlarının belirlenmesi, temerrüt ve kayıp tahminlerinin sayısallaştırılması için kullanılan tüm yöntem, prosedür, kontrol, veri toplanma ve bilgi yönetimi sistemlerini,
- ğ) Finansal araç: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan finansal aracı,
- h) Finansal kuruluş: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan finansal kuruluşu,
- ı) Gelişmiş İDD yaklaşımı: İlgili alt risk sınıfında TO, THK ve KDO değerleri ile efektif vadenin içsel olarak hesaplandığı içsel derecelendirmeye dayalı temel kredi riski hesaplama yaklaşımını,
- i) İçsel derecelendirmeye dayalı (İDD) yaklaşımlar: Temel ve gelişmiş içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımları,
- j) İhbarlı limit: Banka tarafından belirlenen ve müşterinin bilgisi dahilinde olan kredi limitini,
- k) İkincil alacaklar: Birincil alacak niteliği taşımayan alacakları,
- l) Kalıntı değer: Kiralanan varlığın amortisman sonrası gelecekteki piyasa değerini,

m) Kalıntı değer riski: Kiralanan varlığın gerçeğe uygun değerinin kiralama başlangıcındaki kalıntı değer tahmininin altına düşmesi nedeniyle bankanın maruz kalabileceği zararı,

n) Kamu kuruluşu: İktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet gösterenler hariç olmak üzere, merkezi yönetim ve yerel yönetimlerden ayrı kamu tüzel kişiliğini haiz olan kuruluşlar ile merkezi yönetim ve yerel yönetimlere bağlı idari kuruluşları, yerel yönetimleri ve bu kuruluşların muadili yurt dışı kuruluşları,

o) Kanun: 5411 sayılı Bankacılık Kanununu,

ö) Kayıp: Kredinin tahsiliyle ilgili önemli derecedeki iskonto etkileri ile önemli derecedeki doğrudan ve dolaylı giderler de dâhil ekonomik kaybı,

p) Kolektif yatırım kuruluşu (KYK): Sermaye Piyasası Kanununa ilişkin alt düzenlemelerde belirtilen yatırım ortaklığı ve yatırım fonları ile muadil yabancı ülke düzenlemeleri uyarınca kolektif yatırım kuruluşu olarak kabul edilen kuruluş,

r) Kredi değerlendirme ayarlaması (KDA): Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi değerlendirme ayarlamasını,

s) KDA riski: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi değerlendirme ayarlaması riskini,

ş) Kredi dönüşüm oranı (KDO): Gayrinakdi krediler ve taahhütlerin nakdi krediye dönüşüm oranını,

t) Kredi derecelendirme kuruluşu (KDK): 17/04/2012 tarihli ve 28267 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında Kurulca yetkilendirilen veya doğrudan tanınan derecelendirme kuruluşunu,

u) Kredi riski azaltımı: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi riski azaltımını,

ü) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

v) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

y) Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ): Kurulca belirlenecek sınırın altında cirosu olan işletmeleri,

z) Menkul kıymetleştirme: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan menkul kıymetleştirmeyi,

aa) Merkezi yönetim: Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin kamu tüzel kişiliği altında yer alan ve ayrı tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar ile bu kuruluşların muadili yurt dışı kuruluşlarını,

bb) Ödeme şartı: Sözleşmeyle hükme bağlanan ve temerrüt, iflas, yeniden yapılandırma, moratoryum gibi koruma tutarının muaccel hale gelmesine neden olan herhangi bir olayı,

cc) Özel amaçlı şirket: Sermaye Piyasası Kanununa ilişkin alt düzenlemelerde tanımlanan özel amaçlı şirketi,

çç) Özel netleştirme sözleşmeleri: Repo işlemleri ve/veya menkul kıymet veya emtia ödünç işlemleri ve/veya bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemleri kapsayan çerçeve netleştirme sözleşmelerini,

dd) Özkaynak: Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanacak özkaynakları,

ee) Rotatif alacak: Borçlunun istediği sıklıkta ve zaman aralığında kullanabileceği ve geri ödeyebileceği alacağı,

ff) Spesifik ters eğilim riski: Yapılan işlemin niteliği nedeniyle risk tutarı ile karşı tarafın TO’su arasında pozitif korelasyon olduğu zaman ortaya çıkan riski,

gg) Standart yaklaşım: ** tarihli ve ** sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğde esasları belirlenen yaklaşımı,

ğğ) Temerrüt halinde kayıp (THK): Karşı tarafın temerrüdünden kaynaklanan kaybın, temerrüt anındaki bakiyeye oranını,

hh) Temerrüt olasılığı (TO): Karşı tarafın bir yıllık süre içerisinde temerrüde düşme olasılığını,

ıı) Temel İDD yaklaşımı: İlgili risk sınıfı veya alt risk sınıfında TO'nun içsel olarak hesaplandığı, THK ve KDO değerlerinin Kurum tarafından belirlendiği içsel derecelendirmeye dayalı temel kredi riski hesaplama yaklaşımını,

ii) Temlik riski: Borçluya yapılacak nakdi ödemeler veya transfer edilecek haklar dolayısıyla devralınan alacak tutarının azalması ihtimalini,

jj) Türev işlem: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan türev işlemi,

mm) Yönetmelik: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirmesine İlişkin Yönetmeliği,

kk) Volatilité: Finansal varlıkların fiyat veya oranlarındaki dalgalanmaların büyüklük ve sıklık derecesinin ölçüsünü,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımların Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar

İçsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlara ilişkin izin süreci

MADDE 4- (1) Temel kredi riskine esas tutar hesaplamasında İDD yaklaşımlarının kullanılması Kurum iznine tabidir. İDD yaklaşımlarının kullanım izni, her bir risk sınıfı ve her bir derecelendirme sistemi bazında verilir. Başka bir denetim otoritesi tarafından kullanımına izin verilen bir içsel derecelendirme sisteminin banka tarafından kullanılması bu Tebliğ hükümlerinden muafiyet sağlamaz.

(2) Temel kredi riskine esas tutar hesaplamasında İDD yaklaşımlarının kullanılabilmesine Kurum tarafından izin verilmesi için bankanın kredi riskinin yönetimi ve derecelendirmesinde kullandığı sistemlerin sağlam ve güvenilir olması, Ek-1 çerçevesinde yapılacak hesaplamaların doğru ve güvenilir olması ve Ek-2'de belirtilen asgari koşullar ile aşağıda belirtilen şartların sağlanması gereklidir:

a) Bankanın derecelendirme sistemlerinin, borçlunun ve işlemin özellikleri hakkında anlamlı bir değerlendirme ve risk ayrıştırması yapması, risk hakkında doğru ve tutarlı nicel tahminler üretmesi.

b) Temel kredi riskine esas tutar hesaplamasında kullanılan içsel derecelendirmeler ile temerrüt ve kayıp tahminleri ve bunlarla ilişkili sistem ve süreçlerin, bankanın risk yönetimi, karar alma, kredi onayı, sermayenin banka içindeki tahsisi ve kurumsal yönetim süreçlerinde asli bir rol oynaması.

c) Bankada, derecelendirme sistemlerinden sorumlu, risk yönetimi birimi altında yapılandırılmış bir kredi riski kontrol biriminin bulunması.

ç) Bankanın, risk ölçüm ve yönetim sürecini etkin bir şekilde desteklemek için ilgili tüm veri ve bilgileri toplaması ve saklaması.

d) Bankanın, derecelendirme sistemlerini ve bunların tasarımına ilişkin mantıksal gerekçeleri yazılı hale getirmesi ve derecelendirme sistemlerinin validasyonunu gerçekleştirmesi.

e) Bankanın, Kuruma başvuru yapmadan önce her bir derecelendirme sisteminin validasyonunu yeterli bir süre boyunca gerçekleştirmiş, derecelendirme sistemi ve işleyişi ile validasyon sürecini iç denetim birimine inceletmiş, bu süre zarfında bu derecelendirme sistemlerinin ilgili uygulama alanlarına uygunluğunu değerlendirmiş ve değerlendirmeler neticesinde gerekli değişiklikleri yapmış olması.

f) Bankanın, İDD yaklaşımları çerçevesinde risk parametrelerine ilişkin tahminlerini kullanarak temel kredi riskine esas tutarı hesaplayabiliyor olması.

g) Bankanın, derecelendirme sistemi kapsamındaki her bir alacağı bir derecelendirme notuna veya havuzuna eşleştirmiş ve eşleştirmeye devam ediyor olması.

ğ) Derecelendirme sistemlerinin çıktılarının, izin başvurusundan önceki son 3 yıl boyunca Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezine raporlanmış olması.

(3) İDD yaklaşımlarının kullanılması için aranan şartlar, üçüncü taraflardan satın alınan model veya derecelendirme sistemleri için de aranır.

(4) Derecelendirme sistemlerinin, Kuruma yapılacak resmî izin başvurusundan önce risk yönetimi amacıyla asgari 3 yıldır kullanılıyor olması ve bu süre zarfında Ek-2’de belirtilen asgari koşullara büyük ölçüde uyumlu olması şarttır. Uyumluluğun ispatlanabilmesi için içsel derecelendirmelere ilişkin bilgilerin kullanıldığını gösteren belgeler denetime hazır bulundurulur. Derecelendirme sistemlerinde zaman içerisinde yapılan iyileştirmeler asgari 3 yıl kullanım şartına uyumsuzluk oluşturmaz.

(5) Gelişmiş İDD yaklaşımının kullanılabilmesi için, Kuruma yapılacak resmî izin başvurusundan önce THK ve KDO tahminlerinin risk yönetimi amacıyla asgari 3 yıldır kullanılıyor olması ve bu süre zarfında Ek-2’de belirtilen asgari koşullara büyük ölçüde uyumlu olması şarttır. Uyumluluğun ispatlanabilmesi için bu tahminlere ilişkin bilgilerin kullanıldığını gösteren belgeler denetime hazır bulundurulur. Bu tahminlere ilişkin modellerde zaman içerisinde yapılan iyileştirmeler asgari 3 yıl kullanım şartına uyumsuzluk oluşturmaz.

İçsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlarda temel kredi riskine esas tutar

MADDE 5- (1) İçsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlar uyarınca temel kredi riskine esas tutar, bilanço içi varlıklar ile gayrinakdî krediler ve taahhütlere ilişkin risk ağırlıklı tutarların toplamından oluşur.

(2) Risk ağırlıklı tutarlar, 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) ilâ (f) bentlerindeki risk sınıfları kapsamında, Ek-1’in Birinci Bölümünün bir ilâ on sekizinci fıkralarında yer alan hükümlere uygun olarak, TO, THK, risk tutarı ve efektif vade parametrelerine dayanılarak hesaplanır. TO, THK ve efektif vade Ek-1’in İkinci Bölümünde; risk tutarı ise Ek-1’in Üçüncü Bölümünde yer alan hükümler çerçevesinde hesaplanır.

(3) Merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar, bankalardan veya aracı kurumlardan alacaklar ile kurumsal alacaklar risk sınıflarına dâhil alacaklara ilişkin TO tahminleri, içsel olarak hesaplanır. Merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar, bankalardan veya aracı kurumlardan alacaklar, kurumsal alacaklar risk sınıfında yer alan finansal kuruluşlardan alacaklar ile konsolide cirosu Kurulca belirlenecek bir sınırın üzerinde olan işletmelerden olan kurumsal alacakların risk ağırlıklı tutar hesaplamalarında gelişmiş İDD yaklaşımı kullanılamaz. Bu risk sınıfları için temel İDD yaklaşımı kullanılırken Ek-1’in İkinci Bölümünün sekiz ilâ on üçüncü fıkralar çerçevesinde belirlenen THK değerleri ve Ek-1’in Üçüncü Bölümünde belirtilen KDO’lar kullanılır.

(4) Kurumsal alacaklara ilişkin risk ağırlıklı tutar hesaplamasında temel İDD yaklaşımı veya gelişmiş İDD yaklaşımından hangisi kullanılıyorsa ihtisas kredilerine ilişkin risk ağırlıklı tutar hesaplamasında da bu yaklaşım kullanılır. Volatilitesi yüksek ticari gayrimenkul finansmanına ilişkin risk ağırlıklı tutar hesaplamasında temel İDD yaklaşımı veya gelişmiş İDD yaklaşımının kullanılması durumunda Ek-1’in Birinci Bölümünün beşinci fıkrasında belirtilen korelasyon formülü kullanılır. Volatilitesi yüksek ticari gayrimenkul finansmanına ilişkin risk ağırlıklı tutar hesaplamasında gelişmiş İDD yaklaşımının kullanılabilmesi için gelir getiren gayrimenkul finansmanına ilişkin risk ağırlıklı tutar hesaplamasında da bu yaklaşımın kullanılıyor olması gerekir. İhtisas kredilerinin alt gruplarının bir veya birden fazlası için TO hesaplayamayan ya da TO tahminlerini Ek-2’de belirtilen asgari koşullara uygun olarak

yapamayan bankalarca risk ağırlıklı tutar hesaplamaları Ek-1'in Birinci Bölümünün altıncı fıkrası çerçevesinde ve Ek-3 dikkate alınarak yapılır.

(5) Perakende alacaklar risk sınıfına dâhil olacak havuzlarına ilişkin TO, THK ve KDO tahminleri içsel olarak hesaplanır.

(6) Devralınan kurumsal alacaklar ve devralınan perakende alacaklardan oluşan devralınan alacakların kredi riski, bu alacaklara ilişkin temerrüt ve temlik riskinden oluşur. Devralınan alacaklardan kaynaklanan temlik riskine ilişkin risk ağırlıklı tutarlar, Ek-1'in Birinci Bölümünün on dokuzuncu fıkrasında yer alan hükümlere uygun olarak hesaplanır. Devralınan karma havuzlarda bulunan alacakların risk sınıflarının ayrıştırılamadığı durumda bu alacaklara en yüksek sermaye yükümlülüğü doğuracak risk ağırlığı uygulanır.

(7) Hisse senedi yatırımları risk sınıfına dâhil edilen varlıkların risk ağırlıklı tutarları standart yaklaşım uyarınca hesaplanır.

(8) KYK'ye yapılan yatırımların risk ağırlıklı tutarları Ek-1'in Birinci Bölümünün on beş ilâ on yedinci fıkraları uyarınca hesaplanır.

(9) Kredi riski azaltım tekniklerinin kullanılması durumunda risk ağırlıklı tutarlar ve BK tutarları, temel İDD yaklaşımının kullanıldığı alacaklar için XX/XX/XX tarihli ve XXX sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ hükümleri dikkate alınarak; gelişmiş İDD yaklaşımının kullanıldığı alacaklar için Ek-1 dikkate alınarak hesaplanır.

(10) Kurul, Ek-1'de belirtilen değerler, eşikler ve oranlardan az olmamak kaydıyla; risk parametrelerini tüm bankalar için veya bankaların iç sistemlerini, aktif ve malî yapılarını dikkate alarak banka bazında değiştirmeye yetkilidir.

Risklerin sınıflandırılması

MADDE 6- (1) Maruz kalınan riskler, aşağıdaki risk sınıfları ile kurumsal ve perakende alacaklar için ilgili alt risk sınıflarında sınıflandırılır ve bu sınıflandırma zaman içinde tutarlı bir şekilde uygulanır:

- a) Merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar.
- b) Bankalardan veya aracı kurumlardan alacaklar.
- c) Kurumsal alacaklar.
- ç) Perakende alacaklar.
- d) Hisse senedi yatırımları.
- e) KYK'ye yapılan yatırımlar.
- f) Diğer aktifler.

(2) Aşağıda belirtilen alacaklar, merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar risk sınıfına dâhil edilir:

a) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğde yer alan hükümler uyarınca merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar ile merkezi yönetimlerden alacaklarla aynı risk ağırlığına tabi tutulan kamu kuruluşlarından alacaklar, bölgesel ve yerel yönetimlerden alacaklar.

b) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğde yer alan hükümler uyarınca %0 risk ağırlığı uygulanan çok taraflı kalkınma bankalarından ve uluslararası kuruluşlardan alacaklar.

(3) Aşağıda belirtilen alacaklar, bankalardan veya aracı kurumlardan alacaklar risk sınıfına dâhil edilir:

a) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğde yer alan hükümler uyarınca bankalardan veya aracı kurumlardan alacaklar kapsamında değerlendirilen alacaklar.

b) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğde yer alan hükümler uyarınca Türkiye Cumhuriyeti Merkezi Yönetimi'nden olan alacaklar kapsamında değerlendirilmeyen kamu kuruluşlarından alacaklar.

c) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğde yer alan hükümler uyarınca %0 risk ağırlığı uygulanmayan çok taraflı kalkınma bankalarından alacaklar.

ç) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğde yer alan hükümler uyarınca teminatlı menkul kıymetler risk sınıfında değerlendirilen alacaklar.

d) Bu fıkradaki kuruluşlara yapılan, Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 13 üncü maddesinin beşinci ve altıncı fıkraları kapsamı dışındaki ikincil alacaklar ve Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik uyarınca sermaye hesaplamasına dahil edilecek borçlanma araçları.

(4) Kurumsal alacaklar risk sınıfı; ihtisas kredileri, devralınan kurumsal alacaklar ve diğer kurumsal alacaklar alt risk sınıflarından oluşur.

(5) Aşağıdaki şartların tamamını sağlayan alacaklar, kurumsal alacaklar risk sınıfı içinde proje finansmanı, maddi duran varlık finansmanı, emtia finansmanı, gelir getiren gayrimenkul finansmanı ve volatilitesi yüksek ticari gayrimenkul finansmanı şeklinde sınıflandırılmak üzere ihtisas kredileri olarak ayrıca tanımlanır:

a) Alacağın, özel olarak fiziki varlıkların finanse edilmesi ve/veya işletilmesi amacıyla oluşturulmuş bir özel amaçlı şirkete kullanımlı olması.

b) Bankanın, finanse edilen varlıklar veya bu varlıkların yarattığı gelir üzerinde sözleşme hükümleri gereğince önemli kontrolünün olması.

c) Borçlu özel amaçlı şirketin, sahip olduğu başka önemli varlık veya faaliyetinin olmaması ya da az olması sebebiyle finanse edilen varlıklardan elde ettiği gelir dışında borcu geri ödeme olanağının az olması ya da hiç olmaması ve alacağın geri ödemesinin, borçlu özel amaçlı şirketin diğer kaynaklarından ziyade, finanse edilen varlıklardan elde edilen gelirler ile yapılıyor olması.

(6) Yeni bir projenin finansmanını ya da mevcut bir projenin yeniden finansmanını sağlayan, geri ödeme kaynağı ve teminat olarak öncelikle projeden elde edilecek gelirin kullanıldığı alacaklar proje finansmanı olarak sınıflandırılır.

(7) Fiziksel varlıkların ediniminin finanse edilmesi amacıyla sağlanan ve geri ödemesi, finanse edilen ve bankaya rehin veya temlik edilen varlıkların kiralama ya da finansal kiralama faaliyetleriyle yarattığı nakit akışlarına bağlı olan alacaklar maddi duran varlık finansmanı olarak sınıflandırılır.

(8) Borsada işlem gören emtia rezervlerinin, stoklarının veya alacaklarının finanse edilmesi amacıyla sağlanan ve geri ödemesi emtianın satışından elde edilen gelire bağlı olan kısa vadeli alacaklar emtia finansmanı olarak sınıflandırılır.

(9) Gayrimenkullerin finanse edilmesi amacıyla sağlanan, geri ödeme kaynağı ve borçlunun temerrüdü halinde tahsilat kaynağı olarak gayrimenkulün kiralananmasından ya da satışından elde edilen nakit akışlarının kullanıldığı alacaklar gelir getiren gayrimenkul finansmanı olarak sınıflandırılır. Borçlunun, finansmana konu gelir getiren gayrimenkulü dışında başka gelir kaynağının bulunması, beşinci fıkranın (c) bendinin uygulanmasına engel teşkil etmez.

(10) Kayıp oranlarındaki volatilitesi diğer ihtisas kredileriyle kıyaslandığında görece olarak daha yüksek olan ve ticari amaçlı gayrimenkullerin finanse edilmesi amacıyla sağlanan alacaklar volatilitesi yüksek ticari gayrimenkul finansmanı olarak sınıflandırılır. Teminatı Kurum ya da yabancı ülke otoriteleri tarafından volatilitesi yüksek ticari gayrimenkul olarak sınıflandırılan alacaklar ile bu tür gayrimenkullere ilişkin arazi satın alınması, proje geliştirilmesi veya inşaat finansmanı sağlayan alacaklar volatilitesi yüksek ticari gayrimenkul

finansmanı sınıfına dâhil edilir. Kurum ya da yabancı ülke otoriteleri tarafından volatilitesi yüksek ticari gayrimenkul olarak sınıflandırılmayan gayrimenkullere ilişkin arazi satın alınması, proje geliştirilmesi veya inşaat finansmanı sağlayan alacaklar da geri ödemelerin büyük ölçüde borçlunun sermayesinden sağlanmayacak olması ve alacağa ilişkin geri ödeme kaynağının, gayrimenkulün gelecekte satılabilmesi halinde elde edilecek nakit akışı olması veya gayrimenkulün mevcut kiralama oranının emsallerine kıyasla daha düşük olması gibi sebeplerle önemli derecede belirsiz nakit akışları olması halinde volatilitesi yüksek ticari gayrimenkul finansmanı alt risk sınıfına dâhil edilir. Bu alacaklara ilişkin geri ödemelerin büyük ölçüde borçlunun sermayesinden sağlanabilmesi sebebiyle volatilitesi yüksek ticari gayrimenkul olarak sınıflandırılmayan alacaklara, bu alacakların vadelerine bakılmaksızın, Ek-1'in Birinci Bölümünün altıncı fıkrası kapsamında vadesi 2,5 yıldan fazla olan diğer ihtisas kredileri için belirlenen risk ağırlıkları uygulanır.

(11) Birinci fıkra da belirtilen kurumsal alacaklar risk sınıfı dışındaki sınıflardan herhangi birine dâhil edilmeyen alacaklar kurumsal alacaklar risk sınıfında değerlendirilir.

(12) Perakende alacaklar risk sınıfı; nitelikli rotatif perakende alacaklar, ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar, devralınan perakende alacaklar ve diğer perakende alacaklar alt risk sınıflarından oluşur.

(13) Bir alacağın perakende alacaklar risk sınıfına dahil edilebilmesi için aşağıda belirtilen koşulların sağlanması gereklidir:

a) Alacağın aşağıda yer alan alacaklardan biri olması:

1) Gerçek kişilerden olan kredi kartları ve kredili mevduat hesapları gibi rotatif krediler, kredi tahsis taahhütleri, taksitli alacaklar ile finansal kiralama alacakları.

2) Bankanın ve konsolide edilen finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklıklarının bir borçludan veya bu borçlunun dahil olduğu risk grubundan olan toplam risk tutarının brüt tahsili gecikmiş alacaklar dâhil Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi uyarınca belirlenen perakende kredi limitini geçmemesi şartıyla KOBİ'lerden olan alacaklar.

3) Üç adetten az sayıda ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği bulunan gerçek kişi borçlulara veya yalnızca üyelerine asli olarak ikamet edebilecekleri gayrimenkul edindirmek amacıyla 4571 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamında kurulmuş olan kooperatiflere kullandırılan ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar.

b) Alacağın bankanın risk yönetimi uygulamalarında zaman içerisinde tutarlı ve benzer şekilde takip edilmesi.

c) Alacağın kurumsal alacaklarda olduğu kadar münferiden yönetilmemesi.

ç) Alacağın benzer şekilde yönetilen çok sayıda alacaktan oluşan bir portföyün parçası olması.

(14) On üçüncü fıkranın (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde belirtilen sınırın hesabında, gayrinakdi krediler ile taahhütler KDO uygulandıktan sonraki tutarları üzerinden, türev işlemler pozitif gerçeğe uygun değerleri üzerinden, repo işlemleri, menkul kıymet veya emtia ödünç verme/alma işlemleri pozitif net alacak tutarları üzerinden dikkate alınır.

(15) Perakende asgari kiralama ödemeleri, bugünkü değerleri üzerinden perakende alacak sınıfı altında dikkate alınır.

(16) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan alacaklar hisse senedi yatırımları risk sınıfında dikkate alınır.

(17) Diğer aktifler risk sınıfı, kredi niteliği taşımayan aktifler ile karşı tarafı tespit edilemeyen alacaklardan oluşur. Kiralanan varlıklara ilişkin kalıntı değer riski Ek-1'in Üçüncü Bölümünün dokuzuncu fıkrasında tanımlanan kiralanan varlıklar kapsamına dâhil edilmemiş ise diğer aktifler risk sınıfında değerlendirilir.

Beklenen kayıp tutarı hesaplaması

MADDE 7- (1) BK tutarları Ek-1'in Birinci Bölümünün yirmi ilâ yirmi dördüncü fıkralarında yer alan hükümler uyarınca hesaplanır.

(2) Hisse senedi yatırımları dışındaki risk sınıfları için hesaplanan BK tutarı, 22/6/2016 tarihli ve 29750 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe istinaden alacaklar için ayrılan karşılıklar toplamından çıkarılır. Bunun sonucunda negatif bir tutar elde edilmesi durumunda, bu tutarın mutlak değeri Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik uyarınca çekirdek sermayeden indirilir. Pozitif bir tutar elde edilmesi durumunda ise bu tutarın İDD yaklaşımlarının kullanıldığı alacakların risk ağırlıklı tutarları toplamının %0,6'sına kadar olan kısmı Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik uyarınca katkı sermayeye eklenir. Temerrüde düşmüş devralınan alacaklara yapılan iskontolar Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca ayrılan özel karşılıklar gibi dikkate alınır.

İçsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımların uygulanması

MADDE 8 - (1) Dördüncü fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bir risk sınıfı veya alt risk sınıfı için Kurumdan İDD yaklaşımı kullanım izni alındığında, o risk sınıfı veya alt risk sınıfı içindeki tüm alacaklar için ilgili İDD yaklaşımı uygulanmalıdır. Kuruma yapılan izin başvurusunda, konsolide ve konsolide olmayan bazda, İDD yaklaşımı kullanım izni talep edilen alacaklar için bu yaklaşımla hesaplanan risk ağırlıklı tutarın, bu tutar ile bunun dışında kalan alacaklar için standart yaklaşımla hesaplanan risk ağırlıklı tutar toplamına oranının asgari %30 olması gerekir.

(2) İDD yaklaşımları, Kurumdan izin alınması kaydıyla;

a) Ortaklığı veya yabancı ülkelerdeki şubeyi ifade eden faaliyet birimi bazında,

b) Banka ya da ortaklıklarında yer alan 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (d) ilâ (f) bentlerinde belirtilen risk sınıfları hariç olmak üzere risk sınıfları veya alt risk sınıfları bazında,

c) Temel İDD yaklaşımından gelişmiş İDD yaklaşımına geçilirken THK veya KDO parametreleri bazında, uygulanabilir.

(3) İDD yaklaşımlarının uygulanmasında yalnızca daha düşük sermaye yükümlülüğü hesaplanması amacına yönelik tercihler yapılamaz.

(4) Bankalar belli bir risk sınıfı içerisindeki büyüklük ve risk profili açısından önemsiz olarak değerlendirilen alacaklar için, Kurumdan izin almak kaydıyla risk ağırlıklı tutar hesaplamasında standart yaklaşımı uygulayabilirler.

(5) İDD yaklaşımlarını kullanım izni bulunan bir bankanın, bir derecelendirme sistemine ilave riskler eklemesi suretiyle söz konusu derecelendirme sisteminin uygulama alanını genişletmek istemesi durumunda, ilave edilen risklerin söz konusu sistemin uygulama alanının mevcut kapsamından önemli ölçüde farklılaştığı ve bankanın tecrübesinin dâhil edilen riskler için yeterli olmadığı durumda 4 üncü maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarındaki şartların eklenen riskler için tekrar sağlanması gerekir.

(6) Derecelendirme sistemlerinde ve bu sistemlerin uygulama alanlarında önemli değişiklikler yapılması Kurumun iznine tabidir. Bir alacak türü için geliştirilen derecelendirme sisteminin uygulama alanının, söz konusu alacak türü ile aynı türden olan tüm alacakları kapsaması gerekir.

(7) Temel kredi riskine esas tutar hesaplamasında İDD yaklaşımları kullanıldığı süreçte bankanın kredi riskinin yönetimi ve derecelendirmesinde kullandığı sistemlerin sağlam ve güvenilir olması ve bu sistemlerin Ek-2'de belirtilen asgari şartları sağlanması gereklidir.

(8) Derecelendirme sistemlerinde yapılan her türlü değişiklik Kuruma bildirilir.

(9) Herhangi bir risk sınıfı veya alt risk sınıfı için gelişmiş İDD yaklaşımını kullanan bankaların, temel İDD yaklaşımını veya standart yaklaşımı; temel İDD yaklaşımını kullanan bankaların ise standart yaklaşımı tekrar kullanması Kurumun iznine tabidir. Temel İDD yaklaşımının veya standart yaklaşımın tekrar kullanılması; daha düşük sermaye yükümlülüğü hesaplanması amacına yönelik olmaması, bankanın ilgili alacak türüne ilişkin toplam riskinin yapısı ve karmaşıklığı açısından gerekli olması ve bankanın ödeme gücü ve risklerini etkin şekilde yönetme yeterliliği üzerinde olumsuz etki yaratmaması şartlarına tabidir.

(10) Kurum, İDD yaklaşımlarına ilişkin kullanım izni bulunan bir bankanın bu Tebliğde yer alan yükümlülüklerin bir ya da birden fazlasına uyumlu olmaması halinde ilgili bankanın İDD yaklaşımı kullanım iznini tümüyle ya da risk sınıfı veya alt risk sınıfı bazında iptal edebilir veya bankadan ilave özkaynak tutulmasını isteyebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 9- (1) 23/10/2015 tarihli ve 29511 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Mevzuatta, birinci fıkra ile yürürlükten kaldırılan Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğe yapılan atıflar bu Tebliğe yapılmış sayılır.

Yürürlük

MADDE 10- (1) Bu Tebliğ **/**/2026 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

RİSK AĞIRLIKLIL TATAR VE BEKLENEN KAYIP TATAR HESAPLAMASI

BİRİNCİ BÖLÜM

Risk Ağırlıklı Tutar ve Beklenen Kayıp Tutarı

1. Risk Ağırlıklı Tutar Hesaplaması

1.1 Merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar, bankalardan veya aracı kurumlardan alacaklar ve kurumsal alacaklara ilişkin risk ağırlıklı tutarlar

1. İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar, bankalardan veya aracı kurumlardan alacaklar ve kurumsal alacaklara ilişkin risk ağırlıklı tutar aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanır.

Risk Ağırlıklı Tutar = Risk Ağırlığı (RA) x Risk Tutarı

2. Birinci fıkarda belirtilen formülde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- a) TO = 0 için, RA = 0 kabul edilir.
b) TO = 1 (Temerrüde düşen alacaklar) için:

- 1) Temel İDD yaklaşımının kullanıldığı durumda RA 0 kabul edilir.
2) Gelişmiş İDD yaklaşımının kullanıldığı durumda RA,

$$RA = \max \left\{ 0 ; 12,5 \times (THK - BK_{ET}) \right\}$$

formülü ile hesaplanır. Formülde, BK_{ET}, Ek-2'nin otuz dokuzuncu fıkrasının (g) bendi çerçevesinde, BK'nin en iyi tahminini gösterir.

- c) 0 < TO < 1 için RA aşağıdaki formül ile hesaplanır.

$$RA = \left[THK \times N \left(\frac{G(TO)}{\sqrt{1-R}} + \sqrt{\frac{R}{1-R}} \times G(0,999) \right) - THK \times TO \right] \times \frac{(1 + (V - 2,5) \times b)}{(1 - 1,5 \times b)} \times 12,5$$

Formülde;

N(x), bir standart normal rassal değişken için birikimli dağılım fonksiyonunu (ortalaması 0 ve varyansı 1 olan normal rassal değişkenin x'den küçük veya eşit olma olasılığını),

G(z), bir standart normal rassal değişken için ters birikimli dağılım fonksiyonunu (N(x)=z olacak şekilde x değerini),

V, Ek-1 İkinci Bölümünün yirmi sekiz ilâ otuz altıncı fıkralarda belirtilen efektif vade parametresini,

R, aşağıdaki formül ile hesaplanan korelasyonu,

$$R = 0,12 \times \frac{(1 - e^{(-50 \times TO)})}{(1 - e^{-50})} + 0,24 \times \left[1 - \frac{(1 - e^{(-50 \times TO)})}{(1 - e^{-50})} \right]$$

“b” aşağıdaki formül ile hesaplanan vade ayarlamasını,

$$b = (0,11852 - 0,05478 \times \ln(TO))^2$$

$$\frac{(1 + (T - 2,5) \times b)}{(1 - 1,5 \times b)}$$

terimi tam vade ayarlamasını,

ifade eder.

3. Finansal kuruluş niteliğindeki bir borçlunun kendisi dahil ana ortağının konsolide ettiği ortaklıklar arasında Kurumca ya da yabancı ülkelerin yetkili otoritelerince denetlenen bir kuruluş bulunması ve ana ortağın yıl sonu konsolide varlık toplamının Kurulca belirlenecek tutardan daha yüksek olması halinde bu borçludan olan alacaklar ile Kurum ya da muadil yabancı ülke otoritelerinin denetimine tabi olmayan finansal kuruluşlardan alacaklar için korelasyon; ikinci fıkra da hesaplanan korelasyonun 1,25 ile çarpılması suretiyle hesaplanır.

4. KOBİ’lerden olan kurumsal alacaklar için ikinci fıkra uyarınca risk ağırlıklarının hesaplanmasında, aşağıda yer alan korelasyon formülü kullanılır.

$$R = 0,12 \times \frac{(1 - e^{(-50 \times TO)})}{(1 - e^{-50})} + 0,24 \times \left[1 - \frac{(1 - e^{(-50 \times TO)})}{(1 - e^{-50})} \right] - 0,04 \times \left(1 - \frac{(\min\{\max\{(C/10), S\}; C\} - (C/10))}{9C/10} \right)$$

Formülde, “C” milyon TL olarak KOBİ’lerin tanımlanmasında kullanılan Kurulca belirlenecek ciro sınırını, “S” milyon TL olarak KOBİ’nin içinde yer aldığı risk grubunun konsolide bazda yıllık cirosunu ifade eder. Devralınan KOBİ alacaklarından oluşan bir havuz için “S” parametresinin hesaplamasında, devralınan alacak havuzundaki her bir alacakla ağırlıklandırılmış yıllık ciro dikkate alınır. Cironun firma büyüklüğü konusunda anlamlı bir gösterge olmaması durumunda ciro yerine aktif büyüklük kullanılabilir. Bu bilgilerin bulunmaması halinde ikinci fıkra da belirtilen korelasyon formülü kullanılır.

5. Volatilitesi yüksek ticari gayrimenkul finansmanı kredileri için ikinci fıkra uyarınca risk ağırlıklarının hesaplanmasında, aşağıda yer alan korelasyon formülü kullanılır.

$$R = 0,12 \times \frac{(1 - e^{(-50 \times TO)})}{(1 - e^{-50})} + 0,30 \times \left[1 - \frac{(1 - e^{(-50 \times TO)})}{(1 - e^{-50})} \right]$$

6. İhtisas kredileri için TO hesaplayamayan ya da TO tahminlerini Ek-2’de belirtilen asgari şartlara uygun olarak yapamayan bankalar için ihtisas kredilerine ilişkin risk ağırlıkları Tablo 1’e göre belirlenir. İhtisas kredilerinin hangi kategoride yer aldığı bankanın içsel derecelendirme notlarının Ek-3’te yer alan beş kategori ile eşleştirilmesi suretiyle bulunur.

Tablo 1

	Kalan Efektif Vade (Yıl)	1.Kategori (Güçlü)	2.Kategori (İyi)	3.Kategori (Yeterli)	4.Kategori (Zayıf)	5.Kategori (Temerrüt)
Volatilitesi Yüksek Ticari Gayrimenkul Finansmanı Kredileri	<2,5	%70	%95	%140	%250	%0
	≥2,5	%95	%120	%140	%250	%0
Diğer İhtisas Kredileri	<2,5	%50	%70	%115	%250	%0
	≥2,5	%70	%90	%115	%250	%0

7. Devralınan kurumsal alacakların temerrüt riskine ilişkin risk ağırlıklı tutar, kurumsal alacaklar için kullanılan yaklaşımın uygulanması suretiyle alacak bazında hesaplanır. Bu fıkranın (a) ilâ (ç) bentlerinde belirtilen kriterleri sağlayan devralınan kurumsal alacakların temerrüt riskine ilişkin risk ağırlıklı tutarı, perakende kredilere ilişkin riskin sayısallaştırılması standartları esas alınarak alacak havuzu bazında hesaplanabilir. Bu durumda, devralınan kurumsal alacakların, Ek-2'nin elli iki ilâ elli yedinci fıkralarında belirtilen asgari koşulları sağlaması gerekir ve alacak havuzunun risk ağırlığının hesaplanmasında kurumsal kredilere ilişkin risk ağırlığı formülü kullanılır. Bankanın devralınan alacaklarla ilgili satıcıya kısmen ya da tamamen rücu hakkının bulunması, devralınan alacakların nakit akışlarının temerrüt riski için öncelikli koruma sağlaması koşuluyla risk ağırlıklı tutar hesaplamasının alacak havuzu bazında yapılmasına engel teşkil etmez. Alacak havuzu bazında yapılan hesaplama, devralınan alacakların varlığa dayalı bir menkul kıymetleştirme işlemine konu edilmesi için satın alındığı durumlarda Ek-2'de belirtilen kurumsal krediler için riskin sayısallaştırılması standartlarının kullanılmasının bankaya aşırı yük getireceği haller ile sınırlıdır. Alacak havuzu için TO ve/veya THK parametrelerinin güvenilir bir şekilde tahmin edildiği durumda risk ağırlığı hesaplamasında, TO tahmini ile ilgisine göre gelişmiş İDD yaklaşımının kullanılması halinde içsel THK ya da temel İDD yaklaşımının kullanılması halinde İkinci Bölümün sekizinci fıkrasının (a) ile (b) bentlerinde belirtilen oranlar kullanılır. Alacak havuzu için TO ve/veya THK parametrelerinin güvenilir bir şekilde tahmin edilemediği durumda, BK tahmininin ayrıştırılması suretiyle bulunan parametreler risk ağırlığı formülünde kullanılabilir. BK tahmini, bankanın devralınan alacaklarla ilgili satıcıya ya da üçüncü bir tarafa rücu hakkının veya bunların garantisinin olmadığı kabul edilerek hesaplanır. Alacak havuzuna ilişkin TO ve/veya THK tahminleri, İkinci Bölümün üçüncü, sekizinci ve on dördüncü fıkralarında belirtildiği şekilde hesaplanır.

a) Bankanın, devralınan alacakları kendisiyle bağlantısı bulunmayan üçüncü bir taraftan satın almış olması ve devralınan alacağın borçlusuna karşı bankanın üstlendiği riskin, doğrudan veya dolaylı olarak banka tarafından kullandırılan kredilerden kaynaklanmaması gerekir.

b) Devralınan alacakların dayalı olduğu işlemin her türlü muvazaadan arî ve piyasa koşullarına uygun olması gerekir. Bu kapsamda, bunlarla sınırlı olmamak üzere devralınan alacakların, devreden kuruluş ile alacağın borçlusu arasındaki ticari ilişkiden kaynaklanan karşılıklı hesaplara dayanan alacaklar ile devreden kuruluşun kendi grubundan olan alacakları içermemesi gerekir.

c) Alacakları devralan bankanın, alacakların gelecekteki getirilerinin tümü üzerinde tamamen veya kısmen hak sahibi olması gerekir.

ç) Devralınan alacaklar havuzunda yer alan bir borçludan olan toplam alacak tutarının, aynı havuzda yer alan toplam alacak tutarının %3,5'inden fazla olmaması gerekir.

1.2 Perakende Alacaklar İçin Risk Ağırlıklı Tutar

8. Perakende alacaklara ilişkin risk ağırlıklı tutar aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanır.

Risk Ağırlıklı Tutar = Risk Ağırlığı (RA) x Risk Tutarı

Formülde RA;

a) TO = 1 için

$$RA = \max \left\{ 0 ; 12,5 \times (THK - BK_{ET}) \right\}$$

formülü ile hesaplanır. BK_{ET}, Ek-2'nin kırkinci fıkrasının (g) bendi çerçevesinde, BK'nin en iyi tahminini gösterir.

b) 0 < TO < 1 için

$$RA = \left[THK \times N \left(\frac{G(TO)}{\sqrt{1-R}} + \sqrt{\frac{R}{1-R}} \times G(0,999) \right) - THK \times TO \right] \times 12,5$$

formülü ile hesaplanır.

Formülde;

N(x), bir standart normal rassal değişken için birikimli dağılım fonksiyonunu (ortalaması 0 ve varyansı 1 olan normal rassal değişkenin x'den küçük veya eşit olma olasılığını),

G(z), bir standart normal rassal değişken için ters birikimli dağılım fonksiyonunu (N(x)=z olacak şekilde x değerini),

“R” aşağıdaki formül ile hesaplanan korelasyonu,

$$R = 0,03 \times \left(\frac{(1 - e^{(-35 \times TO)})}{(1 - e^{-35})} \right) + 0,16 \times \left[1 - \frac{(1 - e^{(-35 \times TO)})}{(1 - e^{-35})} \right]$$

ifade eder.

9. İkamet amaçlı gayrimenkul ile tamamen ya da kısmen teminatlandırılan alacaklar için, sekizinci fıkra uygulamasında korelasyon 0,15 kabul edilir.

10. Bu fıkarda belirtilen şartları taşıyan alacaklar nitelikli rotatif perakende alacaklar olarak kabul edilir ve bunlar için sekizinci fıkra uygulamasında korelasyon 0,04 olarak dikkate alınır.

a) Alacak gerçek kişilere kullandırılmış olması gerekir.

b) Alacak bakiyelerinin bankanın belirlediği bir limite kadar, müşterinin borçlanma ve geri ödemelerine göre dalgalanabilmesi, teminatsız olması ve kullandırılmamış kredi taahhütlerinin banka tarafından derhal ve şarta bağlı olmadan cayılabilir olması gerekir. Tüketici koruma mevzuatı ve ilgili diğer mevzuatın sözleşmeden derhal cayabilmeyi engellemiş olması, bu taahhütlerin derhal ve şarta bağlı olmadan cayılabilir sayılabilmesine engel teşkil etmez.

c) Nitelikli rotatif perakende alacak olarak tanımlanan alt portföylerden herhangi birinde bir gerçek kişiden olan alacak tutarının Kurulca belirlenecek bir sınırın altında olması gerekir.

ç) Bu fıkra da bahsi geçen korelasyonun kullanımının, özellikle düşük TO bantları içerisinde ortalama kayıp oranı seviyesine kıyasla daha düşük kayıp oranı volatilitesi gösteren portföylerle sınırlanması gerekir.

d) Rotatif perakende alacağı ilişkin bankanın yaklaşımının, ilgili alt portföyün risk özellikleriyle tutarlı olması gerekir.

11. Banka, nitelikli rotatif perakende alacaklara ilişkin tüm portföyün yanı sıra bunlara ilişkin alt portföylerin göreceli kayıp oranı volatilitelerini gözden geçirir ve ilgili raporlamaları denetime hazır bulundurur.

12. Kredi kartlarına ilişkin dönem borcunun tamamını, son 12 ay boyunca her son ödeme tarihinde geri ödeyen borçlular ile kredili mevduat hesaplarına ilişkin tanımlanmış limitlerini son 12 ay boyunca kullanmayan borçlulardan olan alacaklar, işlemci nitelikli rotatif perakende alacaklar olarak dikkate alınır. İşlemci nitelikli rotatif perakende alacaklar ürün bazında değerlendirilir. 12 aydan daha kısa süre ödeme geçmiş olanları da içerecek şekilde işlemci nitelikli rotatif perakende alacaklara dahil edilemeyen nitelikli rotatif perakende alacaklar, diğer nitelikli rotatif perakende alacaklar kapsamında dikkate alınır.

13. Devralınan perakende alacakların, Ek-2'nin elli iki ilâ elli yedinci fıkralarında belirtilen asgari koşulları taşıması gerekir.

1.3 Hisse Senedi Yatırımları İçin Risk Ağırlıklı Tutar

14. Hisse senedi yatırımları risk sınıfına dâhil edilen varlıkların risk ağırlıklı tutarları standart yaklaşım uyarınca hesaplanır.

1.4 KYK'ye Yapılan Yatırımlar İçin Risk Ağırlıklı Tutar

15. Bankacılık hesaplarında izlenen KYK'ye yapılan yatırımların risk ağırlığının hesaplanmasında Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 14 üncü maddesinde yer alan içerik yöntemi, izahname yöntemi veya %1250 risk ağırlığı uygulanması yöntemi kullanılır. İDD yaklaşımları kapsamında dikkate alınan KYK'ye yapılan yatırımlarda söz konusu yöntemlerin uygulanmasında on altıncı ve on yedinci fıkra da yer alan hükümler ilave olarak dikkate alınır.

16. İçerik yöntemi kullanılırken aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) İDD yaklaşımlarını kullanan bankalar, KYK'nin portföyünde yer alan varlıklara ilişkin TO, THK ve risk tutarlarını hesaplar. Portföydeki varlıkların hisse senetlerinden oluşması durumunda Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 13 üncü maddesi uygulanır.

b) 8 inci maddede belirtilen İDD yaklaşımlarının uygulanmasına ilişkin hükümler uyarınca izin alınması durumunda, KYK'nin portföyündeki varlıklar için doğrudan elde tutulan

yatırımlar gibi Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ hükümleri uygulanabilir. Bankanın KYK'nin portföyündeki varlıklara ilişkin TO, THK ve risk tutarı hesaplamasının, kendi tahsis kriterleriyle tutarlı olmama gibi nedenlerle, mümkün olmadığı durumlarda risk ağırlığının belirlenmesinde on yedinci fıkrada belirtilen yöntemler kullanılır.

c) Yatırım yapılan KYK'lerin risk ağırlıklarını belirleyebilmek için yeterli veriye sahip olunmaması durumunda, bağımsız üçüncü taraflarca yapılan hesaplamalar kullanılabilir. Ancak bu durumda KYK'lerin portföylerindeki varlıklara uygulanacak risk ağırlıkları, bankanın bu varlıkları doğrudan elde tutması durumunda uygulanacak risk ağırlığının 1,2 katı olarak dikkate alınır.

17. İDD yaklaşımı kapsamında TO, THK ve risk tutarı hesaplamasının mümkün olmadığı, risk ağırlıklarının hesaplanmasının bağımsız bir üçüncü bir tarafça gerçekleştirildiği veya risk ağırlıklarının belirlenmesinde izahname yönteminin kullanıldığı durumlarda, KYK'nin portföyündeki varlıkların risk ağırlıklarının belirlenmesinde aşağıdaki yöntemler kullanılır:

a) Menkul kıymetleştirme riskleri için, Menkul Kıymetleştirmeye İlişkin Risk Ağırlıklı Tutarların Hesaplanması Hakkında Tebliğde belirtilen Menkul Kıymetleştirme Dışsal Derecelendirmelere Dayalı Yaklaşım; bankanın Menkul Kıymetleştirmede Dışsal Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımı kullanmadığı durumda Menkul Kıymetleştirmede Standart Yaklaşım; veya Menkul Kıymetleştirmede Dışsal Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımın veya Menkul Kıymetleştirmede Standart Yaklaşımın kullanımı için belirtilen şartların karşılanmadığı durumlarda %1250 risk ağırlığı.

b) Diğer tüm varlıklar için standart yaklaşım.

1.5 Diğer aktifler için risk ağırlıklı tutar

18. Nakit ve nakit benzeri kalemler, banka kasalarında tutulan külçe altınlar veya altın deposu hesapları %0 risk ağırlığına tabi tutulur. Bunların dışında kalan diğer aktiflerin risk ağırlıklı tutarı aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

Risk Ağırlıklı Tutar = %100 x Risk Tutarı

Kiralanan varlıkların kalıntı değerleri için risk ağırlıklı tutar aşağıdaki formülün uygulanması suretiyle hesaplanır.

Risk Ağırlıklı Tutar = %100 x Kalıntı Değer

2. Devralınan Alacakların Temlik Riskine İlişkin Risk Ağırlıklı Tutar Hesaplaması

19. Devralınan kurumsal ve perakende alacakların temlik riskine ilişkin risk ağırlıkları, ikinci fıkradaki formüle göre hesaplanır. Devralınan perakende alacaklar ile havuz bazında değerlendirilip değerlendirilmediğine bakılmaksızın devralınan kurumsal alacakların risk ağırlıkları, bankanın tercihiyle bağlı olarak alacağın ya da Ek-2'nin elli iki ilâ elli yedinci fıkralarında belirtilen asgari koşulların sağlanması şartıyla havuzun BK tahmininin ayrıştırılması suretiyle bulunan parametreler kullanılarak hesaplanır. BK tahmini yapılırken içsel ve dışsal veriler kullanılabilir. BK tahmini, bankanın devralınan alacaklarla ilgili satıcıya ya da üçüncü bir tarafa rücu hakkının veya bunların garantisinin olmadığı kabul edilerek hesaplanır. Bankanın, temlik riskini bir yıl içerisinde ortadan kaldıracak şekilde izlemesi ve yönetmesi kaydıyla efektif vade parametresi bir yıl olarak dikkate alınabilir. Devralınan kurumsal veya perakende alacaklar için temlik riskinin ihmal edilebilir olması halinde Kurumdan izin alınması kaydıyla söz konusu risk kurumsal veya perakende alacak risk sınıfı için sermaye yeterliliği hesaplamasında dikkate alınmayabilir.

3. Beklenen Kayıp Tutarının Hesaplanması

20. BK tutarı, her bir alacak için risk ağırlıklı tutar hesaplamasında kullanılan TO, THK ve risk tutarları dikkate alınarak hesaplanır.

21. Diğer aktifler risk sınıfı için BK tutarı sıfır kabul edilir.

22. Kurumsal alacaklar, bankalardan ve aracı kurumlardan alacaklar, merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar ile perakende alacaklar için BK ve BK tutarı, aşağıdaki formüllere göre hesaplanır.

$$BK = TO \times THK$$

$$BK \text{ Tutarı} = BK \times \text{Risk Tutarı}$$

Gelişmiş İDD yaklaşımının kullanıldığı durumda temerrüde düşmüş alacaklar (TO=1) için BK, Ek-2'nin otuz dokuzuncu fıkrasının (g) bendine göre hesaplanan BK'nin en iyi tahminidir (BK_{ET}).

23. Altıncı fıkarda belirtilen yöntemin kullanıldığı ihtisas kredilerine ilişkin risklerin BK değerleri Tablo 2'ye göre belirlenir.

Tablo 2

	Kalan Efektif Vade (Yıl)	1.Kategori (Güçlü)	2.Kategori (İyi)	3.Kategori (Yeterli)	4.Kategori (Zayıf)	5.Kategori (Temerrüt)
Volatilitesi Yüksek Ticari Gayrimenkul Finansmanı Kredileri	-	%0,4	%0,4	%2,8	%8	%50
Diğer İhtisas Kredileri	<2,5	%0	%0,4	%2,8	%8	%50
	≥2,5	%0,4	%0,8	%2,8	%8	%50

24. Devralınan alacaklara ilişkin temlik riski için BK tutarı, aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$BK = TO \times THK$$

$$BK \text{ Tutarı} = BK \times \text{Risk Tutarı}$$

İKİNCİ BÖLÜM

Temerrüt Olasılığı, Temerrüt Halinde Kayıp ve Efektif Vade

1. Kurumsal Alacaklar, Bankalar veya Aracı Kurumlardan Alacaklar, Merkezi Yönetimlerden veya Merkez Bankalarından Alacaklar

1.1 Temerrüt Olasılığı

1. Kurumsal alacaklar, bankalardan veya aracı kurumlardan alacaklar, merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar için risk ağırlığı hesaplamasında kullanılacak TO, alacağın atandığı içsel borçlu derecesine ilişkin TO tahmini olarak dikkate alınır.

2. Merkezi yönetim ve merkez bankaları tarafından koruma sağlanan kısımları hariç olmak üzere, bankalardan veya aracı kurumlardan alacaklar ile kurumsal alacakların risk ağırlığı formülünde ve BK hesaplamasında kullanılacak olan TO %0,05'ten az olamaz.

3. Devralınan kurumsal alacakların temerrüt riskine ilişkin risk ağırlıklı tutarın alacak havuzu bazında hesaplanması durumunda alacak havuzuna ilişkin TO'nun güvenilir şekilde tahmin edilmesi halinde bu TO; güvenilir şekilde tahmin edilmemesi halinde ise aşağıdaki şekilde hesaplanan TO'lar kullanılır:

a) Temel İDD yaklaşımının kullanılması halinde birincil alacak niteliğindeki devralınan kurumsal alacakların TO'su, içsel olarak hesaplanan BK'nin bu alacak havuzuna ilişkin THK'ye bölünmesi yoluyla bulunur.

b) Temel İDD yaklaşımının kullanılması halinde ikincil alacak niteliğindeki devralınan kurumsal alacakların TO'su, alacak havuzunun içsel olarak hesaplanan BK'sine eşittir.

c) Gelişmiş İDD yaklaşımının kullanılması halinde, devralınan kurumsal alacakların TO'su, içsel olarak hesaplanan BK tahminlerinin içsel THK tahminine bölünmesi yoluyla bulunur.

4. Temerrüde düşmüş borçlulara ilişkin TO, esas alınan temerrüt tanımı ile tutarlı bir şekilde %100 olarak dikkate alınır.

5. Temel İDD yaklaşımının kullanılması halinde bankalar, kredi riski (devralınan kurumsal alacaklara ilişkin temerrüt ve temlik riski dahil) için fonlanmamış kredi korumasını Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ çerçevesinde TO'ya yansıtabilir.

6. Gelişmiş İDD yaklaşımının kullanılması halinde bankalar, kredi riski (devralınan kurumsal alacakların temlik ve temerrüt riski dahil) için Ek-2'nin kırk sekiz ilâ ellinci fıkralarında belirtilen asgari şartların sağlanması koşuluyla fonlanmamış kredi korumalarını TO'ya (veya THK'ye) yansıtabilir. Fonlanmamış kredi korumalarının TO'ya yansıtılması durumunda Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğin 49 uncu maddesi uygulanır. Bu yansıtma kredi koruması türleri bazında tutarlı bir şekilde uygulanır. Bir garanti ile korunmuş alacaklar için bu yansıtma, doğrudan garantörden olan muadil bir alacağın risk ağırlığından daha düşük bir risk ağırlığına yol açacak şekilde yapılamaz. Bu çerçevede garantöre ilişkin risk ağırlığı tabanı, garantörden olan muadil doğrudan alacağa uygulananlarla aynı TO, THK ve risk ağırlığı fonksiyonu kullanılarak hesaplanır. Bankalar, daha yüksek sermaye gereksinimine yol açması halinde kredi korumasını, standart yaklaşımdaki uygulamayla tutarlı olacak şekilde hesaplamalarda dikkate almamayı tercih edebilir.

7. Devralınan kurumsal alacakların temlik riskine ilişkin TO, temlik riski için tahmin edilen BK'ye eşittir.

1.2 Temerrüt Halinde Kayıp

8. Temel İDD yaklaşımında teminatsız alacaklar için aşağıdaki THK değerleri kullanılır. Aşağıdaki bentlerin uygulamasında Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ hükümleri çerçevesinde fonlanmamış kredi korumaları ile fonlanmış kredi korumaları THK'ye yansıtılabilir.

a) Merkezi yönetimler, merkez bankaları, bankalardan veya aracı kurumlar ve finansal kuruluşlardan olan ve birincil alacaklar için %45, kurumsal alacaklardan olan ve birincil alacaklar için %40.

b) İkincil alacaklar için %75.

c) Devralınan kurumsal alacakların temerrüt riskine ilişkin risk ağırlıklı tutarın alacak havuzu bazında hesaplanması ve TO'nun güvenilir şekilde tahmin edilememesi durumunda birincil alacak niteliğindeki devralınan kurumsal alacak havuzu için %40.

ç) Devralınan kurumsal alacakların temerrüt riskine ilişkin risk ağırlıklı tutarın alacak havuzu bazında hesaplanması ve TO'nun güvenilir şekilde tahmin edilememesi durumunda ikincil alacak niteliğindeki devralınan kurumsal alacak havuzu için %100.

d) Devralınan kurumsal alacakların temlik riskinin alacak veya havuz bazında hesaplanmasından bağımsız olarak temlik riski için %100.

9. Bir teminatlı işlem için uygulanacak THK değeri (THK*), alacağın teminatsız kısmı için uygulanacak THK değeri (THK_U) ile alacağın teminatlı kısmı için uygulanacak THK değerinin (THK_S) risk tutarının ağırlıklı ortalaması olarak hesaplanır. Buna göre, THK* aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$THK^* = THK_U \cdot \frac{K_U}{K \cdot (1 + H_K)} + THK_T \cdot \frac{T_{VA}}{K \cdot (1 + H_K)}$$

$$K_U = K \cdot (1 + H_K) - T_{VA}$$

K, alacağın (ödünç verilen nakit veya ödünç verilen veya teslim edilen menkul kıymetler) cari risk tutarını ifade eder. Menkul kıymetin ödünç verildiği veya teslim edildiği durumda alacağın değeri kapsamlı finansal teminat yöntemiyle uygun ayarlamalar (H_K) yapılarak artırılır.

T_{VA}, alınan teminatın onuncu ve on birinci fıkralarda açıklandığı üzere teminat türüne göre yapılan teminata ilişkin volatilité ayarlaması (H_T) ve alacak ile teminat arasındaki kur uyumsuzluğu olması durumunda yapılacak olan kur uyumsuzluğu ayarlaması sonrası cari değerini ifade eder. T_{VA}'nın en fazla K · (1 + H_K) kadarlık kısmı dikkate alınabilir.

K_U, alacağın volatilité ayarlı risk tutarı ile teminatın volatilité ayarlı değeri arasındaki farkı ifade eder. K_U ve T_{VA} değerleri yalnızca THK* değerinin hesaplamasında kullanılacak olup, bankalar risk tutarı hesaplamasında aksi belirtilmediği sürece teminatın varlığını dikkate almayacaktır.

THK_U: Alacağın teminatsız kısmı için uygulanacak olan sekizinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen THK değerini ifade eder.

THK_T: Alacağın teminatlı kısmı için uygulanacak olan onuncu fıkrafta açıklanan THK değerini ifade eder.

10. On üçüncü fıkrafta yer alan formülde yer alan THK_T ve teminat volatilité ayarlamaları için aşağıdaki tabloda teminat türüne göre verilen değerler kullanılacaktır.

Teminat türü	THK _T	Volatilité ayarlaması (H _T)
Finansal teminat	%0	Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğin 40 ıncı maddesi uyarınca yapılması gerekmektedir.
Ticari veya finansal işlemlerden kaynaklanan finansal alacaklar	%20	%40

İkamet amaçlı/ticari gayrimenkul	%20	%40
Diğer fiziksel teminat	%25	%40

11. Hesaplama dikkate alınan teminatın ve alacağın farklı para birimi cinsinden olması durumunda, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğin 38 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca kur uyumsuzluğuna ilişkin yapılacak volatilité ayarlaması kullanılacaktır.

12. Bankaların ödünç verdikleri veya teslim ettikleri menkul kıymetler için karşı taraf kredi riski hesaplamasında karşı tarafa sekizinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde teminatsız alacaklar için belirtilen THK değeri uygulanır.

13. Bankanın bir alacağı için birden fazla türde teminatı dikkate alması durumunda aşağıdaki THK formülü kullanılır:

$$THK^* = THK_U \cdot \frac{K_U}{K \cdot (1 + H_K)} + \sum_i THK_{Ti} \cdot \frac{T_{VAi}}{K \cdot (1 + H_K)}$$

Formülde yer alan i, teminat türünü; THK_{Ti}, ilgili teminat türüne uygulanacak olan THK değerini ve T_{VAi} ise alınan ilgili teminatın onuncu fıkra çerçevesinde uygulanan ayarlamalar sonrasındaki cari değerini ifade eder.

14. Gelişmiş İDD yaklaşımında 5'inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen alacaklar dışındaki kurumsal alacak risk sınıfında yer alan alacaklar için Ek-2'de yer alan THK tahminlerine ilişkin asgari şartların sağlanması halinde içsel THK tahminleri kullanılır. THK tahminlerine ilişkin asgari şartların sağlanamaması halinde, temel İDD yaklaşımındaki THK değerleri kullanılır.

15. Kurumsal alacaklara ilişkin olarak risk ağırlığı formülünde ve BK hesaplamasında kullanılacak THK değerleri, aşağıdaki tabloda belirtilen değerlerden az olamaz. Aşağıdaki tabloda yer alan teminatlı alacaklara ilişkin taban uygulaması, teminatın kesintiler sonucunda ayarlanmış değerinin alacağın değerinden fazla olduğu tam teminatlı alacaklar için geçerlidir. Merkezi yönetim veya merkez bankaları tarafından koruma sağlanan alacaklar için bu fıkarda yer alan taban değerleri uygulanmaz.

Kurumsal alacaklar için THK parametresi tabanı	
Teminatsız	Teminatlı
%25	Finansal teminatlar: %0 Ticari veya finansal işlemlerden kaynaklanan finansal alacaklar: %10 İkamet amaçlı veya ticari gayrimenkul ipotekleri: %10 Diğer fiziksel teminatlar: %15

16. Kısmi teminatlı alacaklara ilişkin THK tabanı, aşağıda yer alan formüle göre teminatsız kısma ilişkin teminatsız THK tabanı ile teminatlı kısma ilişkin teminatlı THK tabanının ağırlıklı ortalaması olarak hesaplanır.

$$THK \text{ tabanı} = THK_{U \text{ taban}} \cdot \frac{K_U}{K \cdot (1 + H_K)} + THK_{T \text{ taban}} \cdot \frac{T_{VA}}{K \cdot (1 + H_K)}$$

THK_U taban, teminatsız alacaklara ilişkin THK tabanını ve THK_T taban ise tam teminatlı alacaklara ilişkin THK tabanını ifade eder.

17. Bir bankanın, teminatsız alacaklardan oluşan bir havuz için içsel THK tahminlerini kullanma koşullarını karşıladığı, bu alacaklardan biri için teminat aldığı ve bu teminatın etkilerini modelleme imkânının olmadığı durumlarda, teminatsız alacaklara ilişkin içsel THK tahmini (THK_U) kullanılması suretiyle, banka dokuzuncu veya on üçüncü fıkralarda belirtilen formülleri uygulayabilir. Bu formüllerin uygulanabilmesi için teminatın temel İDD yaklaşımı kapsamında dikkate alınabilecek teminatlardan biri olması ve içsel THK_U tahmininde teminattan kaynaklanan tahsilatların herhangi bir etkisinin dikkate alınmaması gerekir.

18. Menkul kıymet finansman işlemlerinde özel netleştirme sözleşmelerinin etkilerini sermaye yükümlülüğü hesaplamasında dikkate almak isteyen bankalar, karşı taraf kredi riskinin hesaplanmasında risk tutarı olarak kullanılacak olan K*'nın belirlenmesinde Üçüncü Bölümün altıncı fıkrasında belirtilen metodolojiyi kullanır. Gelişmiş İDD yaklaşımını kullanan bankalar, karşı taraf kredi riskini hesaplamak için kullanılan teminatsız eşdeğer tutar (K*) için içsel THK tahminlerini kullanır. Her iki durumda da bankalar, karşı taraf kredi riskine ek olarak, özel netleştirme sözleşmesindeki dayanak menkul kıymetlerden kaynaklanan maruz kaldıkları kredi riski veya piyasa riskine ilişkin sermaye gereksinimlerini de hesaplamak zorundadır.

19. Garanti ve kredi türevleri şeklindeki fonlanmamış kredi korumalarının temel ve gelişmiş İDD yaklaşımlarında kredi riski azaltımı olarak dikkate alınmasında Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ hükümleri esas alınır. Her iki yaklaşımda da söz konusu fonlanmamış kredi korumaları için çifte temerrüt etkisi dikkate alınmaz. Dolayısıyla, fonlanmamış kredi korumanın dikkate alınması sonucunda oluşan ayarlanmış risk ağırlığı, doğrudan koruma sağlayıcıdan olan muadil bir alacağın risk ağırlığından düşük olamaz. Bu çerçevede garantöre ilişkin risk ağırlığı tabanı, garantörden olan muadil doğrudan alacağa uygulananlarla aynı TO, THK ve risk ağırlığı fonksiyonu kullanılarak hesaplanır. Bankalar, daha yüksek sermaye gereksinimine yol açması halinde kredi korumasını, standart yaklaşımdaki uygulamayla tutarlı olacak şekilde hesaplamalarda dikkate almamayı tercih edebilir.

20. THK hesaplamasında temel İDD yaklaşımını kullanan bankalar, garantiler ve kredi türevlerinin kredi riski azaltımında kullanılmasında, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğinde belirtilen standart yaklaşım kapsamındaki hükümleri esas alır. Temel İDD yaklaşımında kredi riski azaltımında standart yaklaşım kapsamında dikkate alınabilecek garantörlerin yanında, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğin 25, 26 ve 28 inci maddelerde yer alan garantilere ilişkin şartların sağlanması koşuluyla, içsel olarak derecelendirilen şirketler de dikkate alınabilir.

21. Temel İDD yaklaşımında kredi riski azaltımı kapsamında dikkate alınabilecek garantörlerden sağlanan uygun garantiler aşağıdaki hususlar çerçevesinde dikkate alınacaktır:

(a) Alacağın teminatlı kısmına ilişkin risk ağırlığı, garantörün türüne uygun risk ağırlığı fonksiyonu ile garantörün borçlu derecesine uygun TO değerinin kullanılmasıyla hesaplanacaktır.

(b) Banka, garanti edilen taahhüdün kademini ve teminatlandırılmasını dikkate alarak, asıl alacağın THK'sı yerine, garantiye uygulanan THK'yı kullanabilir. Bu çerçevede bir bankanın borçludan ikincil bir alacağı varsa ancak garanti, garantör üzerinde öncelikli bir

alacak hakkı veriyorsa, ikincil alacağa uygulanan THK yerine, 8'inci fıkranın (a) bendi kapsamında birincil alacağa uygulanan THK kullanılabilir.

(c) Bankanın garantörden olan doğrudan alacaklarına standart yaklaşımı uygulaması durumunda, garantiyi alacağın koruma sağlanan kısmına yalnızca standart yaklaşımı uygulayarak dikkate alabilir.

22. Alacağın koruma sağlanmayan kısmına, asıl borçluya ilişkin risk ağırlığı uygulanır.

23. Kısmi korumanın mevcut olduğu veya alacak ile kredi koruması arasında kur uyumsuzluğunun bulunduğu durumlarda, alacağın koruma sağlanan ve koruma sağlanmayan tutarlara ayrılması gerekmektedir. Temel İDD yaklaşımındaki uygulama korumanın oransal paylaşım veya dilimli esaslı olmasına bağlı olup, söz konusu uygulamada Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğinin 47 ve 48 inci maddelerindeki yer alan standart yaklaşıma ilişkin hükümler esas alınır.

24. THK tahmininde gelişmiş yaklaşımı kullanan bankalar, garantilerin ve kredi türevlerinin risk azaltıcı etkisini TO veya THK tahminlerine yansıtabilirler. Bu uygulama, belirli bir garanti veya kredi türevi türü için tutarlı bir şekilde yapılır. Bu uygulamada çifte temerrüt etkisi dikkate alınmaz. Bu nedenle, ayarlanmış risk ağırlığı, doğrudan koruma sağlayıcıdan olan muadil bir alacağın risk ağırlığından daha az olamaz. Bankanın, garantörden olan doğrudan alacaklarına standart yaklaşımı uygulaması durumunda, bu garantör tarafından sağlanan garanti, alacağın koruma sağlanan kısmına standart yaklaşım uygulanarak dikkate alınabilir. Bankanın, doğrudan garantörden olan doğrudan alacakları için temel İDD yaklaşımını uygulaması durumunda, bu garantör tarafından sağlanan garanti, alacağın koruma sağlanan kısmına temel İDD yaklaşımı uygulanarak dikkate alınabilir. Alacağın koruma sağlanan kısmına standart yaklaşımın veya temel İDD yaklaşımının uygulandığı garantiler için Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğde yer alan ilgili şartlar aranır.

25. İçsel THK tahminine göre hesaplama yapan bir banka, garanti veya kredi türevi korumalarının etkisini yirmi ilâ yirmi üçüncü fıkralarda açıklanan temel İDD yaklaşımı kapsamındaki uygulamayı kullanarak veya alacağa ilişkin yapmış olduğu içsel THK tahmininde bir düzeltme yaparak yansıtabilir. Bu seçenek kapsamında, dikkate alınacak garanti türüne ilişkin Ek-2'nin kırk sekizinci fıkrasında belirtilen asgari şartların sağlanması gerekmekte birlikte, uygun garantörlerin kapsamına ilişkin herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır. Kredi türevlerine ilişkin Ek-2'nin ellinci fıkrasında yer alan şartların sağlanması gerekmektedir. Bir bankanın içsel THK tahminlerini kullanma iznine sahip olduğu alacaklar için, banka yalnızca birinci temerrüt kredi türevlerinin risk azaltıcı etkilerini dikkate alabilir. Dayanak alacağın yeniden yapılandırılması kredi türevlerinin koruma kapsamında olmadığına, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğin 46 ncı maddesinin birinci fıkrasında açıklanan standart yaklaşıma ilişkin kısmi dikkate alma hükümleri uygulanır.

26. Gelişmiş İDD yaklaşımında, devralınan kurumsal alacakların temerrüt riski alacak havuzu bazında hesaplanırken, alacak havuzuna ilişkin THK'nın güvenilir şekilde tahmin edilmesi durumunda bu THK kullanılır. Devralınan kurumsal alacak havuzuna ilişkin THK'nın güvenilir şekilde tahmin edilmemesi durumunda, THK içsel olarak hesaplanan BK tahminlerinin, içsel TO tahminine bölünmesi yoluyla bulunur.

27. Gelişmiş İDD yaklaşımında, devralınan kurumsal alacakların temlik riskinin alacak veya havuz bazında hesaplanmasından bağımsız olarak temlik riski için THK %100 olarak kullanılır.

1.3 Efektif Vade

28. Temel İDD yaklaşımını kullanan bankalar tarafından efektif vade; repo ve menkul kıymet veya emtia ödünç alma/verme işlemleri için 0,5 yıl, diğer tüm işlemler için 2,5 yıl olarak uygulanır. Kurum tarafından izin verilmesi kaydıyla, türüne bakılmaksızın tüm alacaklar için efektif vade yirmi dokuzuncu fıkra uyarınca belirlenebilir.

29. Gelişmiş İDD yaklaşımını kullanan bankalarca nakit akışları belirli olan araçlar için efektif vade aşağıdaki efektif vade formülü kullanılarak belirlenir. Otuz ilâ otuz ikinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla bu fıkra uyarınca bulunacak efektif vadenin 1 yıldan kısa veya 5 yıldan uzun olması halinde efektif vade olarak bu asgari veya azami süreler kullanılır. Bankanın efektif vadeyi aşağıdaki formül ile hesaplayamadığı durumlarda efektif vade, borçlunun sözleşmeye bağlı yükümlülüklerini tam olarak yerine getirmesi için tanınan yıl cinsinden azami kalan süredir. Özel netleştirme sözleşmeleri kapsamındaki türev finansal araçlar için efektif vade olarak, her bir işlem için sözleşmede belirtilen nominal tutar esas alınarak ağırlıklandırılmış ortalama kalan efektif vade dikkate alınır. 5 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca konsolide cirosu Kurulca belirlenecek sınırdan daha düşük seviyede ciroya sahip ve yurt içinde yerleşik işletmelere olan tüm riskler için efektif vade 2,5 yıldır. Rotatif alacaklar için efektif vade olarak kredi sözleşmesinin bitiş tarihi kullanılır. Sözleşme bitiş tarihi olmayan rotatif alacaklar için 5 yıllık azami süre kullanılır. Bunlar dışında kalan tüm riskler için efektif vade 2,5 yıldır.

$$V = \frac{\sum_{t=1}^T t \cdot NA_t}{\sum_{t=1}^T NA_t}$$

Formülde, NA_t , sözleşmeye göre borçlunun yıl cinsinden t zamanında ödemekle yükümlü olduğu anapara, faiz ve komisyon tutarlarını gösterir.

30. Günlük olarak değerlendirme ve günlük yeniden marjlama işlemine tabi, sözleşmede temerrüt ya da karşı tarafın marj yatırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde teminatın derhal tasfiyesine veya mahsubuna imkân sağlayan hükümler içeren ve orijinal vadesi 1 yıldan kısa olan aşağıda yer alan işlemler için asgari vade olarak 1 yıl yerine 1 gün dikkate alınır:

- a) Tamamen veya büyük ölçüde teminatlandırılmış türev finansal araçlar.
- b) Tamamen veya büyük ölçüde teminatlandırılmış kredili menkul kıymet işlemleri.
- c) Repo işlemleri, menkul kıymet veya emtia ödünç verme veya alma işlemleri.

31. Otuzuncu fıkroda belirtilen işlemlerin özel netleştirme sözleşmelerine tabi olması durumunda, türev finansal araçlar ile kredili menkul kıymet işlemleri için asgari 10 gün; repo işlemleri ya da menkul kıymet veya emtia ödünç alma ve verme işlemleri için asgari 5 gün olmak kaydıyla her bir işlem için sözleşmede belirtilen nominal tutar esas alınarak ağırlıklandırılmış ortalama kalan efektif vade dikkate alınır. Özel netleştirme sözleşmesinde farklı türden işlemlerin bulunması halinde ortalama kalan efektif vadeye ilişkin tabanın belirlenmesinde elde tutma süresi en yüksek olan işlem esas alınır.

32. Bir borçlunun sürekli finansmanı kapsamında olmamak kaydıyla aşağıda belirtilen kısa vadeli alacaklar için asgari vade olarak 1 gün dikkate alınır:

- a) Takası 5 iş günü içerisinde gerçekleşecek olan bankalardan olan yabancı para cinsinden işlemlerin takasından kaynaklanan alacaklar.
- b) Kalan vadesi 1 yıldan kısa olan akreditifler.
- c) Takası 2 iş günü veya genel teslim süresi içerisinde gerçekleştirilecek olan menkul kıymet alım satımı işlemlerinden kaynaklanan alacaklar.
- ç) Elektronik para transferi işlemleri kapsamında gerçekleştirilen nakit takasından kaynaklanan alacaklar.

33. Bankanın, Birinci Bölümün yedinci fıkrası uyarınca devralınan kurumsal alacakların temerrüt riskine ilişkin risk ağırlığını havuz bazında hesaplaması durumunda efektif vade, asgari 1 yıl olmak kaydıyla, devralınan alacakların risk tutarı ile ağırlıklandırılmış ortalama efektif vadesine eşittir. Alacakların devralınmasına ilişkin olarak verilmiş olan taahhüdün efektif vadesi süresince devralınması gereken alacakların kalitesindeki önemli bozulmalara karşı bankayı koruyan etkili teminatların, erken itfa gerektiren şartların veya başka koruyucu mekanizmaların öngörülmüş olması şartıyla, taahhüt kapsamındaki henüz devralınmamış alacaklar için de aynı efektif vade kullanılır. Koruyucu mekanizmaların öngörülmediği taahhütler kapsamındaki devralınmamış alacaklar için efektif vade, asgari 1 yıl olmak kaydıyla, taahhüt kapsamındaki en uzun vadeli muhtemel alacağın vadesi ile taahhüdün kalan vadesinin toplamıdır.

34. Kurulca belirlenen karşı taraf kredi riskine esas tutarın hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde içsel model yönteminin uygulandığı ve netleştirme grubuna dâhil olan en uzun vadeli sözleşmenin vadesinin bir yıldan kısa olduğu alacaklar için efektif vade yirmi dokuzuncu fıkra da belirtilen formül ile hesaplanır ve otuz ilâ otuz ikinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla asgari vade 1 yıl olarak esas alınır. Kurulca belirlenen karşı taraf kredi riskine esas tutarın hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde belirlenen içsel model yöntemini uygulayan ve getirisi faiz oranına dayanan finansal araçlar için spesifik risk için sermaye yükümlülüğü hesaplamasında içsel model kullanma izni olan bankalar tarafından, spesifik risk için kullanılan içsel modelin kredi değerliliğinin değişmesi nedeniyle zarara maruz kalma riskini içermesi koşuluyla efektif vade 1 yıl olarak esas alınır.

35. Vade uyumsuzluğu bulunan pozisyonlar için, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğde belirtildiği şekilde vade uyumsuzluğu ayarlaması yapılır.

2. Perakende Krediler

2.1 Temerrüt Olasılığı

36. Merkezi yönetim ve merkez bankaları tarafından koruma sağlanan kısımları hariç olmak üzere, nitelikli rotatif perakende alacakların TO'su %0,1'den, bunlar dışındaki tüm perakende alacakların TO'su ise %0,05'ten az olamaz.

37. Temerrüde düşmüş borçlular ile alacağın TO'sunun dikkate alındığı durumlarda temerrüde düşmüş alacaklara ilişkin TO %100 olarak dikkate alınır.

38. Devralınan alacakların temlik riskine ilişkin TO, temlik riski için tahmin edilen BK tahminine eşittir.

39. THK tahmininde gelişmiş yaklaşımı kullanan bankalar, garantilerin ve kredi türevlerinin risk azaltıcı etkisini TO veya THK tahminlerine yansıtabilirler. Bu uygulama,

belirli bir garanti veya kredi türevi türü için ve zaman içinde tutarlı bir şekilde yapılır. Bu uygulamada çifte temerrüt etkisi dikkate alınmaz. Bankanın, garantörden olan doğrudan alacaklarına standart yaklaşımı uygulaması durumunda, garantiyi alacağın koruma sağlanan kısmına yalnızca standart yaklaşımı uygulayarak dikkate alabilir.

2.2 Temerrüt Halinde Kayıp

40. Perakende alacaklar için içsel THK tahminleri kullanılır. Devralınan alacakların temlik riski için, THK değeri %100 olarak dikkate alınır. Perakende alacak havuzlarına ilişkin olarak risk ağırlığı formülünde ve BK hesaplamasında kullanılacak THK değerleri, alt risk sınıfı bazında aşağıdaki tabloda belirtilen değerlerden az olamaz. Diğer perakende alacaklar alt risk sınıfındaki kısmi teminatlı alacaklar için THK taban değerleri, aşağıdaki tabloda yer alan THK taban değerleri dikkate alınarak on altıncı fıkra da belirtilen formüle göre hesaplanır. İkamet amaçlı gayrimenkul ipotegi ile teminatlandırılmış alacaklar için THK taban değeri, kredi teminat oranına bakılmaksızın %5'tir. Merkezi yönetim veya merkez bankaları tarafından koruma sağlanan alacaklar için bu fıkra da yer alan taban değerleri uygulanmaz.

Alt Risk Sınıfı	Teminatsız	Teminatlı
İkamet Amaçlı Gayrimenkul İpotegi ile Teminatlandırılmış Alacaklar	-	%5
Nitelikli Rotatif Perakende Alacaklar	%50	-
Diğer Perakende Alacaklar	%30	Finansal teminatlar: %0 Ticari veya finansal işlemlerden kaynaklanan finansal alacaklar: %10 İkamet amaçlı veya ticari gayrimenkul ipotekleri: %10 Diğer fiziksel teminatlar: %15

41. Münferit bir alacağa veya bir alacak havuzuna ilişkin sağlanan fonlanmamış kredi korumasının etkisi, kredi riski (devralınan perakende alacaklara ilişkin temerrüt ve temlik riski dahil) için sekizinci fıkra hükümleri çerçevesinde THK'ya (veya TO'ya) yansıtılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Risk Tutarı

1. Kurumsal Alacaklar, Bankalardan veya Aracı Kurumlardan Alacaklar, Merkezi Yönetimlerden veya Merkez Bankalarından Alacaklar ile Perakende Alacaklar

1. Alacakların risk tutarı hesaplanırken, Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca ayrılmış karşılıklar düşülmeden önceki tutarlar dikkate alınır. Devralınan alacakların iskontolu olarak satın alınması durumunda, risk tutarı olarak iskontodan önceki tutarlar dikkate alınır.

2. Temel İDD yaklaşımında, gayrinakdi kredi ve taahhütler, Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 5 inci maddesi uyarınca sınıflandırılır ve bunların risk tutarı aynı maddedeki oranlar uygulanmak suretiyle hesaplanır.

Başka bir bilanço dışı kaleme ilişkin taahhüt verilmesi durumunda, bilanço dışı kalemin KDO'su ile taahhüdün KDO'sundan düşük olanı uygulanır.

3. Gelişmiş İDD yaklaşımında, Ek-2'de yer alan asgari şartların karşılanması kaydıyla, gayrinakdi kredi ve taahhütlerin risk tutarı, bu tutarın doğrudan tahmin edilmesi veya nakde dönüşmemiş alacak tutarlarının içsel KDO tahminleri ile çarpılması suretiyle bulunur. Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ uyarınca %100 KDO uygulanan rotatif alacakların kullanılmamış kısımlarına içsel KDO yerine %100 oranı uygulanır. Rotatif olmayan alacaklar ile içsel risk tutarı hesaplamasına ilişkin Ek-2'de yer alan asgari şartları sağlanamaması durumunda rotatif alacaklar için risk tutarı, Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ uyarınca belirlenir. Merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar risk sınıfında yer almayan her bir alacak için risk ağırlıklı tutar ve BK tutarının hesaplamasında bir girdi olarak kullanılan risk tutarı; bilanço içi risk tutarı ve standart yaklaşımdaki ilgili KDO kullanılarak hesaplanan gayrinakdi kredi ve taahhütlerin risk tutarının %50'sinin toplamından az olamaz.

4. Perakende alacaklar içerisinde yer alan döviz kuru ve faiz oranına ilişkin taahhütler için içsel KDO kullanılmaz. Bu alacaklar Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 5 inci maddesi uyarınca sınıflandırılır ve bunların risk tutarı aynı maddedeki oranlar uygulanmak suretiyle hesaplanır.

5. Türev finansal araçlar için risk tutarı Kurulca belirlenen karşı taraf kredi riskine esas tutarın hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde belirlenir.

6. Menkul kıymet finansman işlemlerinin risk tutarı Kurulca belirlenen karşı taraf kredi riskine esas tutarın hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde, ya da Kurulca kredi riski azaltım tekniklerine ilişkin belirlenen usul ve esaslar uyarınca olarak belirlenir. Özel netleştirme sözleşmelerinin karşı taraf kredi riskini azaltıcı etkisinin dikkate alınması halinde, menkul kıymet finansman işlemlerine ilişkin risk ağırlıklı tutar ve BK hesabında Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğin 19 uncu maddesindeki şartların sağlanması kaydıyla aynı Tebliğin 33 üncü maddesi uyarınca hesaplanacak risk tutarı dikkate alınır.

7. Maruz kalınan riskin repo sözleşmesi, menkul kıymet ya da emtia ödünç verme veya ödünç alma işlemi veya kredili menkul kıymet işlemleri kapsamında satılan, devredilen veya ödünç verilen menkul kıymetler veya emtia niteliğinde olduğu durumlarda bu menkul kıymetlerin veya emtianın risk tutarı Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ uyarınca ilgili volatilité ayarlaması uygulanarak artırılır.

8. Krediler ve mevduatların bilanço içi netleştirilmeye konu edilmesi durumunda risk tutarı hesaplanmasında, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğde belirtilen yöntemler uygulanır.

9. Finansal kiralama alacakları için risk tutarı iskonto edilmiş asgari kiralama ödemelerinden oluşur. Kiralanan varlığın kalıntı değerinin kiracı dışında üçüncü bir kişi tarafından ödenmesinin garanti edildiği ve garantör ile garantinin Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğin sırasıyla 13, 26 ve 28 inci maddelerinde belirtilen şartları sağladığı durumlarda, garanti fonlanmamış kredi koruması olarak dikkate alınır.

10. Devralınan alacakların risk tutarı, temlik riski için kredi riski azaltımı etkisi dikkate alınmadan önce hesaplanan sermaye yükümlülüğünün, devralınan alacaklar için birinci fıkrada

belirtilen risk tutarından çıkarılması suretiyle bulunur. İçsel KDO tahminlerinin kullanılıp kullanılmadığından bağımsız olarak, rotatif alacak devralma işlemlerinde alacakların risk tutarı, devralınan alacakların kullanılan kısmı ile devralma taahhütlerinin kullanılmayan kısmının %40'ının toplamından, temlik riski için kredi riski azaltımı etkisi dikkate alınmadan önce hesaplanan sermaye yükümlülüğünün çıkarılması suretiyle bulunur.

11. Rotatif alacakların sadece kullandırılan kısımlarının menkul kıymetleştirmeye konu olması halinde, kullandırılmayan kısımlar da sermaye yükümlülüğü hesaplamasında dikkate alınır.

12. Rotatif alacakların risk tutarı; kullandırılan kısmın risk tutarı ile kullandırılmayan kısmın Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ uyarınca ilgili KDO kullanılarak hesaplanan risk tutarının %50'sinin toplamından az olamaz.

3. Diğer Aktifler

13. Diğer aktiflere ilişkin risk tutarı, ilgili aktifin Türkiye Muhasebe Standartları uyarınca değerlendirilmiş tutarını ifade eder.

ASGARİ ŞARTLAR

1. Derecelendirme Sistemleri

1. Bir risk sınıfı için birden fazla derecelendirme sisteminin kullanılması halinde, borçlular veya işlemler için kullanılan derecelendirme sistemi seçimlerinin gerekçelerinin belgelendirilmesi ve seçilen sistemlerin borçluların veya işlemlerin risk seviyelerini doğru şekilde yansıtması esastır. Derecelendirme sistemi seçimlerinde yalnızca daha düşük sermaye yükümlülüğü hesaplanması amacına yönelik tercihler yapılamaz.

2. Derecelendirme sistemi seçim kriterlerinin ve süreçlerinin mevcut portföy yapısına ve dışsal faktörlere uygunluğunun devam ettiğinin teyit edilmesi amacıyla, söz konusu kriter ve süreçler periyodik olarak gözden geçirilir.

3. Bankanın, her bir borçlu ya da işlem için kendi risk parametresine ilişkin tahminlerini kullandığı durumlarda bu tahminler, bir derecelendirme cetvelindeki derecelendirme notlarına atanan tahminler olarak kabul edilir.

1.1 Derecelendirme sisteminin yapısı

4. Kurumsal alacaklar, bankalardan veya aracı kurumlardan alacaklar, merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar için kullanılan derecelendirme sistemlerinin aşağıda belirtilen özellikleri taşıması gerekir:

a) Derecelendirme sistemi, borçlunun ve işlemin risk yapısını dikkate alır. İşlemin risk yapısı teminat, birinci veya ikincil alacak olup olmaması, ürün tipi gibi işleme özgü faktörleri yansıtır. Temel İDD yaklaşımında işlemin risk yapısının dikkate alınması şartı hem borçlunun hem de işlemin risk yapısını yansıtan tek bir boyut ile yerine getirilebilir.

b) Derecelendirme sisteminde, münhasıran kredi riskini sayısallaştıran bir borçlu derecelendirme cetveli bulunur. Borçlu derecelendirme cetvelinde, temerrüde düşmemiş borçlular için en az yedi, temerrüde düşmüş borçlular için en az bir derecelendirme notu bulunur.

c) Bankalar, her bir borçlu derecelendirme notuna tekabül eden kredi riski düzeyi ile bu risk düzeylerinin birbirinden ayırt edilmesi için kullanılan kriterler arasındaki ilişkiyi yazılı hale getirir. Tahmin edilen ve ölçülen risk, derecelendirme notları kötüleştikçe artar.

ç) Portföyleri belirli bir sektör ve kredi riski aralığında yoğunlaşmış olan bankaların, borçluların belirli bir derecelendirme notunda aşırı yoğunlaşmasının önlenmesi için bu aralıkta yeterli sayıda derecelendirme notu belirlemeleri gereklidir. Tek bir borçlu derecelendirme notunda belirgin yoğunlaşmaların olması halinde, notun yeterince dar bir TO aralığını kapsadığının ve aynı nota sahip tüm borçluların kredi riskinin söz konusu aralık içinde yer aldığına ampirik kanıtlarla desteklenmesi gerekir.

d) Sermaye yükümlülüğü hesaplamasında gelişmiş İDD yaklaşımının kullanımına izin verilebilmesi için, derecelendirme sisteminin, münhasıran THK'ye ilişkin ayrı bir işlem derecelendirme cetveline sahip olması gerekir. İşlem dereceleri bunlarla sınırlı olmamak üzere teminat yapısı, ürün, sektör gibi THK'yi etkileyebilecek tüm faktörleri dikkate alabilir. Borçluya ilişkin özellikler, THK'yi tahmin edebildiği ölçüde THK'ye ilişkin işlem derecelerine dahil edilebilir. İşlem derecelendirme notunun tanımının, alacakların derecelendirme notlarının nasıl belirlendiğini ve notlara ilişkin risk düzeylerinin birbirinden ayırt edilmesi için kullanılan kriterlerin neler olduğunu içermesi gerekir. İşlem derecelerini etkileyen faktörler, bu faktörlerin

tahminler için daha doğru ve daha uygun olduğu konusunda Kurumun ikna edilmesi kaydıyla risk sınıflarının alt grupları bazında değiştirilebilir.

e) Tek bir işlem derecelendirme notunda belirgin yoğunlaşmaların olması halinde, notun yeterince dar bir THK aralığını kapsadığının ve aynı nota sahip tüm işlemlerin risklerinin söz konusu aralık içinde yer aldığının ampirik kanıtlarla desteklenmesi gerekir.

5. İhtisas kredilerine ilişkin risk ağırlıklı tutarların belirlenmesinde Ek-1'in Birinci Bölümünün altıncı fıkrasında yer alan yöntemi kullanan bankalarca, münhasıran bu krediler için kredi riskini sayısallaştıran bir derecelendirme cetvelinin bulunması gerekir. Bankalarca ihtisas kredilerinde, temerrüde düşmemiş borçlular için en az dört ve temerrüde düşmüş borçlular için en az bir derecelendirme notu kullanılır. İhtisas kredilerine ilişkin risk ağırlıklı tutarların belirlenmesinde temel veya gelişmiş İDD yaklaşımının kullanılması halinde kurumsal alacaklara ilişkin bu ekte yer alan asgari koşulların sağlanması gerekmektedir.

6. Perakende alacaklar için kullanılan derecelendirme sistemleri aşağıda belirtilen özellikleri taşıması gerekir:

a) Derecelendirme sistemleri hem borçlu hem de işlem riskini yansıtır ve borçlu ile işlemin tüm özelliklerini kapsar.

b) Risk ayırıştırma yaklaşımının, herhangi bir havuz içerisindeki alacak sayısının, ilgili havuz kapsamındaki kayıp parametrelerinin uygun şekilde sayısallaştırılmasını ve doğrulanmasını temin etmesini sağlayacak düzeyde olması gerekir. Alacakların ve borçluların havuzlara dağıtımı, aşırı yoğunlaşmaları önleyecek şekilde yapılır.

c) Bankaların alacakları havuzlara tahsisi sürecinin, uygun bir risk ayırıştırmasına ve yeterince homojen nitelikte olan risklerin gruplandırılmasına olanak vermesi ve havuz düzeyinde kayıp parametrelerine ilişkin doğru ve tutarlı bir tahmin sağlaması gerekir. Devralınan alacaklar için bu gruplandırma, satıcının kredilendirme uygulamalarını ve müşterilerinin farklılıklarını yansıtır.

7. Perakende alacakların havuzlara tahsisinde aşağıdaki risk faktörleri dikkate alınır:

a) Borçlunun risk özellikleri.

b) Ürün, teminat türü, kredi teminat oranı, yaşlandırma, alacakların kıdemi gibi işlemin risk özellikleri, teminatın birden fazla kredi için kullanıldığı durumlar.

c) Ödemelerin gecikmesine ilişkin durumlar.

1.2 Alacakların derecelere veya havuzlara tahsisi

8. Bankaların, derecelendirme sisteminde alacakların derece veya havuzlara tahsisine ilişkin aşağıdaki şartları sağlayan somut tanım, kriter ve süreçlere sahip olması gerekir. Derecelendirme tanım ve kriterlerin makul ve mantıklı olması ve anlamlı bir risk ayırıştırması sağlaması gerekir:

a) Derece veya havuzlara ilişkin tanım ve kriterlerin, benzer risk taşıyan borçluların veya işlemlerin aynı derece veya havuza tutarlı bir biçimde tahsis edilmesini temin edecek düzeyde detaylı olması gerekir. Bu tutarlılık, faaliyet alanları, iş birimleri ve coğrafi bölgeler için de aranır. Farklı borçlu veya kredi türleri için içsel derecelendirme kriterlerinin ve prosedürlerinin farklı olması halinde, banka olası tutarsızlıkları izler ve gerektiğinde tutarlılığı artırmak için içsel derecelendirme kriterlerini değiştirir.

b) Derecelendirme sistemine ilişkin dokümantasyonun, üçüncü taraflarca alacakların derece veya havuzlara tahsisinin nasıl yapıldığının anlaşılmasına, aynı tahsisin tekrar yapılabilmesine ve tahsislerin uygunluğunun değerlendirilmesine olanak sağlaması gerekir.

c) Kriterlerin, bankanın içsel kredilendirme ilke ve standartları ile sorunlu borçlu ve alacaklara ilişkin politikalarına uyumlu olması gerekir.

9. Borçluların ve alacakların derecelere veya havuzlara tahsisinde ilgili ve önemli tüm bilgiler dikkate alınır. Bu bilgilerin güncel olması gerekir. Bankaların ellerinde yeterli bilgi bulunmaması durumunda alacakların borçlu ve işlem derecelerine veya havuzlara tahsisinde daha ihtiyatlı olmaları gerekir. İçsel derecelendirmede, dışsal derecelendirmenin temel faktör olarak kullanıldığı durumda, ilgili diğer bilgiler de dikkate alınır ve değerlendirilir. Dereceler tahsis edilirken bir yıldan uzun bir zaman aralığının kullanılması beklenmektedir. Dereceler, olumsuz ekonomik koşulların veya beklenmedik olayların gerçekleşmesi durumunda borçlunun ödeme gücü ve istekliliğine ilişkin bankanın değerlendirmesini yansıtır. Bunun için bankalar derecelendirme notu tahsislerini, uygun ve spesifik stres senaryolarına dayandırabilirler. Alternatif olarak, bankalar spesifik bir stres senaryosu belirlemeden borçluların olumsuz ekonomik koşullara veya beklenmedik olaylara dayanıksızlığını yansıtan özelliklerini dikkate alabilirler. Derecelendirmelerde esas alınan ekonomik koşulların, mevcut koşullar ve bir ekonomik döngü içerisinde ilgili sektör ya da ilgili coğrafi bölgelerde gerçekleşmesi muhtemel olaylar ile tutarlı olması gerekir. Derecelendirme sistemleri, alacağa veya sektöre özgü değişikliklerin ilgili alacağın dereceler arasında geçişlerini sağlayabileceği şekilde tasarlanmalıdır. Derecelelerin bankanın ilgili alacağın gelecekteki ödenme durumunu tahmin etmesine olanak sağlaması gerekir. Geleceğe ilişkin olaylar ve bu olayların bir borçlunun finansal yapısı üzerindeki etkisinin tahminindeki zorluklar esas alınarak, öngörülen bilgiler ihtiyatlı bir şekilde ele alınır. Bilgilerin sınırlı olması halinde, analizlere bir ihtiyatlılık marjı yansıtılır.

10. Kurumsal alacaklar, bankalardan veya aracı kurumlardan alacaklar ile merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacakların tahsisi aşağıdaki kriterlere uygun olarak yapılır:

a) Kredi onay sürecinin bir parçası olarak, her bir borçlu için bankanın içsel TO tahminleri çerçevesinde kullandığı bir borçlu derecesi tahsis edilir.

b) Kredi onay sürecinin bir parçası olarak, gelişmiş İDD yaklaşımının kullanıldığı alacaklar için, her bir işlem bazında bankanın içsel THK tahminleri çerçevesinde kullandığı bir işlem derecesi tahsis edilir.

c) İhtisas kredilerine ilişkin risk ağırlıklarının belirlenmesinde, Ek-1'in Birinci Bölümünün altıncı fıkrasında belirtilen yöntemin kullanılması durumunda, asgari şartlara uygun olarak söz konusu kredilere beşinci fıkra çerçevesinde bankanın kendi içsel kriter, sistem ve süreçleri kullanılarak derece tahsis edilir. Ek-1'in Birinci Bölümünün altıncı fıkrasında açıklanan eşleştirme sürecinin, içsel derecelendirme notlarının ilgili kategoriler için sayılan risk özellikleri ile tutarlılığını sağlayan bir uyumlaştırma sağlaması gerekir. Bankaların içsel kriterlerdeki sapmaların eşleştirme sürecinin etkinliğinin bozulmasına yol açmamasını sağlamaya özellikle dikkat etmesi gerekir.

ç) Kredi riski üstlenilen her bir tüzel kişi için, ayrı bir derecelendirme yapılır. Münferit müşteriler ile risk gruplarına ilişkin derece tahsis uygulamalarına yönelik politikalar oluşturulur. Bu politikalar, her bir tüzel kişi için spesifik ters eğilim riskinin belirlenmesi süreçlerini içerir. Spesifik ters eğilim riskinin varlığının tespit edildiği durumda, bu alacakların risk tutarının hesaplanması diğer alacaklardan farklı değerlendirilir.

d) Aynı borçludan olan tüm alacaklar için işlemin niteliğine bakılmaksızın, aynı borçlu derecesi kullanılır. Aşağıdaki istisnai durumlarda, aynı borçludan olan farklı alacaklar için farklı dereceler tahsis edilebilir:

1) Alacağın yerel veya yabancı para cinsinden olmasına bağlı olarak yapılan uygulamalar.

2) Derecenin, alacağı ilişkin garantilerin borçlu derecesine yansıtılması suretiyle ayarlandığı haller.

11. Perakende alacaklar için kredi onay sürecinin bir parçası olarak, her alacak bir havuza tahsis edilir.

12. Alacakların derece ve havuzlara tahsisinde, tahsis sürecinin girdileri ve çıktıları üzerinde kişisel değerlendirme kullanılarak değişiklik yapılabilecek durumların ve değişiklik yapmaya yetkili personelin bilgilerinin, söz konusu değişikliklerin limitlerini ve nasıl yapılacağını da içerecek şekilde yazılı hale getirilmesi gereklidir. Değişiklik yapılması halinde, bu değişiklikler ile değişikliği yapan personele ilişkin bilgiler kayıt altına alınır ve takip edilir. Bankaların modele dayanan derecelendirmelerde, model notunun değiştirilmesi, değişkenlerin çıkarılması veya girdilerin değiştirilmesi gibi durumların izlenmesine yönelik rehber ve süreçlere sahip olması gerekir. Bankalar söz konusu değişikliklerin yapıldığı alacakların performansını analiz eder.

1.3 Tahsis sürecinin güvenilirliği

13. Ek-1'in Birinci Bölümünün altıncı fıkrasında açıklanan yaklaşımın uygulandığı ihtisas kredileri dahil kurumsal alacaklar, bankalardan veya aracı kurumlardan alacaklar ile merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacakların tahsis sürecinde aşağıdaki kriterlerin sağlanması gerekir:

a) Derecelerin tahsisi ve bunların periyodik olarak gözden geçirilmesi, kredilendirme faaliyetinden doğrudan menfaati bulunmayan bağımsız bir tarafça gerçekleştirilir veya onaylanır. Tahsis ve gözden geçirmeye ilişkin operasyonel süreçler yazılı hale getirilir ve banka politikalarına dahil edilir. Bu süreçler Kurum denetimine hazır bulundurulur. Kredi politikalarının ve kredilendirme prosedürlerinin, derecelendirme sisteminin bağımsızlığını desteklemesi gerekir.

b) Derece tahsisleri asgari yılda bir kez gözden geçirilir ve derecelerin tahsisinin uygun olmadığının tespiti halinde ilgili dereceler yenilenir. Yüksek riskli borçlular ile sorunlu alacaklar, daha sık gözden geçirilir. Borçluya veya alacağı ilişkin önemli bilgiler elde edildiği durumlarda asgari dönemler beklenmeksizin derecelendirme yeniden yapılır.

c) Bankaların, TO'yu etkileyen borçlu özelliklerine ilişkin bilgiler ile THK ve KDO tahminlerini etkileyen işlem özelliklerine ilişkin bilgilerin edinilmesi ve güncellenmesine yönelik etkin sistem ve süreçlere sahip olmaları esastır. Bilgilerin edinilmesini takiben borçluya ilişkin derecelendirme notunun zamanında güncellenmesine ilişkin prosedürlerin bulunması gerekir.

14. Perakende alacaklar için borçlu ve işlem derece tahsisleri asgari yılda bir kez gözden geçirilir ve derecelerin tahsisinin uygun olmadığının tespiti halinde ilgili dereceler yenilenir. Belirlenmiş her bir risk havuzu için ise kayıp özellikleri ve ödeme performansları gözden geçirilir ve alacakların devamlı olarak doğru havuzlara dağıtılmasını sağlamak amacıyla, her bir havuz içindeki münferit alacakların durumu, temsili bir örneklem grubu üzerinden asgari yılda bir kez gözden geçirilerek havuzlara yapılan tahsisin uygun olmadığının tespiti halinde ilgili tahsisler yenilenir.

1.4 Model kullanımı

15. Alacakların borçlu veya işlem derecelerine ya da havuzlara tahsisinde veya TO, THK ve KDO tahminlerinde istatistiksel modeller ile diğer yöntemlerin kullanılabilmesi için aşağıdaki niteliklerin sağlanması şarttır:

a) Modelin tahmin gücünün yüksek olması ve modelin kullanılmasının yanıltıcı sermaye yükümlülüğü hesaplanmasına sebep olmaması gerekir. Model tahminlerinin oluşturulması için kullanılan değişkenlerin makul ve etkin olması gerekir. Modeldeki yanlışlığın önemli düzeyde olmaması sağlanır.

b) Modele dâhil edilen verilerin doğruluğunun, bütünlüğünün ve uygunluğunun değerlendirilmesini de içeren bir veri inceleme süreci tesis edilir.

c) Modelin oluşturulmasında kullanılan verilerin, bankanın modelleme kapsamına giren mevcut kredi müşterilerinin veya alacaklarının tamamını temsil etmesi gerekir.

ç) Model periyodik olarak validasyona tabi tutulur. Validasyon, model performansının ve istikrarının izlenmesini, modelin özelliklerinin gözden geçirilmesini ve modelin çıktılarının gerçekleşmiş sonuçlarla kıyaslanmasını içerir.

d) İstatistiksel model, modelce tahsis edilen derecelerin gözden geçirilmesi ve modelin uygun olarak kullanılmasının sağlanması amacıyla, uzman görüşü ve gözetimi ile desteklenir. Gözden geçirmenin amacı, modelin zayıflıklarından kaynaklanabilecek hataların bulunması ve sınırlandırılmasıdır. Uzman görüşü, modelde yer almayan ilgili tüm önemli bilgileri dikkate alır. Uzman görüşünün ve model sonuçlarının bir arada nasıl kullanılacağı yazılı hale getirilir.

1.5 Derecelendirme sistemlerinin dokümantasyonu

16. Derecelendirme sistemlerinin tasarımı ve işletim detayları yazılı hale getirilir. Bu dokümantasyon, bu bölümde açıklanan asgari koşullara uyulduğunu gösteren kanıtları içerir ve portföy farklılaşması, derecelendirme kriterleri, bu kriterlere ilişkin istisnaların tanımı ve istisnaları onaylama yetkisine sahip taraflar, borçluları ve alacakları derecelendiren kişilerin sorumlulukları, derece tahsislerinin gözden geçirilmesinin sıklığı ve üst düzey yönetimin derecelendirme süreci üzerindeki denetim ve kontrolünü de içeren konulara yer verilir.

17. Derecelendirmede kullanılan kriterlerin seçiminin gerekçeleri, bu seçimi destekleyen analizler ve derecelendirme sürecindeki tüm önemli değişiklikler yazılı hale getirilir. Derece tahsis süreci, buna ilişkin iç kontrol sistemini de içerecek şekilde yazılı hale getirilir.

18. İçsel olarak kullanılan temerrüt ve kayıp tanımları yazılı hale getirilir. Bu tanımların, bu Tebliğde yapılan tanımlarla tutarlılığı sağlanır.

19. Derecelendirme sürecinde istatistiksel modellerin kullanımı halinde, kullanılan yöntemler yazılı hale getirilir. Dokümantasyonun;

a) Yapılan tahminlerin derecelere, münferit borçlulara, alacaklara veya havuzlara tahsisinin dayandırıldığı varsayımlar, matematiksel ve ampirik esaslar ile teorelin temel unsurları ve modelin oluşturulmasında kullanılan veri kaynakları hakkında detaylı bilgi vermesi,

b) Modelin validasyonu için modelin kurulumunda kullanılan farklı örneklem ve zaman aralıkları kullanılarak yapılacak performans testlerini de içeren kapsamlı bir istatistiksel sürecin uygulanmasını kapsaması,

c) Modelin etkin çalışmadığı koşulları ve durumları belirtmesi, gerekir.

20. Derecelendirme sisteminin veya derecelendirme sistemi içinde kullanılan herhangi bir modelin üçüncü taraflardan temin edilmesi on altı ila on dokuzuncu fıkralarda belirtilen hükümlerin uygulanmasında muafiyet sağlamaz.

1.6 Verilerin saklanması

21. Banka, risk ölçüm ve yönetim sürecini etkin bir şekilde desteklemek için ilgili tüm veri ve bilgileri toplar ve saklar. Bu veri ve bilgilerin, derecelendirme sistemlerinin değişmesi durumunda dahi borçlu veya işlemlerin derece tahsislerinin geçmişe yönelik olarak tekrarlanmasına imkân verecek detayda olması gerekir. Bankalarca Risk Yönetimine İlişkin Kamuya Yapılacak Açıklamalar Hakkında Tebliğ hükümleri çerçevesinde kamuya açıklanacak içsel derecelendirme sistemlerinin özelliklerine ilişkin veriler istenildiğinde ibraz edilmek üzere saklanır.

22. Kurumsal alacaklar, bankalardan veya aracı kurumlardan alacaklar ile merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar için;

- a) Borçlunun ve garantörün derecelendirme geçmişi,
- b) Derecelendirme notlarının verildiği tarihler,
- c) Derecelendirmede esas alınan veriler ve yöntemler,
- ç) Derecelendirmeden sorumlu olan kişi,
- d) Temerrüde düşen borçlular ve temerrüde düşen alacaklar,
- e) Temerrüt tarihleri ve temerrüdün gerçekleştiği durumlar,
- f) Derecelendirme notlarına ilişkin TO'lar ve gerçekleşen temerrüt oranları ile derecelendirme notları arasındaki geçişler,

hakkındaki veriler istenildiğinde ibraz edilmek üzere saklanır.

23. Temel İDD yaklaşımının kullanılması halinde, gerçekleşen THK'lerin Ek-1'in İkinci Bölümünün sekizinci fıkrasında verilen değerlerle kıyaslanmasına ve gerçekleşen KDO Ek-1'in Üçüncü Bölümünün ikinci fıkrasında verilen değerlerle kıyaslanmasına ilişkin veriler istenildiğinde ibraz edilmek üzere mümkün olduğu ölçüde toplanır ve saklanır. Gerçekleşen THK ve KDO'ya ilişkin bilgiler, bankanın ekonomik sermayesinin değerlendirilmesinde dikkate alınır.

24. Gelişmiş İDD yaklaşımının kullanılması halinde aşağıda belirtilen veriler istenildiğinde ibraz edilmek üzere saklanır:

- a) Her bir işlem derecelendirme cetveline ilişkin THK ve KDO tahminleri ile işlem derecelerine ilişkin geçmiş tüm veriler.
- b) Derecelendirme notlarının verildiği ve tahminlerin yapıldığı tarihler.
- c) THK ve KDO tahminleri ile işlem derecelendirmesinde esas alınan veriler ve yöntemler.
- ç) İşlem derecelendirmesini yapan kişi ile THK ve KDO tahminlerini yapan kişi.
- d) Temerrüde düşen alacaklara ilişkin tahmini ve gerçekleşen THK'ler ve KDO'lar hakkında bilgiler.
- e) Garantilerin veya kredi türevlerinin kredi riski azaltım etkilerini THK aracılığıyla belirleyen ve yansıtan bankalar için, garantinin veya kredi türevinin etkilerinin değerlendirilmesinden önceki ve sonraki THK hakkında veriler.
- f) Temerrüde düşen alacaklar için THK oranı tahminine konu edilen kayıp unsurları hakkında veriler.

25. Perakende alacaklar için;

- a) Alacakların havuzlara tahsisinde kullanılan veriler,
 - b) Alacak havuzlarına ilişkin tahmin edilen TO'lar, THK'ler ve KDO'lar hakkında veriler,
 - c) Temerrüde düşen borçlular ve temerrüde düşen alacaklar,
 - ç) Temerrüde düşen alacaklar için, alacağın temerrüdünden önceki yıl içinde tahsis edildiği havuzlar hakkında ve THK ile KDO'ya ilişkin gerçekleşen sonuçlar hakkında veriler,
 - d) Kayıp oranları hakkında veriler,
 - f) Alacak havuzlarına veya derecelendirme notlarına ilişkin TO'lar ve gerçekleşen temerrüt oranları ile derecelendirme notlarının kullanılması halinde derecelendirme notları arasındaki geçişler,
- istendiğinde ibraz edilmek üzere toplanır ve saklanır.

1.7 Sermaye yeterliliği değerlendirmesinde kullanılan stres testleri

26. Sermaye yeterliliğinin değerlendirmesinde kullanılmak üzere, yeterli stres testi süreçleri tesis edilir. Stres testi kapsamında, bankanın alacakları üzerinde olumsuz etkiler yapabilecek ekonomik koşullardaki muhtemel değişiklikler veya olaylar belirlenir ve bankanın bu tür olay ve değişikliklere dayanma kabiliyeti değerlendirilir. Stres senaryoları belirlenirken sektörel ya da ekonomik gerilemeler, piyasa riskleri ve likidite koşulları gibi faktörler dikkate alınabilir.

27. Bankalar, yirmi altıncı fıkra da belirtilen stres testlerine ilave olarak spesifik koşulların, kredi riskine ilişkin sermaye yükümlülüğü üzerindeki etkisini değerlendirmek amacıyla kredi riski stres testleri uygular. Kullanılan testin anlamlı ve ihtiyatlı olması gerekir. Söz konusu stres testleri gerçekleştirilirken bankalar farklı yaklaşımlar geliştirebilirler. Stres testlerinde en kötü senaryonun dikkate alınması gerekmez. Stres testi, en azından hafif derecede durgunluk senaryolarının etkisini dikkate alır. Banka verilerinin, en azından bir kısım alacaklar için derecelendirme notları arasındaki geçişlerin tahminini sağlaması gerekir. Kredi piyasasında gerçekleşen küçük ölçekli olumsuzlukların banka derecelendirmeleri üzerindeki etkilerine ilişkin veriler, daha büyük ölçekli stres senaryolarındaki piyasa koşullarının muhtemel etkilerine yönelik öngörü sağlaması bakımından bankalarca dikkate alınır. Dışsal derecelendirme notları arasındaki derece geçişlerine ilişkin kanıtlar değerlendirilir. Bu değerlendirme yapılırken bankanın risk kategorileri ile dışsal derece kategorilerinin genel olarak eşleştirilmesi gerekir. Bankanın birçok piyasada faaliyet göstermesi durumunda, stres testine tâbi tutulan portföyler, bankanın alacaklarının büyük bir bölümünü kapsar.

2. Risklerin Sayısallaştırılması

2.1 Borçlunun temerrüdü

28. Aşağıda belirtilen iki durumdan en az birinin gerçekleşmesi halinde borçlunun temerrüt ettiği kabul edilir:

- a) Teminatlara başvurulmaksızın borçlunun bankaya veya konsolide edilen finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklıklarından birine olan borçlarını tamamen ödeyemeyeceğine banka tarafından kanaat getirilmesi.
- b) Borçlunun bankaya veya konsolide edilen finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklıklarından birine olan önemli tutardaki yükümlülüklerini ifa etmede 90 günden fazla gecikmesi.

29. Perakende alacaklar için temerrüt tanımı borçlu yerine işlem bazında uygulanabilir. Bu çerçevede, borçlunun herhangi bir borcunun temerrüde düşmesi, bankaya veya konsolide edilen finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklıklarından birine olan tüm borçlarının temerrüde düştüğü anlamına gelmez.

30. Gecikme süresinin başlangıcı olarak borçlu cari hesap şeklinde kullandırılan nakdi kredilerde; dönem faizleri ile fer'ilerinin ödenmesi gereken ya da hesabın katedildiği veya ihbarlı limitin aşıldığı tarih, kredi kartları açısından ise asgari ödeme tutarının ödenmesi gereken tarih kabul edilir. İhbarlı limitin aşılması durumları, banka tarafından yakından izlenir. Borçlu cari hesap şeklinde kredi kullandırılan müşterilerin kredi değerliliğinin değerlendirilmesi için ihtiyatlı içsel politikaların bulunması gerekir.

31. Yeniden yapılandırılan veya vadesi uzatılan ya da vadesi uzatılarak yeni itfa planına bağlanan, yenilenen veya mevcut hesaplarla mahsup edilen alacaklarla ilgili olanlar dahil olmak üzere gecikme gün sayısının belirlenmesine ilişkin politikalar yazılı hale getirilir. Bu politikalar, asgari olarak yeniden yapılandırılacak kredilere ilişkin onaylama ve raporlama şartlarını, yeniden yapılandırmaya konu edilecek alacakların asgari yaşını, gecikme gün sayısını, bir alacağın kaç defa yeniden yapılandırmaya konu edilebileceğini ve borçlunun ödeme gücünün tekrar değerlendirilmesini içerir. Söz konusu politikaların düzenli olarak uygulanması, bankanın risk yönetimi ve karar alma süreçleri ile Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe uyumlu olması gerekir.

32. Yirmi sekizinci fıkranın (a) bendinin uygulanmasında aşağıdaki olaylardan herhangi birisinin meydana gelmesi durumunda borçlunun temerrüde düştüğü kabul edilir:

a) Borçlunun Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca belirlenen eşik tutarlar üzerindeki yükümlülüklerinin donuk alacak olarak sınıflandırılmış olması.

b) Kredinin kullandırılmasından sonra borçlunun kredi değerliliğinde tespit edilen önemli bir bozulma nedeniyle borçludan olan herhangi bir alacak için özel karşılık ayrılmış olması, herhangi bir alacağın aktiften silinmesi veya kayıttan düşülmesi.

c) Borçlunun bankaya olan herhangi bir yükümlülüğünün önemli bir ekonomik kayıpla satılmış olması.

ç) Borçlunun bankaya olan herhangi bir yükümlülüğünün anapara, faiz veya diğer ücretlerde önemli bir indirimine gidilmesine veya söz konusu ödemelerin ertelenmesine yol açabilecek şekilde Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca yeniden yapılandırılması.

d) Borçlunun, bankaya veya konsolide edilen finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklıklarından birine olan herhangi bir yükümlülüğünden dolayı bankanın borçlunun iflasını istemesi veya benzeri yasal girişimlerde bulunması.

e) Borçlunun müflis olması, konkordato ilân etmiş olması, uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırma başvurusunun onaylanmış olması, hakkında iflasın ertelenmesi kararının verilmiş olması veya benzeri başka nedenlerin, borçlunun bankaya veya konsolide edilen finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklıklarından birine olan borçlarını geri ödemesini engellemesi veya geciktirmesi.

f) Teminatlara başvurulmaksızın borçlunun bankaya veya konsolide edilen finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklıklarından birine olan borçlarını tamamen ödeyemeyeceğine banka tarafından kanaat getirildiği diğer durumlar.

33. Bankanın gerçekleşmiş temerrüt verisi yirmi sekizinci fıkradaki temerrüt tanımı esas alınarak kaydedilir. TO, THK ve risk tutarı tahminleri, bu tanım dikkate alınarak yapılır. Söz konusu temerrüt tanımına uymayan dışsal veri ile 1/1/2015 tarihinden önceye dayanan içsel temerrüt verisi ve ortak veri havuzundan edinilen veri, temerrüt tanımına büyük ölçüde uyumu sağlayan ayarlamalar yapılmak suretiyle risk parametrelerine ilişkin tahminlerde kullanılabilir.

34. Kullanılan temerrüt verilerine göre daha önce temerrüt ettiği kabul edilen bir alacağın yirmi sekizinci fıkrada belirtilen tanım çerçevesinde temerrüt halinin sürmediğine kanaat getirilmesi halinde, ilgili borçlu veya alacak, temerrüde düşmemiş gibi ele alınır ve buna göre derecelendirilir. Müteakiben meydana gelecek temerrüt olayı başka bir temerrüt olarak dikkate alınır.

2.2 İçsel tahminlere ilişkin genel kriterler

35. Derecelendirme notları veya havuzlarına ilişkin risk parametrelerinin değerleri belirlenirken aşağıda belirtilen şartlar sağlanır:

a) TO, THK, KDO ve BK'nin içsel olarak hesaplanmasında ilgili ve önemli tüm veri, bilgi ve yöntemler dikkate alınır. İçsel tahminler yapılırken sadece uzman görüşü esas alınmamalı, tarihsel veriler ve ampirik kanıtlar da kullanılmalıdır. Tahminlerin gerçekçi ve makul olması ve ilgili risk parametrelerine ilişkin önemli faktörler dikkate alınarak yapılması gerekir. Bankanın verisi ne kadar azsa, tahminlerin o kadar ihtiyatlı olması sağlanır.

b) Banka kayıp geçmişini; temerrüt sıklığı, THK ve KDO parametreleri bazında veya BK tahminleri kullanıldığı durumda kayıp bazında söz konusu parametreleri etkileyen risk faktörlerine ayırıştırır. Tahminler geçmişe dönük uzun bir dönemi yansıtır. Kayıplar sadece muhasebesel kayıtlar üzerinden ölçülmez, ayrıca bunlar ekonomik kayıplar ile karşılaştırılır. Bankanın takip ve tahsil deneyimi THK tahminlerine yansıtılır. Bu yansıtma, bankanın yeterli düzeyde ampirik kanıtı olmaması durumunda ihtiyatlı bir şekilde uygulanır.

c) Yapılan tahminlerde, otuz dokuzuncu fıkranın (ğ) bendi, kırk, kırk altı ve kırk yedinci fıkralarda belirtilen gözlem süresi içerisinde tahsis veya tahsil süreçlerine ilişkin politikalarda yapılan değişiklikler dikkate alınır. Yapılan tahminler, edinilen yeni veriler ile diğer bilgilerin ve teknik gelişmelerin etkilerini mümkün olan en kısa süre içinde yansıtacak şekilde ve asgari yılda bir kez olmak üzere gözden geçirilir.

ç) Tahmin için esas alınan alacakların, verilerin oluşturulduğu dönemdeki tahsis politikasının ve ilgili diğer kriterlerin, bankanın alacak portföyü ve politikaları ile uyumlu olması gerekir. Verilerin oluşturulduğu dönemdeki iktisadi koşulların veya piyasa koşullarının güncel ve öngörülen koşullarla uyumlu olması gerekir. Tahmin yapılmasında esas alınan örneklem grubundaki alacak sayısının ve esas alınan örneklem döneminin, doğru ve güvenilir tahminler yapmayı sağlayacak yeterlilikte olması aranır. Tahmin yönteminin doğru ve güvenilir tahminler sağladığı, modelin kurulumunda kullanılan farklı kontrol örneklemi üzerinde yapılan testler ile teyit edilir.

d) Devralınan alacaklarla ilgili tahminler; bankanın, devreden tarafın veya dışsal kaynakların benzer havuzlara ilişkin olarak sağladığı veriler de dâhil, işleme konu olan alacakların kalitesi hakkındaki mevcut bilgilerin tümünü yansıtır. Devreden taraftan sağlanan verilerin devralınan alacakların türü, tutarı ve kalitesi konusunda taraflar arasında belirlenen şartlara uygun olup olmadığı tespit edilir. Bu uyumun bulunmadığı hallerde, amaca daha uygun veriler toplanır ve bu verilere dayalı tahminler yapılır.

e) Tahminlere, olası hata payını yansıtan bir ihtiyatlılık marjı eklenir. Yöntemlerin ve verilerin yetersiz olması nedeniyle olası hata payının daha büyük olduğu durumlarda söz konusu ihtiyatlılık marjı daha büyük olur.

f) Risk ağırlıklarının hesaplanmasında kullanılan tahminlerle içsel amaçlar için kullanılan tahminlerin farklı olması durumunda, bu farklılıklar yazılı hale getirilmeli ve bunların gerekçeleri Kuruma açıklanmalıdır.

36. Bankalar, aşağıdaki hususlara uygunluğun sağlanması ve derecelendirme sistemlerinin doğruluğu ve güvenilirliği konusundaki sorumluluklarının devam etmesi kaydıyla ortak bir veri havuzundan faydalanabilir:

- a) Havuzdaki diğer bankaların kullandığı derecelendirme sistemlerinin ve kriterlerin bankanın kullandığı derecelendirme sistemi ve kriterlerine benzer olması gerekir.
- b) Havuzdaki verilerin bankanın kullandığı portföyü temsil etmesi gerekir.
- c) Havuzdan sağlanan verilerin banka tarafından yapılan tahminler için sürekli olarak tutarlı bir şekilde kullanılması gerekir.
- ç) Derecelendirme sisteminin gözetimini ve denetimini yapabilecek seviyede banka içi yetkinliğin sağlanması gerekir.

2.3 TO tahminlerine ilişkin özel şartlar

37. Kurumsal alacaklar, bankalardan ve aracı kurumlardan alacaklar ile merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar için derecelendirme notlarına ilişkin risk parametrelerinin değerleri belirlenirken TO tahminine yönelik olarak aşağıda belirtilen şartların sağlanması gerekir:

a) TO'lar borçlu dereceleri bazında tahmin edilir. TO'lar hesaplanırken borçlu sayısının basit ortalaması dikkate alınarak hesaplanan bir yıllık gerçekleşmiş temerrüt oranlarının uzun dönemli ortalamaları esas alınır. Yüksek kaldıraç oranlarıyla çalışan veya varlıklarının çoğu piyasadaki fiyat hareketlerinden etkilenen borçlular için TO tahmini, söz konusu varlıkların strese tabi volatilité dönemlerindeki performanslarını yansıtır.

b) Bankalar devralınan kurumsal alacaklara ilişkin BK'leri borçlu derecesi bazında tahmin eder. Bu durumda, BK'ler tahmin edilirken bir yıllık gerçekleşmiş temerrüt oranlarının uzun dönemli ortalamaları esas alınır.

c) Devralınan kurumsal alacaklara ilişkin uzun dönemli ortalama TO ve THK hesaplamalarının, BK tahminleri esas alınarak ve uygun TO veya THK tahminleri kullanılarak yapılması halinde, toplam BK'nin tahmin edilme sürecinin, bu ekte yer alan TO ve THK tahminlerine ilişkin kriterlerle ve otuz dokuzuncu fıkranın (a) bendinde belirtilen THK'ya ilişkin hükümler ile uyumlu olması gerekir.

ç) TO'nun tahmin edilmesinde kullanılan teknikler çeşitli analizlerle desteklenir. Kullanılan teknik ve bilgilerin yetersizlikleri nedeniyle gerekli düzeltmelerin yapılması ve kullanılan tekniklerden elde edilen sonuçların birleştirilmesi için uzman görüşüne başvurulur.

d) TO tahminlerinde banka içi gerçekleşmiş temerrüt verilerinin kullanılması halinde tahminler, verilerin elde edildiği derecelendirme sistemi ile kullanılmakta olan derecelendirme sistemi arasındaki farkları ve kredilendirme standartlarını yansıtır. Kredilendirme standartlarında veya derecelendirme sistemlerinde bir değişiklik yapılması ya da verinin yeterli olmaması halinde, TO tahminlerine ilişkin ihtiyatlılık marjı daha yüksek düzeyde tutulur.

e) Bankaların, içsel derecelerini bir KDK veya benzeri kuruluş tarafından kullanılan derecelendirme cetveli ile ilişkilendirmesi veya eşleştirmesi ve bu kuruluşların herhangi bir derecelendirme notu için gözlemlenen temerrüt oranının, içsel olarak belirlenen derecelendirme notu ile eşleştirilmesi halinde, eşleştirmeler banka ile referans alınan kuruluşun kullandığı derecelendirme kriterlerinin ve aynı borçluya bankaca ve referans alınan kuruluşça verilen derecelendirme notlarının karşılaştırılmasına dayandırılır. Eşleştirmede veya eşleştirme için temel alınan verilerde tutarsızlıktan veya yanlışlıktan kaçınılır. Tahminlerde kullanılan verilere ilişkin referans alınan kuruluş kriterlerinin sadece kredi riskine ilişkin olması ve işlem

özelliklerini içermemesi gerekir. Referans alınan kuruluşun temerrüt tanımları ile bankanın temerrüt tanımları yirmi sekiz ilâ otuz dördüncü fıkra hükümleri çerçevesinde karşılaştırılır ve eşleştirmeye temel oluşturan hususlar yazılı hale getirilir.

f) İstatistiksel temerrüt tahmin modellerinin kullanılması halinde, belirli bir derecelendirme notuna sahip borçluların TO tahminlerinin basit aritmetik ortalaması ilgili derecenin TO tahmini olarak kullanılabilir. Kullanılan temerrüt tahmin modellerinin on beşinci fıkra da belirtilen nitelikleri taşıması şarttır.

g) Dışsal, içsel veya ortak veri havuzlarından ya da bu üç veri kaynağının kombinasyonundan faydalanılıp faydalanılmadığına bakılmaksızın, TO tahminleri için tarihsel gözlem süresinin uzunluğu en az bir veri kaynağı için asgari beş yıldır. Gözlem süresi herhangi bir veri kaynağı için beş yıldan daha uzun ve bu kaynaktan elde edilen veriler amaca uygun ise, uzun olan gözlem süresi kullanılır. Gözlem süresinin ekonomideki genişleme ve daralma yıllarını kapsıyor olması gerekir.

38. Perakende alacaklar için TO tahminine yönelik olarak aşağıda belirtilen şartların sağlanması gerekir:

a) TO'lar havuzlar bazında bir yıllık temerrüt oranlarının uzun dönemli ortalamaları esas alınarak hesaplanır.

b) TO tahminleri, toplam BK'ler ve THK tahminleri kullanılarak da üretilebilir.

c) Banka içi veriler, kayıp özelliklerinin tahmini için öncelikli bilgi kaynağı olarak kabul edilir. Alacakların havuzlara tahsisinde kullanılan banka içi süreç ile dışsal veri kaynağı tarafından kullanılan süreç arasında ve bankanın içsel risk profili ile dışsal verilerin içeriği arasında güçlü bir ilişki bulunması kaydıyla, risklerin sayısallaştırılmasında ortak veri havuzundan edinilen veriler dâhil olmak üzere dışsal veriler veya istatistiksel modeller de kullanılabilir. Yapılacak karşılaştırmalarda, ilgili ve önemli tüm bilgi kaynakları kullanılır.

ç) Perakende alacaklara ilişkin uzun dönemli ortalama TO ve temerrüt adedi ağırlıklı ortalama THK hesaplamalarının toplam BK tahminleri esas alınarak ve uygun TO veya THK tahminleri kullanılarak yapılması halinde, toplam BK'nin tahmin edilme sürecinin, bu ekte yer alan TO ve THK tahminlerine ilişkin kriterlerle ve kırkıncı fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen THK'ya ilişkin hükümler ile uyumlu olması gerekir.

d) Dışsal, içsel veya ortak veri havuzlarından ya da bu üç veri kaynağının kombinasyonundan faydalanılıp faydalanılmadığına bakılmaksızın, kayıp özelliklerinin tahmininde tarihsel gözlem süresinin uzunluğu en az bir veri kaynağı için asgari beş yıldır. Gözlem süresi herhangi bir veri kaynağı için beş yıldan daha uzun ve bu kaynaktan elde edilen veriler amaca uygun ise uzun olan gözlem süresi kullanılır. Gözlem süresinin ekonomideki genişleme ve daralma yıllarını kapsıyor olması gerekir.

e) Alacakların vadeleri süresince risk parametrelerindeki beklenen değişiklikler belirlenir ve analize tabi tutulur. Bu analiz yapılırken, asgari olarak hızlı kredi büyümesi ile önemli olduğu takdirde mevsimsellik etkileri risk parametrelerine ilişkin tahminlerine yansıtılır.

f) Devralınan perakende alacaklar için, içsel ve dışsal veriler referans alınabilir. İlgili tüm veri kaynakları yapılacak karşılaştırmalarda dikkate alınır. Devralınan perakende alacaklara ilişkin tahminler, bankanın devralınan alacaklarla ilgili satıcıya ya da üçüncü bir tarafa rücu hakkının veya bunların garantisinin olmadığı kabul edilerek yapılır.

2.4 İçsel THK tahminlerine ilişkin özel şartlar

39. İşlem derecelerine veya havuzlara ilişkin risk parametrelerinin değerleri belirlenirken THK tahminine yönelik olarak aşağıda belirtilen şartların sağlanması gerekir:

a) THK'lar, işlem dereceleri veya havuzlarına göre, her bir işlem derecesi veya havuzu için veri kaynaklarındaki gerçekleşmiş THK'ların temerrüt adedi ağırlıklı ortalaması esas alınarak tahmin edilir.

b) THK tahmini olarak, uzun dönemdeki ortalama ile ekonomik gerileme dönemlerini yansıtan THK tahminlerinden yüksek olanı kullanılır. Son dönemlerde yaşanan kayıpların, uzun dönem ortalamadan ve ekonomik gerileme dönemlerini yansıtan tahminlerden önemli düzeyde yüksek olması halinde bu durum içsel ve/veya dışsal veriler kullanılarak THK tahminlerinde dikkate alınır.

c) Borçlunun riski ile kredi korumasının veya kredi koruması sağlayan tarafın riski arasındaki korelasyonun yüksek olduğu durumlar ihtiyatlı bir şekilde ele alınır.

ç) Alacak ile kredi koruması arasındaki kur uyumsuzlukları ihtiyatlı bir şekilde ele alınır.

d) THK tahminleri tarihsel tahsilat oranları ve kredi korumasının tahmini piyasa değeri ihtiyatlı bir şekilde dikkate alınarak yapılır. THK tahmininde kredi korumasının etkisi dikkate alınırken, kredi korumasının kısa sürede ve etkin bir şekilde kontrolünün sağlanamaması ve nakde dönüştürülememesine ilişkin riskler göz önünde bulundurulur.

e) THK tahmininde kredi korumasının dikkate alınması halinde, bankalar tarafından, teminat yönetimi, operasyonel yönetim ve şartlar, hukuki geçerlilik ve risk yönetim süreçleri için Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğde belirtilen hükümlerle uyumlu içsel kurallar belirlenir.

f) Ek-1'in Üçüncü Bölümünün beşinci fıkrasında yer alan hükümler çerçevesinde karşı taraf kredi riskiyle ilgili risk tutarının belirlenmesi kapsamında dikkate alınan bir kredi koruması, THK tahmininde hesaba katılmaz.

g) Temerrüde düşmüş alacaklar için, alacak bazında mevcut ekonomik koşullar ve alacağın durumu çerçevesinde hesaplanan BK_{ET} ile tahsilat sürecindeki ilave beklenmeyen kayıplar dolayısıyla kayıp oranındaki olası artışın toplamı kullanılır. Temerrüde düşmüş alacaklar için BK_{ET} tutarının, alacağa ilişkin ayrılan özel ve diğer karşılık tutarları toplamından düşük olması durumunda, bu durumun nedenleri bankaca gerekçelendirilir. Gelir olarak kaydedilen ödenmemiş gecikme faiz ve cezaları alacak ve kayıp ölçümlerine eklenir.

ğ) Kurumsal alacaklar, bankalardan ve aracı kurumlardan alacaklar, merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar için THK tahminleri, bir ekonomik döngüyü kapsayacak şekilde en az bir veri kaynağı için asgari yedi yıllık tarihsel veriye dayanır. Gözlem süresi herhangi bir veri kaynağı için yedi yıldan daha uzun ve bu kaynaktan elde edilen veriler amaca uygun ise, uzun olan gözlem süresi kullanılır.

40. Perakende alacaklar için THK tahminleri, en az beş yıllık tarihsel veriye dayanır. THK tahminine yönelik olarak aşağıdakiler uygulanır:

a) THK tahminleri, gerçekleşen kayıplara ve uygun TO tahminlerine dayanılarak yapılır.

b) İleri tarihlerde çekilebilecek kredi tutarları, KDO'ya veya THK tahminlerinden birine yansıtılır.

c) Devralınan perakende alacaklar için, THK tahminlerinde içsel ve dışsal veriler referans olarak kullanılır. Devralınan perakende alacaklara ilişkin tahminler, bankanın devralınan alacaklarla ilgili satıcıya ya da üçüncü bir tarafa rücu hakkının veya bunların garantisinin olmadığı kabul edilerek yapılır.

2.5 İçsel kredi dönüşüm oranı tahminlerine ilişkin özel şartlar

41. KDO tahminine yönelik olarak içsel prosedürler oluşturulur. Söz konusu içsel prosedürlerde her bir işlem türüne ilişkin KDO tahminleri açıkça belirtilir. KDO tahminlerinin aşağıda belirtilen şartların sağlanması gerekir:

a) Her bir uygun işlem için KDO tahmini yapılır. KDO'lar, benzer nitelikteki borçlular veya işlemler için yeterince uzun bir zaman dilimini içeren veri kaynaklarındaki gerçekleşmiş KDO'ların uzun dönemli temerrüt adedi ağırlıklı ortalaması esas alınarak tahmin edilir. Temerrüt gözlemlerinde negatif gerçekleşen dönüşüm oranının bulunması durumunda, negatif gerçekleşen dönüşüm oranı bilgisi risk farklılaştırması amacıyla model geliştirme sürecinde kullanılabilir. Birlikte tahminlerin sayısallaştırılması sürecinde sıfır olarak dikkate alınır.

b) KDO tahmini olarak, ihtiyatlılık marjı eklenmiş uzun dönemli ortalama ile ekonomik gerileme dönemlerini yansıtan KDO tahminlerinden yüksek olanı kullanılır. Ekonomik gerileme dönemlerini yansıtan KDO tahminleri yapılırken; banka modelinde yer alan faktörlerin varsa döngüsel nitelikleri dikkate alınabilir ya da geçmiş gerileme dönemlerinin etkisini gösteren yeterli içsel bilgilerin bulunması halinde bu veriler kullanılabilir. Bunların mümkün olmaması halinde dışsal veriler bu kapsamda ihtiyatlı bir şekilde kullanılabilir. Bunun yanında, tahminlerin medyan veya daha yüksek bir yüzdelik tahmin gibi alternatif merkezi eğilim ölçülerine veya yalnızca ekonomik gerileme dönemi verilerine dayanması durumunda, söz konusu tahminlerin benzer alacaklar için ihtiyat marjı eklenmiş uzun dönemli temerrüt adedi ağırlıklı ortalama KDO tahmininin altına düşmemesi gerekir.

c) KDO tahminleri, temerrüt gerçekleşmeden önce ve gerçekleşikten sonraki muhtemel kredi çekilişlerini yansıtır. Temerrüt sıklığı ile KDO'nun büyüklüğü arasında yüksek bir pozitif korelasyonun öngörülmesi durumunda, KDO daha büyük bir ihtiyatlılık marjı içerir.

ç) KDO tahminlerinin işlem türü bazında farklılaşması durumunda, bu işlem türlerinin açık ve net bir şekilde belirlenmiş olması gerekir.

d) KDO tahminlerinde kullanılan kriterlerin makul ve mantıklı olması ve KDO'yu önemli bir şekilde etkilediğine ilişkin bankaların görüşünü yansıtmaması gerekir. Seçilen kriterler, güvenilir içsel analizler ile desteklenir. Gerçekleşen KDO'lara ilişkin bilgilerin, KDO'yu etkileyen faktörler bazında sunulabilmesi gerekir.

e) KDO tahminleri yapılırken, hesapların izlenmesi ve ödeme işlemleri konusunda uygulanan içsel politika ve stratejiler göz önünde bulundurulur. Temerrüdün ödemelerin gerçekleşmemesinden kaynaklanmayıp, sözleşme şartlarının ihlali veya teknik temerrüt koşullarının gerçekleşmesi gibi durumlardan kaynaklanması halinde ilave kredi çekilişlerini önleme yeterliliği ve isteği de göz önünde bulundurulur.

f) Her bir borçlu ve derece bazında, işlem tutarlarının, tahsis edilmiş limitlerin kullanılmış kısımlarının ve alacakların bakiyelerinde meydana gelen değişikliklerin izlenebilmesi için yeterli sistemlere ve yöntemlere sahip olunması gerekir. Alacakların bakiyelerinin günlük olarak izlenebilmesi gerekir.

g) KDO tahminleri, kullanılan veri setindeki her bir temerrüt gözleminin, temerrüt tarihinden 12 ay önceki tarihte ilgili borçlu ve kredi özellikleriyle ilişkilendirildiği sabit pencere yaklaşımı kullanılarak geliştirilir.

42. KDO tahminleri, uygulandığı alacakların borçlu, kredi ve banka yönetim uygulaması özelliklerini yansıtan verilere dayanır. Bu çerçevede, KDO tahminleri, farklı özelliklerin etkilerini birleştiren verilere veya farklı özellikler gösteren alacaklara ait veriler yerine, uygun homojen segmentlere dayanır. Kullanılan tahmin yaklaşımının ilgili veri kümesinde sergilenen farklı özelliklerin etkisini etkin bir şekilde azaltıldığına veya ortadan kaldırıldığına veya söz konusu etkinin önemsiz olduğunun ayrıntılı bir inceleme sonucunda kanıtlanması şartıyla KDO tahminlerinde istisnai olarak aşağıdaki uygulamalar dikkate alınabilir:

a) Büyük kurumsal borçlular için küçük kurumsal/KOBİ şirket verilerinin kullanılması.

b) Kullanılmamış limit boşluğuna büyük olan taahhütler için kullanılmamış limit boşluğu küçük olan taahhütlere ait verilerin kullanılması.

c) Gecikmeye düşme, izleme listesine alınma, bankaca yakın zamanda limitinin düşürülmesi, ilave çekim imkanının engellenmesi veya takip/tahsilat süreçlerine ilişkin diğer muhtelif aksiyonlara maruz kalması gibi sorunları olmayan mevcut borçlular için temerrüt tarihinden 12 ay önceki tarihte halihazırda bu tür sorunları olduğu tespit edilen borçlulara ait verilerin kullanılması.

ç) Gözlem dönemi boyunca borçlu tarafından farklı kredi türlerinin kullanılması durumunda oluşabilecek değişikliklerden etkilenen verilerin kullanılması.

43. Kırk ikinci fıkranın (ç) bendinin uygulanmasında, müşteri tarafından farklı kredi türlerinin kullanılması durumunda oluşabilecek değişikliklerin alacaklara ilişkin kullanılan veri setleri ve ilgili KDO üzerindeki etkisine ilişkin ayrıntılı bir anlayışa sahip olduğunun ve söz konusu etkinin önemsiz olduğunun veya tahmin süreçleri içerisinde etkin bir şekilde azaltıldığının kanıtlanması ve yazılı hale getirilmesi gerekir. Aşağıdaki uygulamalar etkin azaltım yöntemleri olarak dikkate alınamaz:

a) KDO ve risk tutarı gözlemlerine yönelik tavan veya kırk birinci fıkranın (a) bendindeki hüküm saklı kalmak kaydıyla taban değerler belirlenmesi.

b) Farklı kredi türlerinin kullanılması durumunu bütüncül bir şekilde göz önünde bulundurmeyen veya rotatif ve rotatif olmayan alacaklar gibi farklı özelliklere sahip kredi türlerini uygun olmayan bir şekilde birleştiren borçlu düzeyindeki tahminlerin kullanılması.

c) Yalnızca, kredi türü karışımı değişiminden etkilenen önemli gözlemler üzerinde düzeltme yapılması.

ç) Farklı kredi türlerinin kullanılması durumundaki değişimden etkilenen gözlemlerin hariç tutulması.

44. KDO'ların, temerrüt tarihinden 12 ay önceki tarihte kredi limitinin tamamının veya tamamına yakınının kullanılması durumunda istatistiksel anlamda oluşabilecek olumsuz etkilerden etkin bir şekilde arındırılması gerekir.

45. KDO tahmininde kullanılan verilere kredinin anapara tutarı veya kredi limiti gibi tavanlar uygulanmaz. Tahakkuk eden faizler, vadesi gelen diğer ödemeler ve limit aşımaları söz konusu verilere dahil edilir.

46. Kurumsal alacaklar için KDO tahminleri, bir ekonomik döngüyü kapsayacak şekilde her bir veri kaynağı için asgari yedi yıllık tarihsel veriye dayanır. Gözlem süresi herhangi bir veri kaynağı için yedi yıldan daha uzun ve bu kaynaktan elde edilen veriler amaca uygun ise uzun olan gözlem süresi kullanılır.

47. Perakende alacaklar için ileri tarihlerde çekilebilecek kredi tutarları KDO'lara veya THK tahminlerinden birine yansıtılır. KDO tahminleri, en az beş yıllık tarihsel veriye dayanır.

2.6 Kurumsal alacaklar ile perakende alacaklar için garanti ve kredi türevlerinin dikkate alınmasına ilişkin şartlar

48. Ek-1'de açıklandığı üzere risk azaltıcı etkisi TO veya THK tahminlerine yansıtılabilen garantilerin dikkate alınması için aşağıdaki şartların sağlanması gerekir:

a) Risk ağırlıklı tutarın hesaplanmasında dikkate alınabilecek garantörlere ilişkin açıkça tanımlanmış kriterlere sahip olunması gerekir.

b) Garantilerin dikkate alınmasından itibaren garantilerin dikkate alındığı süre boyunca hem borçluya hem de tüm dikkate alınan garantörlere bir derecelendirme notu atanır. Sekiz ilâ on dördüncü fıkralarda borçlular için öngörülen kurallar, dikkate alınabilecek garantörler için de uygulanır. Garantinin dikkate alınması durumunda dahi borçluya ilişkin anılan fıkralarda öngörülen kuralların uygulanmasına devam edilir. Garantörün durumunun ve yükümlülüklerini yerine getirme kabiliyeti ve isteğinin düzenli olarak izlenmesi gerekir. Yirmi bir ilâ yirmi beşinci fıkralarda belirtilen verilerin saklanması ile ilgili şartların hem garanti ile korunan borçlu hem de garantör için sağlanması gerekir. Perakende garantiler için, söz konusu alacakların havuzlara tahsis edilmesinde ve TO tahmininde, bu fıkra ile kırk dokuz ve ellinci fıkra hükümleri uygulanır.

c) Garantinin; sözleşmeye dayalı, cayılamaz, koşulsuz, garantiye konu olan borcun tamamı ödenene kadar geçerli olması ve tarafların yerleşik olduğu ülkelerde yasal bağlayıcılığının bulunması gerekir. Garantinin koşulsuz olması için, kredi koruma sözleşmesinin asıl borçlunun zamanında ödeme yapmaması halinde garantörün ödeme yapmakla yükümlü olmasını engelleyebilecek herhangi bir madde içermemesi gerekir. Garantör tarafından yapılacak ödemenin öncelikle bankanın borçluyu takip etme zorunluluğuna bağlı olduğu ve bankanın tahsilat sürecini tamamlamasından sonra kalan zararları karşılayan garantiler de koşulsuz olarak dikkate alınabilir.

49. Risk ağırlıklı tutarların hesaplanmasında garantilerin etkilerini yansıtmak amacıyla dereceler veya THK tahminleri ile perakende alacaklar ve devralınan alacakların derecelere veya havuzlara tahsis sürecinde ayarlamalar yapılması için açıkça belirlenmiş ve tanımlanmış kriterlerin bulunması gerekir. Bu kriterlerin, sekiz ilâ on dördüncü fıkralarda belirtilen asgari koşullara uygun olması gerekir. Kriterlerin, makul ve mantıklı olması şartı aranır. Kriterler, garantörün yükümlülüklerini yerine getirme yeterliliği ve isteğini, yapacağı ödemelerin muhtemel zamanlamasını, garantörün yükümlülüklerini yerine getirme yeterliliğiyle borçlunun borcu geri ödeme yeterliliği arasındaki korelasyon düzeyini ve alacak ile garanti arasındaki kur uyumsuzluğu gibi artık riskleri yansıtır. Dereceler veya THK tahminleri ile perakende alacaklar ve devralınan alacakların derecelere veya havuzlara tahsis sürecinde ayarlamalar yapılırken ilgili tüm bilgiler dikkate alınır.

50. Kırk sekiz ile kırk dokuzuncu fıkralarda garantiler için öngörülen asgari koşullar, konusu tek bir varlık veya borçlu olan kredi türevleri için de geçerlidir. Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğin 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen şartların sağlanması şartıyla işleme konu olan varlık ile referans varlık ya da işleme konu varlık ile ödeme şartı durumunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesinde kullanılan varlık farklı olabilir. Bu fıkra hükümleri, perakende alacaklar ve devralınan alacakların derecelere veya havuzlara tahsis sürecinde de uygulanır. Kredi türevlerinin etkilerini yansıtmak için tanımlanacak kriterler, kredi türevinin ödeme yapısını yansıtır ve bu yapının kayıpları telafi etme seviyesi ve zamanı üzerindeki etkileri ihtiyatlı bir şekilde dikkate alınır. Ayrıca diğer artık risklerin hangi düzeyde olduğu da değerlendirilir. Birinci temerrüt kredi türevleri fonlanmamış kredi koruması olarak dikkate alınabilir. Ancak, sonraki temerrüt kredi türevleri fonlanmamış kredi koruması olarak dikkate alınamaz.

51. Temel İDD yaklaşımında, garantinin dikkate alınabilmesi için Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğde belirtilen şartlara ilaveten kırk sekiz ilâ ellinci fıkra hükümlerinde belirtilen şartların da sağlanması gerekir.

2.7 Devralınan alacaklara ilişkin şartlar

52. Devralınan alacaklara ilişkin derecelere veya havuzlara ilişkin risk parametreleri belirlenirken elli iki ilâ elli yedinci fıkralarda belirtilen şartların sağlanması gerekir.

53. Devralmaya ilişkin sözleşmenin yapısının, alacaklara ilişkin tüm ödemelerin kontrolünün her türlü durum ve koşulda bankada olmasını sağlaması gerekir. Borçlunun doğrudan devreden tarafa veya bir aracıya ödeme yaptığı durumlarda, ödemelerin tam olarak ve sözleşmeyle kararlaştırılan koşullara uygun bir şekilde yapılıp yapılmadığı banka tarafından düzenli olarak kontrol edilir. Devreden tarafın, iflas veya hukuki ihtilaflar nedeniyle ödemeler üzerindeki kontrol gücünün engellenmesi veya alacakların nakde dönüştürülmesinin gecikmesi gibi durumlar karşısında bankanın, alacak ve ödemelerin kontrolünün devamını sağlayacak prosedürlerinin bulunması gerekir.

54. Devralınan alacakların kalitesi ve devreden taraf ile aracının mali durumu izlenir. Bu kapsamda aşağıdaki şartların sağlanması gerekir:

a) Hem alacağı devreden taraf hem de aracının mali durumu ile devralınan alacakların kalitesi arasındaki korelasyon dikkate alınır. Olası beklenmedik durumlara karşı korunmak için alacağı devreden taraflar ve aracılara içsel derecelendirme notu verilmesi de dahil yeterli tedbirlerin oluşturulmasını sağlayan içsel politikalara ve prosedürlere sahip olunması gerekir.

b) Alacağı devreden taraf ve aracının kabul edilebilir olup olmadığının belirlenmesi amacıyla anlaşılır ve etkin politikalara sahip olunması gerekir. Alacağı devreden taraftan veya aracıdan alınan raporların doğruluğunun kontrolü ile suiistimal veya operasyonel zayıflıkların tespiti ve alacağı devreden tarafın kredi politikaları ile aracının tahsilât politikalarının ve prosedürlerinin kalitesinin kontrolü amacıyla alacağı devreden taraflar ve aracı hakkında periyodik incelemeler yapılır. Bu incelemeler sonucunda tespit edilen hususlar yazılı hale getirilir.

c) Yüksek avans kullanımı, alacağı devreden tarafın ödenmemiş borçları, şüpheli alacakları ve bunlara ilişkin karşılıkların geçmişi ile ödeme koşulları dâhil devralınan alacak havuzlarının özellikleri değerlendirilir.

ç) Bir devralınan alacaklar havuzu özelinde ve devralınan alacaklar havuzları toplamı genelinde, bir müşteride yoğunlaşma olup olmadığını izleme amacına yönelik etkin politika ve prosedürler bulunur.

d) Devralınan alacaklara ilişkin kabul edilebilirlik kriterlerine ve kredi kullandırma politikalarına uyumu sağlamak ve alacakları devreden tarafın devir koşullarını ve değer azalmasını izleyebileceği ve doğrulayabileceği etkili bir araca sahip olmak amacıyla alacakların yaşlandırılması ve değer azalması ile ilgili detaylı raporlar alınır.

55. Alacağı devreden tarafın mali durumunda ve devralınan alacakların kalitesinde olabilecek bozulmaların erken aşamada tespit edilmesi ve ortaya çıkabilecek sorunlara önceden müdahale edilmesi amacına yönelik etkin sistem ve yöntemlere sahip olunması gerekir. Bu kapsamda, sözleşme ihlallerini izlemek için açık ve etkin politikalar, yöntemler ve bilgi sistemleri ile gerektiğinde hukuki sürecin başlatılmasına ve devralınan sorunlu alacakların tahsiline yönelik anlaşılır ve etkin politikalara ve yöntemlere sahip olunması gerekir. Bu kapsamda aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

a) İşlemin tüm sözleşme şartlarına ve bankanın avans oranlarını ve alacakların uygunluğunu yöneten iç politikalarına uyumu izlemek için açık ve etkin politikalara, prosedürlere ve bilgi sistemlerine sahip olunması gerekir. Banka sistemleri, sözleşme ihlalleri ile feragatlerini ve politikalar ve prosedürlerdeki istisnaları izlemelidir.

b) Yüksek avans kullanımını tespit etme, onaylama, izleme ve düzeltme konusunda etkin politikalar ve prosedürler oluşturulması gerekir.

c) Alacağı devreden tarafların veya aracılarn finansal yapısındaki ve/veya alacak havuzlarının kalitesindeki bozulmanın etkin yönetimine ilişkin politikalar ve prosedürler oluşturulması gerekir.

56. Devralınan alacaklar ile bunlara ilişkin ödemelerin kontrolü için anlaşılır ve etkin politika ve prosedürlere sahip olunması gerekir. Bu kapsamda, avans oranları, dikkate alınabilir teminatlar, gerekli dokümantasyon, yoğunlaşma limitleri ve nakit tahsilâtları hususları da dâhil alacakların devralınmasına ilişkin programın önemli unsurlarını kapsayacak yazılı içsel politikalar bulunması gerekir. Söz konusu programın unsurları, alacakları devreden tarafın ve aracının mali durumu, risk yoğunlaşmaları ve devralınan alacakların kalitesinde ve alacakları devreden tarafın müşteri tabanında görülen eğilimler de dâhil önemli faktörleri uygun bir şekilde dikkate alır ve sadece belirlenmiş destekleyici teminatların ve dokümantasyonun verilmesi karşılığında fon kullandırılması mümkün olur.

57. İçsel politika ve prosedürlere uyumun değerlendirilmesine yönelik etkin bir süreç oluşturulur ve uygulanır. Bu sürecin, aşağıdakiler de dâhil tüm önemli politikalara ve prosedürlere uyulup uyulmadığını değerlendirme amacına yönelik olması gerekir:

a) Alacakları devralma programının tüm önemli aşamalarına ilişkin düzenli denetimler.
b) Alacağı devreden tarafın veya aracının değerlendirmesi ile müşterinin değerlendirmesi arasındaki; alacağı devreden tarafın veya aracının değerlendirmesi ile alacağı devreden tarafın veya aracının yerinde denetimi arasındaki görev ayrımının açıklığa kavuşturulması.

c) Özellikle nitelik, deneyim, personel sayısı ve destekleyici otomasyon sistemleri üzerinde odaklanılarak arka ofis operasyonlarının değerlendirilmesi.

3. Validasyon

58. Validasyon, asgari yılda bir kez olmak üzere kredi riski kontrol biriminden ve icrai birimlerden bağımsız bir birim tarafından ya da bağımsız bir üçüncü tarafça aşağıda belirtilen şartlara uygun olarak gerçekleştirilir:

a) Derecelendirme sistemleri ve süreçlerinin doğruluğu ve tutarlılığı ile ilgili tüm risk parametrelerine ilişkin tahminlerin validasyonuna yönelik sağlam ve güvenilir sistemler tesis edilir. İçsel validasyon süreci, içsel derecelendirme ve risk tahmin sistemlerinin performansının anlamlı ve tutarlı bir şekilde izlenmesine ve değerlendirilmesine imkân sağlar.

b) Her derece için tahmin edilen TO'lar ile gerçekleşen temerrüt oranları düzenli olarak karşılaştırılır ve gerçekleşen temerrüt oranlarının o derece için beklenen aralığın içinde olması sağlanır. THK ve KDO'nun içsel olarak tahmin edildiği durumlarda, bu tahminler için de benzer karşılaştırmalar yapılır. Bu karşılaştırmalarda, mümkün olduğu kadar uzun bir dönemi kapsayan tarihsel veriler kullanılır ve kullanılan yöntem ve veriler yazılı hale getirilerek yılda en az bir kez güncellenir.

c) Bankalar uygun dışsal veri kaynaklarıyla yapılacak karşılaştırmaları ve diğer nicel validasyon araçlarını kullanır. Yapılacak çalışmalar portföy için uygun, düzenli olarak güncellenen ve ilgili gözlem süresini kapsayan verilere dayanır. İçsel derecelendirme sistemlerinin performansı hakkında yapılan değerlendirmeler en az bir ekonomik döngüyü kapsayacak şekilde yapılır.

ç) Nicel validasyon için kullanılan yöntem ve veriler zaman içinde tutarlı bir şekilde kullanılır, ekonomik döngülere göre değişiklik arz etmez. Tahmin ve doğrulama yöntemleri ile verilerdeki değişiklikler, veri kaynakları ve kapsanan süre de dâhil olmak üzere yazılı hale getirilir.

d) Bankaların, gerçekleşen TO'larda, THK'larda, KDO'larda ve BK'nin kullanıldığı durumlarda toplam kayıpta, beklentilere göre gerçekleşen sapmaların, ilgili tahminlerin geçerliliğinin sorgulanmasını gerektirecek derecede önemli olduğu durumların değerlendirilmesine yönelik içsel standartlara sahip olunması gerekir. Söz konusu standartların, ekonomik döngüleri ve gerçekleşmiş temerrütlere ilişkin gözlemlenen benzer sistematik değişkenliği dikkate alması gerekir. Gerçekleşen değerlerin beklenen değerlerden daha büyük olmaya devam ettiği hallerde, tahminler gerçekleşen temerrüt ve kayıp verilerini yansıtacak şekilde yukarı yönlü revize edilir.

4. Kurumsal Yönetim ve Gözetim

4.1 Kurumsal Yönetim

59. Derecelendirme ve tahmin süreçlerinin tüm önemli yönleri, yönetim kurulu veya yönetim kurulunun tayin ettiği bir komite ve üst düzey yönetim tarafından onaylanır. Onay sürecinde ilgili tüm tarafların, derecelendirme sistemlerini genel olarak kavraması ve ilgili yönetim raporları hakkında detaylı bilgiye sahip olması gerekir.

60. Üst düzey yönetimin, derecelendirme sistemlerinin tasarımı ve işleyişi hakkında yeterince bilgi sahibi olması gerekir. Kredi riski kontrol birimi, derecelendirme sürecinin performansı, geliştirilmesi gereken alanlar ve tespit edilen eksikliklerin giderilmesi yönündeki çalışmalar hakkında üst düzey yönetime düzenli olarak bilgi verir. İlgili üst düzey yönetim politikalarda meydana gelen değişiklikler ile politikalara getirilen istisnaların derecelendirme sistemlerinin işleyişini önemli oranda etkileyecek düzeyde olması durumunda bunların yönetim kuruluna veya yönetim kurulunun tayin ettiği komiteye bildirilmesiyle ve derecelendirme sistemlerinin düzgün şekilde işleminin sürekliliğinin sağlanmasıyla görevli ve sorumludur.

61. Bankanın kredi riski profilinin içsel derecelendirme modeliyle analizi, yönetime yapılan raporlamanın önemli bir parçasını oluşturur. Raporlar asgari olarak, derecelere göre risk profilini, dereceler arasındaki geçişleri, derece bazında parametre tahminlerini ve gerçekleşen temerrüt oranlarını, içsel olarak tahmin edilmesi halinde ise gerçekleşen THK'ların ve KDO'ların tahmin edilen değerlerle ve stres testi sonuçlarıyla karşılaştırılmasını içerir. Raporlama sıklığı, raporlanan bilgilerin türüne, önem düzeyine ve raporlama yapılan tarafın düzeyine göre belirlenir.

4.2 Derecelendirme Sisteminin Yönetimi

62. Kredi riski kontrol birimi, derecelendirme sistemlerinin tasarımı veya seçimi, uygulamaya konulması, düzenli olarak gözden geçirilmesi ve performansından sorumludur. Anılan faaliyetler bankanın ilgili birimleri ile işbirliği içerisinde gerçekleştirilir. Bu birim, derecelendirme sistemlerinin sonuçları hakkında düzenli analizler yapar ve analizlerin sonuçları asgari yılda iki kez üst düzey yönetime raporlar.

63. Kredi riski kontrol birimi aşağıdakilerin yapılmasından sorumludur:

a) Derecelendirme notlarının ve havuzların test edilmesi ve izlenmesi.

b) Derecelendirme sistemlerinden, temerrüt zamanındaki dereceler ile temerrütten bir yıl önceki derecelere göre sıralanmış tarihsel temerrüt verisini, kredi dereceleri arasındaki geçişlerin analizini ve önemli derecelendirme kriterlerindeki değişikliklerin değerlendirilmesini içeren özet raporlar alınması ve bunların analiz edilmesi.

c) Derecelendirme notlarının ve havuz tanımlarının birimler veya coğrafi bölgeler arasında tutarlı bir biçimde uygulanıp uygulanmadığının kontrolüne yönelik prosedürler oluşturulması.

ç) Derecelendirme sürecinde yapılan değişikliklerin ve sebeplerinin gözden geçirilerek yazılı hale getirilmesinin sağlanması.

d) Risk tahmin performansının değerlendirilmesi amacıyla derecelendirme kriterlerinin gözden geçirilmesi ile derecelendirme süreci, kriterleri veya münferit derecelendirme parametrelerindeki değişikliklerin belgelendirilmesinin sağlanması.

e) Derecelendirme sürecinde kullanılan modellerin tasarımında veya seçiminde, uygulamaya konulmasında ve validasyonunda aktif olarak görev alınması.

f) Derecelendirme sürecinde kullanılan modellerin düzenli olarak gözden geçirilmesi ve güncellenmesi.

64. Otuz altıncı fıkra çerçevesinde ortak veri havuzundan faydalanan bankalar, aşağıda belirtilen hususlarda 5/11/2011 tarihli ve 28106 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Destek Hizmeti Almalarına İlişkin Yönetmelik çerçevesinde destek hizmeti alabilir:

a) Derecelendirme notlarının ve havuzların test edilmesi ve izlenmesine ilişkin bilgilerin üretilmesi.

b) Bankanın derecelendirme sistemlerinden özet raporlar üretilmesi.

c) Risk tahmin performansının devamlılığının değerlendirilmesi amacıyla derecelendirme kriterlerinin gözden geçirilmesine ilişkin gerekli bilgilerin üretilmesi.

ç) Derecelendirme süreci, kriterleri veya münferit derecelendirme parametrelerindeki değişikliklerin yazılı hale getirilmesi.

d) Derecelendirme sürecinde kullanılan modellerin düzenli olarak gözden geçirilmesi ve güncellenmesine ilişkin gerekli bilgilerin üretilmesi.

4.3 İç denetim

65. TO, THK ve dönüşüm oranlarına ilişkin tahminleri de içerecek şekilde derecelendirme sistemi ve işleyişi ile validasyon süreci iç denetim birimi tarafından asgari yılda bir kez denetlenir. Denetimin, asgari koşulların tümüne uyum incelemesini kapsamaması gerekir.

İHTİSAS KREDİLERİNE İLİŞKİN SINIFLANDIRMA KRİTERLERİ

İhtisas kredilerine ilişkin banka tarafından verilen içsel derecelerin aşağıdaki kategorilere eşleştirilmesi beklenmekle beraber her bir kategori Tablo 1’de yer alan dışsal derecelendirme notlarına büyük ölçüde tekabül etmektedir.

Tablo 1

1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
BBB- veya daha yüksek	BB+ veya BB	BB- veya B+	B veya C-

Tablo 2 – Proje Finansmanı Kredilerine İlişkin Derecelendirme Düzeyleri

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
1. Finansal Güç				
Piyasa koşulları	Az sayıda rakip ya da konum, maliyet veya teknoloji konularında önemli ve süreklilik arz eden avantaj. Güçlü ve artan talep.	Az sayıda rakip ya da ortalama dan daha iyi konum, maliyet veya teknoloji (değişme ihtimali bulunsa dahi). Güçlü ve sürekli talep.	Projenin konum, maliyet veya teknoloji avantajı yok. Talep yeterli ve sürekli.	Proje; konum, maliyet veya teknoloji açılarından ortalamanın altında. Azalan ve zayıf talep.
Finansal oranlar (örneğin; Borç Servis Oranı, Kredi Ömrü Karşılama Oranı, Proje Ömrü Karşılama Oranı ve Borç-Sermaye Oranı)	Proje risk düzeyi açısından güçlü finansal oranlar, projeye ilişkin çok güçlü ekonomik tahminler.	Proje risk düzeyi açısından güçlü ile kabul edilebilir arasındaki finansal oranlar. Projeye ilişkin güçlü ekonomik tahminler.	Proje risk düzeyi açısından ortalama finansal oranlar.	Proje risk düzeyi açısından olumsuz finansal oranlar.
Stres analizi	Proje, süreklilik arz eden ve çok stresli ekonomik	Proje, stresli ekonomik veya sektörel koşullar altında finansal yükümlülüklerin	Proje, bir ekonomik döngüde meydana gelebilecek	Mevcut koşullar yakın zamanda düzelmediği takdirde, projenin

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
	veya sektörel koşullar altında finansal yükümlülüklerini yerine getirebilir.	i yerine getirebilir. Projenin sadece çok stresli ekonomik koşullar altında temerrüde düşme ihtimali vardır.	olağan streslere karşı dayanıksızdır ve normal bir ekonomik gerileme döneminde temerrüde düşebilir.	temerrüde düşme ihtimali vardır.
Finansal Yapı				
Proje süresine kıyasla kredinin süresi	Projenin faydalı ömrü, kredinin vadesinden çok daha uzundur.	Projenin faydalı ömrü, kredinin vadesinden uzundur.	Projenin faydalı ömrü, kredinin vadesinden uzundur.	Projenin faydalı ömrü, kredinin vadesinden uzun olmayabilir.
İtfa planı	İtfa planına göre geri ödenen borç.	İtfa planına göre geri ödenen borç.	Sınırlı sayıda toplu geri ödeme yapılarak itfa planına göre geri ödenen borç.	Toplu geri ödeme veya yüksek sayıda toplu geri ödeme yapılarak itfa planına göre geri ödenen borç.
2. Politik ve Hukuki Ortam				
Proje tipi ve risk azaltım unsurlarına göre transfer riskini de içeren politik risk	Çok düşük politik risk; gerekirse güçlü risk azaltıcı enstrümanlar.	Düşük politik risk; gerekirse yeterli düzeyde risk azaltıcı enstrümanlar.	Orta düzeyde politik risk; orta düzeyde risk azaltıcı enstrümanlar.	Yüksek düzeyde politik risk; risk azaltıcı enstrüman yok veya zayıf.
Mücbir sebeplerden kaynaklanan risk (savaş, iç karışıklık, vb.)	Düşük risk.	Kabul edilebilir risk.	Standart koruma.	Tam olarak azaltılmamış önemli riskler.
Uzun vadede devlet desteği ve projenin ülke için önemi	Proje, ülke için stratejik öneme sahip (tercihen ihracata yönelik proje). Devlet desteği güçlü.	Proje, ülke için önemli sayılıyor. Devlet desteği iyi düzeyde.	Proje, stratejik öneme sahip olmayabilir, fakat ülkeye kesin olarak faydası vardır. Devlet desteğinin varlığı belirsiz.	Proje, ülke için önemli değil. Devlet desteği yok veya zayıf.
Hukuki ve düzenleyici	Uzun vadede olumlu ve	Orta vadede olumlu ve	Mevzuat değişiklikleri,	Cari veya gelecek hukuki

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
ortamın istikrarı (Yasal değişiklikler riski)	istikrarlı hukuki ortam.	istikrarlı hukuki ortam.	kabul edilebilir düzeyde bir kesinlikte tahmin edilebilir.	değişiklikler projeyi olumsuz etkileyebilir.
Ulusal hukuka göre gereken bütün izinlerin ve onayların alınması.	Güçlü.	Yeterli.	Kabul edilebilir.	Zayıf.
Sözleşme, teminat ve garantilerin uygulanabilirliği	Sözleşme, teminat ve garantiler uygulanabilir.	Sözleşme, teminat ve garantiler uygulanabilir.	Temel nitelikte olmayan belli sorunlar mevcut olsa bile, sözleşme, teminat ve garantiler uygulanabilir sayılmaktadır.	Sözleşme, teminat ve garantilerin uygulanabilirliği ile ilgili çözümlenmemiş temel nitelikte sorunlar vardır.
3. İşlem Özellikleri				
<i>Tasarım ve Teknoloji Riski</i>	Tamamen test edilmiş teknoloji ve tasarım.	Tamamen test edilmiş teknoloji ve tasarım.	Test edilmiş teknoloji ve tasarım; başlangıçta mevcut olan sorunlar güçlü bir tamamlama paketiyle azaltılmıştır.	Test edilmemiş teknoloji ve tasarım; teknolojik sorunlar mevcuttur ve/veya karmaşık bir tasarım vardır.
<i>İnşaat Riski</i> Ruhsat ve Yerleşim	Gerekli bütün izinler alınmıştır.	Bazı izinler henüz alınmamıştır, fakat alınma ihtimali çok yüksektir.	Bazı izinler henüz alınmamıştır fakat izin süreci iyi tanımlanmış ve rutin bir işlem olarak değerlendirilmektedir.	Temel izinler henüz alınmamış ve rutin bir işlem olarak değerlendirilmemektedir. İzinler için önemli şartların yerine getirilmesi istenebilir.

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
İnşaat Sözleşmesinin Tipi	Sabit fiyatlı ve bitirme tarihi kesin olan anahtar teslimi mühendislik, tedarik ve inşaat sözleşmesi.	Sabit fiyatlı ve bitirme tarihi kesin olan anahtar teslimi mühendislik, tedarik ve inşaat sözleşmesi.	Bir veya birden fazla müteahhitte imzalanmış, sabit fiyatlı ve bitirme tarihi kesin olan anahtar teslimi inşaat sözleşmesi.	Sabit fiyatlı anahtar teslimi sözleşmede yok veya kısmi olarak var ve/veya birden fazla müteahhitte sorunlar var.
İş bitirme garantileri	Finansal gücü çok iyi olan sponsorlardan alınan (i) finansal destek ve/veya (ii) güçlü iş bitirme garantisiyle desteklenen çok yüksek tutarlı zarar tazminat taahhüdü.	Finansal gücü iyi olan sponsorlardan alınan (i) finansal destek ve/veya (ii) iş bitirme garantisiyle desteklenen yüksek tutarlı zarar tazminat taahhüdü.	Finansal gücü iyi olan sponsorlardan alınan (i) finansal destek ve/veya (ii) iş bitirme garantisiyle desteklenen yeterli düzeyde bir zarar tazminat taahhüdü.	Yetersiz düzeyde zarar tazminat taahhüdü olması ya da finansal destek olmaması veya iş bitirme garantileri zayıf olması.
Müteahhidin benzer projelerdeki deneyimi ve finansal gücü	Güçlü.	İyi.	Yeterli.	Zayıf.
<i>Faaliyet Riski</i> İşletme ve bakım sözleşmelerinin kapsamı ve niteliği	Tercihen sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmesini teşvik eden güçlü ve uzun süreli bir sözleşme ve/veya işletme ve bakım için ayrılan	Uzun süreli bir sözleşme ve/veya bakım için ayrılan karşılık hesapları.	Sınırlı bir sözleşme veya bakım için ayrılan karşılık hesapları.	Sözleşme bulunmaması sebebiyle risk azaltıcı enstrümanların etkisini aşan yüksek işletme maliyeti riski.

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
İşletmecinin uzmanlığı, deneyimi ve finansal gücü	karşılık hesapları. Çok güçlü veya sponsorlardan teknik yardım taahhüdü alınması.	Güçlü.	Kabul edilebilir.	Sınırlı/zayıf ya da yerel otoritelere bağımlı yerel işletmeci.
<i>Satış Riski</i> (a) Al ya da öde sözleşmesi veya sabit fiyatlı satış sözleşmesi varlığı halinde	Alıcının kredi değerliliği çok iyi, güçlü iptal hükümleri, sözleşmenin süresinin borcun vadesinden yeterince uzun olması.	Alıcının kredi değerliliği iyi, güçlü iptal hükümleri, sözleşmenin süresinin borcun vadesinden uzun olması.	Alıcının finansal gücü kabul edilebilir düzeyde, normal iptal hükümleri, sözleşmenin süresi ile borcun vadesinin uyumlu olması.	Alıcının finansal gücü zayıf, zayıf iptal hükümleri, sözleşmenin süresinin borcun vadesinden kısa olması.
(b) Al ya da öde sözleşmesi veya sabit fiyatlı satış sözleşmesi bulunmaması halinde	Proje, dünya piyasasında geniş bir alanda satılan önemli hizmetler veya mal üretmektedir; tarihsel piyasa büyüme oranlarından daha düşük büyüme oranları gerçekleşse dahi bu ürünler öngörülen fiyatlardan kolaylıkla satılabilir.	Proje, bölgesel pazarda geniş bir alanda satılan önemli hizmetler veya mal üretmektedir; bu piyasa tarihsel büyüme oranları gerçekleştiğinde bu ürünler öngörülen fiyatlardan satılabilir.	Proje ürünleri sınırlı bir pazarda satılmaktadır ve sadece öngörülen fiyatlardan daha düşük fiyatlarla satılabilir.	Proje ürünleri sadece bir veya bir kaç alıcı tarafından talep edilmektedir veya genellikle organize bir piyasada satılmamaktadır.
<i>Tedarik Riski</i>				

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
Proje girdilerinin fiyat, hacim ve nakliye riskleri; tedarikçinin deneyimi ve finansal gücü	Çok iyi finansal gücü bulunan bir tedarikçiyle uzun süreli bir tedarik sözleşmesi var. Tedarikçinin geçmiş deneyimi mükemmel.	Finansal gücü iyi olan bir tedarikçiyle uzun süreli bir tedarik sözleşmesi var. Tedarikçinin geçmiş deneyimi iyi.	Finansal gücü iyi olan bir tedarikçiyle uzun süreli bir tedarik sözleşmesi var; belirli bir dereceye kadar fiyat/hacim/nakliye riski söz konusu olabilir. Tedarikçinin geçmiş deneyimi yeterli.	Kısa vadeli bir tedarik sözleşmesi ya da finansal gücü zayıf olan bir tedarikçiyle uzun süreli bir tedarik sözleşmesi var; belirli bir dereceye kadar fiyat/hacim/nakliye riski söz konusudur. Tedarikçi deneyimsiz veya geçmiş deneyimi zayıf.
Rezerv riskleri (örneğin, bir doğal kaynak geliştirme projesi)	Projenin ömrü boyunca gereksinimlerinin oldukça üzerinde, bağımsız denetime tabi tutulmuş, kanıtlanmış ve iyi geliştirilmiş rezervler.	Projenin ömrü boyunca gereksinimlerinin üzerinde, bağımsız denetime tabi tutulmuş, kanıtlanmış ve iyi geliştirilmiş rezervler.	Kanıtlanmış rezervler borcun vadesi boyunca projenin talep ve ihtiyaçlarını karşılayabilir.	Proje, belirli bir ölçüye kadar potansiyel ve geliştirilmemiş rezervlere dayanmaktadır.
4. Sponsoru n Gücü				
Sponsorun deneyimi, finansal gücü ve ülke/sektör deneyimi	Geçmiş deneyimi mükemmel ve yüksek finansal gücü bulunan güçlü bir sponsor.	Geçmiş deneyimi iyi ve iyi finansal gücü bulunan iyi bir sponsor.	Geçmiş deneyimi yeterli ve iyi finansal gücü bulunan yeterli seviyede bir sponsor.	Deneyimsiz veya geçmiş deneyimi yetersiz olan ve/veya finansal durumu zayıf olan zayıf bir sponsor.
Sermaye veya mülkiyet hükmü ile gerekmesi durumunda ilave nakit yatırma istekliliği ile kanıtlanan sponsor desteği	Güçlü. Proje, sponsor için son derece stratejik (temel faaliyet alanı – uzun vadeli strateji).	İyi. Proje, sponsor için stratejik (temel faaliyet alanı – uzun vadeli strateji).	Kabul edilebilir. Proje, sponsor için önemli (temel faaliyet alanı).	Sınırlı. Proje, sponsorun uzun vadeli stratejisi veya temel faaliyet alanı açısından önemli değil.

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
5. Alınan Teminatlar				
Sözleşme ve hesapların temliki	Tam kapsamlı.	Kapsamlı.	Kabul edilebilir.	Zayıf.
Varlıkların kalitesi, değeri ve likiditesi dikkate alınarak varlıkların teminat olarak alınması	Projeyi yürütmek için gereken tüm proje varlıkları, sözleşmeler, izin ve hesaplar üzerinde usulünce tesis edilmiş birinci derece teminat hakkı.	Projeyi yürütmek için gereken tüm proje varlıkları, sözleşmeler, izin ve hesaplar üzerinde usulünce tesis edilmiş teminat hakkı.	Projeyi yürütmek için gereken tüm proje varlıkları, sözleşmeler, izin ve hesaplar üzerinde kabul edilebilir teminat hakkı.	Çok az teminat veya garanti; zayıf teminat hükümleri.
Kredi verenin nakit akışı üzerindeki kontrolü (örn. otomatik ödeme ve bağımsız bloke hesaplar)	Güçlü.	Yeterli.	Kabul edilebilir.	Zayıf.
Teminat hükümlerinin gücü (zorunlu erken geri ödemeler, ödeme ertelemeleri, birikmiş ödemeler, temettü kısıtlamaları)	Bu tip projeler için teminat hükümlerinin güçlü olması. Proje için ilave kredi talep edilmeyebilir.	Bu tip projeler için teminat hükümlerinin yeterli düzeyde olması. Proje için son derece sınırlı ilave kredi talep edilebilir.	Bu tip projeler için teminat hükümlerinin kabul edilebilir düzeyde olması. Proje için sınırlı ilave kredi talep edilebilir.	Bu tip projeler için teminat hükümlerinin yetersiz olması. Proje için sınırsız ilave kredi talep edilebilir.
Karşılık fonları (borç ödemeleri, işletme ve bakım, yenileme ve ikame, beklenmedik olaylar ve benzeri)	Ortalamadan daha uzun bir kapsama süresi. Bütün karşılık fonları, nakit olarak ya da yüksek derecelendirmeye notu bulunan bir bankadan alınmış	Ortalama kapsama süresi. Bütün karşılık fonları, tam fonlanmış durumda.	Ortalama kapsama süresi. Bütün karşılık fonları, tam fonlanmış durumda.	Ortalamadan daha kısa bir kapsama süresi. Karşılık fonları, işletme nakit akışlarıyla fonlanmış durumda.

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
	akreditiflerle/t eminat mektuplarıyla tam fonlanmış durumda.			

Tablo 3 – Gelir Getiren Gayrimenkul ve Volatilitesi Yüksek Ticari Gayrimenkul Kredilerine İlişkin Derecelendirme Düzeyleri

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
Finansal Güç				
Piyasa koşulları	Proje tipi ve konumu için arz talep mevcut durumda dengededir. Piyasaya sunulacak olan rakip gayrimenkullerinin sayısı, tahmin edilen talep düzeyine eşit veya daha düşüktür.	Proje tipi ve konumu için arz talep mevcut durumda dengededir. Piyasaya sunulacak olan rakip gayrimenkullerinin sayısı, tahmin edilen talep düzeyine kabaca eşittir.	Piyasa koşulları kabaca dengededir. Rakip gayrimenkuller piyasaya sunulma, diğerleri planlama safhasındadır. Projenin tasarımı ve özellikleri, yeni projelere kıyasla modern olmayabilir.	Piyasa koşulları zayıftır. Koşulların ne zaman iyileşeceği ve dengeye geleceği belirsizdir. Proje, kira süresinin sonunda kiracılarını kaybediyor. Yeni kira koşulları, sona eren kiralara kıyasla daha olumsuzdur.
Finansal oranlar ve kredinin teminata oranı	Gayrimenkulün borç servis oranı yüksektir(Borç servis oranı inşaat safhasındaki gayrimenkuller için hesaplanmamalıdır.) ve kredinin teminata oranı ilgili gayrimenkul tipine göre düşüktür. İkincil piyasanın bulunduğu durumlarda, işlem piyasa standartlarında yapılmıştır.	Borç servis oranı (Borç servis oranı inşaat safhasındaki gayrimenkuller için hesaplanmamalıdır.) ve kredinin teminata oranı yeterlidir. İkincil piyasanın bulunduğu durumlarda, işlem piyasa standartlarında yapılmıştır.	Gayrimenkulün borç servis oranı (Borç servis oranı inşaat safhasındaki gayrimenkuller için hesaplanmamalıdır.) bozulmuştur ve gayrimenkulün değeri düşmüştür dolayısıyla kredinin teminata oranı yükselmiştir.	Gayrimenkulün borç servis oranı (Borç servis oranı inşaat safhasındaki gayrimenkuller için hesaplanmamalıdır.) önemli düzeyde bozulmuştur ve kredinin teminata oranı yeni kredilere ilişkin sözleşme şartlarının oldukça üzerindedir.

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
Stres analizi	Gayrimenkulün mevcut kaynakları, taahhüt ve yükümlülük yapısı, çok stresli ekonomik stres döneminde (örneğin, faiz oranları, ekonomik büyüme) dahi finansal yükümlülükleri ni karşılmasına imkan verecek niteliktedir.	Gayrimenkul, süreklilik arz eden bir ekonomik stres döneminde (örneğin faiz oranları, ekonomik büyüme) finansal yükümlülükleri ni yerine getirebilir. Gayrimenkule ilişkin kredi sadece çok stresli ekonomik koşullar altında temerrüde düşebilir.	Bir ekonomik gerileme döneminde, gayrimenkulün gelirinde bir azalma olabilir, bu sebeple gayrimenkule ilişkin sermaye harcamaları fonlama kabiliyeti sınırlanabilir ve kredinin temerrüt riski önemli oranda artabilir.	Gayrimenkulün finansal durumu bozuktur ve yakın gelecekte koşullarda iyileşme olmadığı takdirde, kredinin temerrüde düşme ihtimali vardır.
Nakit akışının öngörülebilirliği (a) Tamamlanmış gayrimenkul ve gayrimenkul e ilişkin istikrarlı gelir	Kira sözleşmeleri uzun sürelidir ve sona erme tarihleri zamana yayılmıştır. Kiracıların kredi değerliliği yüksektir. Kiracı devir hızı düşüktür. Gayrimenkulün kiralınmama oranı düşüktür. Masraf ve giderler (bakım, sigorta, güvenlik ve emlak vergileri) öngörülebilir niteliktedir.	Kira sözleşmelerinin çoğu uzun sürelidir, kiracıların kredi değerlilikleri çeşitlilik arz etmektedir. Kiracı devir hızı normal seviyededir. Gayrimenkulün kiralınmama oranı düşüktür. Masraf ve giderleri öngörülebilir niteliktedir.	Kira sözleşmelerinin çoğu orta sürelidir, kiracıların kredi değerlilikleri çeşitlilik arz etmektedir. Kiracı devir hızı normalin üzerindedir. Gayrimenkulün kiralınmama oranı orta seviyededir. Masraf ve giderleri nispeten öngörülebilir niteliktedir, fakat gelire bağlı olarak değişmektedir.	Kira sözleşmelerinin süreleri ve kiracıların kredi değerlilikleri çeşitlilik arz etmektedir. Kiracı devir hızı yüksektir. Gayrimenkulün kiralınmama oranı yüksektir. Gayrimenkulün, yeni kiracılar için hazırlanması önemli miktarda masraf gerektirmektedir.
(b) Tamamlanmış fakat gayrimenkul	Kiralama faaliyetleri projeksiyonları	Kiralama faaliyetleri projeksiyonları	Kiralama faaliyetleri çoğunlukla	Mevcut piyasa kiralari beklentileri

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
e ilişkin istikrarsız gelir	karşılayabilecek veya daha yüksek seviyededir. Proje yakın gelecekte istikrarlı gelir elde etmeye başlayacaktır.	karşılayabilecek veya daha yüksek seviyededir. Proje yakın gelecekte istikrarlı gelir elde etmeye başlayacaktır	projeksiyonlara uygundur, bununla birlikte, projenin belli bir süre istikrarlı gelir elde etmesi mümkün görülmemektedir.	karşılamamaktadır. Hedeflenen kiralama oranına ulaşılmasına rağmen, düşük gelir düzeyinden dolayı nakit akışı sınırlıdır.
(c) İnşaat halindeki gayrimenkul	Gayrimenkulün tamamı kredi vadesi boyunca, önceden kiraya verilmiş ya da yatırım yapılabilirlik düzeyinde bir kiracıya ya da bir alıcıya önceden satılmış veya banka, yatırım yapılabilirlik düzeyinde bir finansal kuruluştan finansman temini için bağlayıcı bir taahhüt almıştır.	Gayrimenkulün tamamı önceden kiraya verilmiş ya da kredi değerliliği yüksek bir kiracıya ya da bir alıcıya önceden satılmış ya da banka kredi değerliliği yüksek bir finansal kuruluştan daimi finansman için bağlayıcı bir taahhüt almıştır.	Kiralama faaliyetleri projeksiyonlara uygundur fakat bina önceden kiralanmamış ve ilave bir finansman bulma olanağı söz konusu olmayabilir. Banka daimi kredi veren olabilir.	Maliyetin öngörülenden yüksek olması, piyasa koşullarının bozulması, kira sözleşmeleri iptalleri veya başka faktörler sebebiyle gayrimenkulün durumu bozulmaktadır. Banka ya da daimi finansmanı temin eden diğer finansal kuruluş ile bir ihtilâf olabilir.
Varlık Özellikleri				
Konum	Gayrimenkul, kiracıların istediği hizmetler için uygun ve çok cazip bir konumdadır.	Gayrimenkul, kiracıların istediği hizmetler için uygun ve cazip bir konumdadır.	Gayrimenkulün konumu herhangi bir rekabet avantajı yaratmamaktadır.	Gayrimenkulün konumu, yapısı, tasarımı ve bakımı, gayrimenkulü olumsuz etkilemektedir.
Tasarımı ve bakımlılığı	Gayrimenkul tasarımı, yapısı ve bakımlı olması dolayısıyla tercih edilmektedir. Yeni binalarla	Gayrimenkul tasarımı, yapısı ve bakımlı olması dolayısıyla iyi durumdadır. Gayrimenkulün tasarımı ve	Gayrimenkul yapısı, tasarımı ve bakımlı olması yönünden yeterli düzeydedir.	Gayrimenkulün yapısı, tasarımı ve bakımlı olması hususlarında zayıflıkları mevcuttur.

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
	yüksek rekabet gücüne sahiptir.	özellikleri yeni binalarla rekabet edebilecek seviyededir.		
İnşaat halindeki gayrimenkul	İnşaat bütçesi ihtiyatlıdır ve teknik sorunlar sınırlıdır. Müteahhitler yüksek donanımlıdır.	İnşaat bütçesi ihtiyatlıdır ve teknik sorunlar sınırlıdır. Müteahhitler yüksek donanımlıdır.	İnşaat bütçesi yeterli düzeydedir ve müteahhitler ortalama seviye de donanımlıdır.	Proje bütçesi aşılmaktadır veya teknik sorunlar göz önünde bulundurulduğunda proje gerçekçi değildir. Müteahhitler düşük donanımlıdır.
Sponsorun/Projeyi geliştiren firmanın gücü				
Finansal kapasitesi ve projeyi destekleme istekliliği	Sponsor/projeyi geliştiren firma gayrimenkulün inşasına ya da satın alınmasına çok yüksek miktarda nakdi katkıda bulunmuştur. Sponsorun/projeyi geliştiren firmanın önemli miktarda kaynağı, sınırlı düzeyde doğrudan ya da şarta bağlı yükümlülükleri mevcuttur. Sponsor/projeyi geliştiren firma coğrafi olarak ve gayrimenkul tiplerine göre çeşitlendirilmiş	Sponsor/projeyi geliştiren firma gayrimenkulün inşasına ya da satın alınmasına yüksek miktarda nakdi katkıda bulunmuştur. Sponsor/projeyi geliştiren firmanın finansal durumu, projenin nakit akışlarında sıkıntı yaşandığı bir durumda gayrimenkulü desteklemeye olanak sağlayacak seviyededir. Sponsor/projeyi geliştiren firma farklı coğrafi bölgelerde bulu	Sponsor/projeyi geliştiren firmanın katkısı önemsiz düzeyde ya da nakdi değildir. Sponsor/projeyi geliştiren firma finansal kaynaklar açısından ortalama ile ortalama altı arasında bir seviyededir.	Sponsor/projeyi geliştiren firma projeyi desteklemek için yeterli kapasiteye ya da bu konuda istekliliğe sahip değildir.

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
	gayrimenkullere sahiptir.	nan gayrimenkullere sahiptir.		
İtibar ve benzer gayrimenkul projelerine ilişkin deneyimleri	Deneyimli yönetim ve yüksek kalitede sponsorluk. Sağlam bir itibar ve benzer gayrimenkul projelerine ilişkin uzun süreli başarılı deneyim.	Uygun yönetim ve sponsorluk kalitesi. Benzer gayrimenkul projelerine ilişkin başarılı deneyim.	Ortalama düzeyde yönetim ve sponsorluk kalitesi. Benzer gayrimenkul projelerine ilişkin deneyim ciddi sorunlar olduğuna işaret etmemektedir.	Etkisiz yönetim ve standardın altında sponsorluk kalitesi. Yönetim ve sponsor sorunları, geçmişte gayrimenkulleri n yönetiminde zorluklara yol açmıştır.
Diğer gayrimenkul piyasası aktörleri ile ilişkiler	Önde gelen diğer gayrimenkul piyasası aktörleri (kiralama kuruluşları gibi) ile güçlü ilişkiler.	Önde gelen diğer gayrimenkul piyasası aktörleri (kiralama kuruluşları gibi) ile ispatlanmış ilişkiler.	Diğer gayrimenkul piyasası aktörleri (kiralama kuruluşları gibi) ile yeterli ilişkiler.	Diğer gayrimenkul piyasası aktörleri (kiralama kuruluşları gibi) ile zayıf ilişkiler.
Alınan Teminatlar				
İpoteğin niteliği	Usulünce tesis edilmiş birinci dereceden ipotek.	Usulünce tesis edilmiş birinci dereceden ipotek.	Usulünce tesis edilmiş birinci dereceden ipotek.	Kredi verenin ipoteği nakde çevirme kabiliyeti sınırlıdır.
Kiraların temliki (Uzun süreli kiraya verilen projeler)	Banka bir temlik elde etmiştir. Kiraların doğrudan bankaya ödenmesi için kiracılara tebligat gönderilmesini sağlayacak kiracılara ait güncel bilgi ve belgeler	Banka bir temlik elde etmiştir. Kiraların doğrudan bankaya ödenmesi için kiracılara tebligat gönderilmesini sağlayacak kiracılara ait güncel bilgi ve belgeler	Banka bir temlik elde etmiştir. Kiraların doğrudan bankaya ödenmesi için kiracılara tebligat gönderilmesini sağlayacak kiracılara ait güncel bilgi ve belgeler	Banka temlik elde etmemiştir ya da kiracılara tebligat göndermek için gereken bilgi ve belgeler bankada bulunmamaktadır.

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
	bankada bulunmaktadır.	bankada bulunmaktadır.	bankada bulunmaktadır.	
Sigorta kapsamının yeterliliği	Uygun.	Uygun.	Uygun.	Standartların altında.

Tablo 4 – Maddi Duran Varlık Finansman Kredilerine İlişkin Derecelendirme Düzeyleri

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
Finansal Güç				
Piyasa Koşulları	Talep güçlüdür ve artmaktadır, piyasaya giriş güçtür, teknolojideki ve ekonomik görünümdeki değişikliklere karşı duyarlılık düşüktür.	Talep güçlü ve sürekli, piyasaya girişte bazı engeller mevcuttur, teknolojideki ve ekonomik görünümdeki değişikliklere karşı bir miktar duyarlılık vardır.	Talep yeterli ve sürekli, piyasaya giriş engelleri sınırlıdır, teknolojideki ve ekonomik görünümdeki değişikliklere karşı önemli düzeyde duyarlılık vardır.	Talep zayıftır ve azalmakta, teknolojideki ve ekonomik görünümdeki değişikliklere karşı duyarlıdır, yüksek derecede belirsiz bir ortam mevcuttur.
Finansal oranlar (borç servis oranı ve kredinin teminata oranı)	Varlık türüne göre güçlü finansal oranlar, projeye ilişkin çok sağlam ekonomik varsayımlar.	Varlık türüne göre güçlü/kabul edilebilir finansal oranlar, projeye ilişkin sağlam ekonomik varsayımlar.	Varlık türü için standart finansal oranlar.	Varlık türüne göre olumsuz finansal oranlar.
Stres analizi	İstikrarlı uzun dönemli gelirler ile bir ekonomik döngüdeki şiddetli stres koşullarına dayanabilecek kapasiteye sahip olunması.	Tatmin edici kısa vadeli gelirlerle sahip olunması. Kredinin bir kısım finansal olumsuzluklara dayanıklı olması ve sadece şiddetli ekonomik koşullarda temerrüt etme olasılığının bulunması.	Belirsiz kısa vadeli gelirlere sahip olunması. Nakit akışlarının bir ekonomik döngüde meydana gelebilecek streslere karşı kırılma olasılığı. Kredinin, normal bir ekonomik gerileme döneminde temerrüt etme olasılığının bulunması.	Gelirlerin güçlü belirsizliklere tabi olması. Koşullarda iyileşme olmazsa, normal ekonomik durumlarda bile kredinin temerrüt etme olasılığının bulunması.
Piyasa likiditesi	Piyasa dünya çapında yapılanmıştır ve varlıklar	Piyasa dünya çapında ya da bölgesel olarak yapılanmıştır ve	Piyasa bölgeseldir ve kısa vadede sınırlı	Yerel ve/veya sığ bir piyasa vardır. Düşük likidite vardır

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
	son derece likittir.	varlıklar nispeten likittir.	beklentiler vardır, bu sebeple likiditesi düşüktür.	veya likidite yoktur (özellikle niş piyasalarda).
Politik ve Hukuki Ortam				
Transfer riskini de içeren politik risk	Çok düşük politik risk; gerekirse güçlü risk azaltıcı enstrümanlar.	Düşük politik risk; gerekirse yeterli düzeyde risk azaltıcı enstrümanlar.	Orta düzeyde politik risk; orta düzeyde risk azaltıcı enstrümanlar.	Yüksek; risk azaltıcı enstrüman yok veya zayıf.
Yasal risk ve mevzuat riski	Mevzuat; sözleşmelerin uygulanması ve ilgili varlığa el konulmasını kolaylaştırmak tadır.	Mevzuat; sözleşmelerin uygulanması ve ilgili varlığa el konulmasını kolaylaştırmakta dır.	El koyma süreci uzun ve/veya zor olsa da mevzuat, sözleşmelerin uygulanması ve ilgili varlığa el konulmasını genelde kolaylaştırmak tadır.	Zayıf ve istikrarsız hukuki ve düzenleyici ortam. Mevzuat; sözleşmelerin uygulanması ve ilgili varlığa el konulmasını imkansız hale getirebilir ya da süresini uzatabilir.
İşlem Özellikleri				
Varlığın ekonomik ömrüne kıyasla kredi süresi	Tam geri ödeme profili/ asgari düzeyde balon ödeme. Ödemesiz geçen süre yok.	Görece fazla balon ödeme fakat hala tatmin edici düzeyde.	Ödemesiz süre olması muhtemel önemli miktar da balon ödeme.	Cezalı geri ödeme veya yüksek miktar da balon ödeme.
Faaliyet riski				
İzinler/Lisanslama	Bütün izinler alınmış; varlık, mevcut ve öngörülebilir güvenlik düzenlemeleri ni karşılamaktadır.	Bütün izinler alınmış veya alınma aşamasında; varlık mevcut ve öngörülebilir güvenlik düzenlemelerini karşılamaktadır.	İzinlerin çoğu alınmış veya alınma aşamasında; tamamlanmamış iş izinler rutin süreçlere tabi, varlık mevcut güvenlik düzenlemeleri ni	Gerekli tüm izinlerin alınmasında problemler mevcut, planlanan yapı ve/veya işlemlerin bir kısmının revize edilmesi gerekli olabilir.

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
			karşılıyordu.	
İşletme ve bakım sözleşmelerinin kapsamı ve niteliği	Tercihen sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmesini teşvik eden güçlü ve uzun süreli bir sözleşme ve/veya gerekliyse işletme ve bakım için ayrılan karşılık hesapları.	Uzun süreli bir sözleşme ve/veya gerekliyse işletme ve bakım için ayrılan karşılık hesapları.	Sınırlı bir sözleşme veya gerekliyse işletme ve bakım için ayrılan karşılık hesapları.	Sözleşme bulunmaması sebebiyle risk azaltıcı enstrümanların etkisini aşan yüksek işletme maliyeti riski.
İşletmecinin finansal gücü, varlık türünü yönetmede deneyimleri ve kira süresi bittiğinde varlığı tekrar pazarlayabilme kabiliyeti	Geçmiş deneyimi mükemmel ve varlığı güçlü bir şekilde tekrar pazarlayabilme kabiliyeti.	Geçmiş deneyimi ve varlığı tekrar pazarlayabilme kabiliyeti iyi.	Geçmiş deneyimi zayıf ya da az sayıda ve varlığı tekrar pazarlayabilme kabiliyeti belirsiz.	Deneyimsiz ya da geçmiş deneyimi bilinmiyor ve varlığı tekrar pazarlayabilme kabiliyeti yok.
Varlık özellikleri				
Aynı piyasadaki diğer varlıklara kıyasla yapısı, boyutu, tasarımı ve bakımı (örneğin; bir uçak için yaş ve boyutu)	Tasarım ve bakım yönünden güçlü avantajları var. Likit bir piyasada işlem görebilecek standart bir yapıya sahip.	Tasarım ve bakım yönünden ortalamanın üzerinde. Sınırlı sayıda birkaç istisnası olmakla birlikte likit bir piyasada işlem görebilecek standart yapıya sahip.	Ortalama tasarım ve bakım. Varlık, kendine özgü yapısı sebebiyle dar bir piyasada işlem görebilecek yapıya sahip.	Tasarım ve bakım yönünden ortalamanın altında. Varlık ekonomik ömrünü tamamlamak üzeredir. Yapısı çok özel ve piyasası çok dar.
Tekrar satış değeri	Cari tekrar satış değeri borç tutarının çok üstündedir.	Cari tekrar satış değeri borç tutarının yeterince üstündedir.	Cari tekrar satış değeri borç tutarının biraz üstündedir.	Cari tekrar satış değeri borç tutarının altındadır.
Varlık değerinin ve likiditesinin ekonomik	Varlık değeri ve likiditesi ekonomik	Varlık değeri ve likiditesi ekonomik	Varlık değeri ve likiditesi ekonomik	Varlık değeri ve likiditesi ekonomik

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
döngülere karşı duyarlılığı	döngülere görece duyarlı değildir.	döngülere duyarlıdır.	döngülere oldukça duyarlıdır.	döngülere yüksek derecede duyarlıdır.
Sponsorun gücü				
İşletmecinin finansal gücü, varlık türünü yönetmede deneyimi ve kira süresi bittiğinde varlığı tekrar pazarlayabilme kabiliyeti	Geçmiş deneyimi mükemmel ve varlığı güçlü bir şekilde tekrar pazarlayabilme kabiliyeti.	Geçmiş deneyimi ve varlığı tekrar pazarlayabilme kabiliyeti iyi.	Geçmiş deneyimi zayıf ve varlığı tekrar pazarlayabilme kabiliyeti belirsiz.	Deneyimsiz ya da geçmiş deneyimi bilinmiyor ve varlığı tekrar pazarlayabilme kabiliyeti yok.
Sponsorların deneyimleri ve finansal gücü	Geçmiş deneyimi mükemmel ve yüksek finansal güce sahip sponsorlar.	Geçmiş deneyimi ve finansal gücü iyi olan sponsorlar.	Geçmiş deneyimi yeterli ve iyi finansal güce sahip sponsorlar.	Deneyimsiz ya da geçmiş deneyimi şüpheli olan ve/veya finansal zayıflıklara sahip sponsorlar.
Alınan Teminatlar				
Varlık kontrolü	Yasal dokümantasyon, bankaya varlık üzerinde ya da varlığa sahip şirket üzerinde etkin kontrol olanağı sağlamaktadır. (Örneğin; usulünce tesis edilmiş birinci derece teminat hakkı veya bu tarz teminatı içeren kiralama yapısı)	Yasal dokümantasyon, bankaya varlık üzerinde ya da varlığa sahip şirket üzerinde etkin kontrol olanağı sağlamaktadır. (Örneğin; usulünce tesis edilmiş teminat hakkı veya bu tarz teminatı içeren kiralama yapısı)	Yasal dokümantasyon, bankaya varlık üzerinde ya da varlığa sahip şirket üzerinde etkin kontrol olanağı sağlamaktadır. (Örneğin; usulünce tesis edilmiş teminat hakkı veya bu tarz teminatı içeren kiralama yapısı)	Sözleşmeler, bankaya çok az teminat sağlamaktadır ve varlığın kontrolünün kaybedilmesine neden olabilecek hükümler içermektedir.
Varlığın konum ve durumunun izlenmesi	Banka, varlığın durumunu ve	Banka varlığın durumunu ve konumunu	Banka varlığın durumunu ve konumunu	Bankanın varlığın durumunu ve

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
hususunda bankaya ait haklar ve araçlar	konumunu her zaman ve her yerde izleyebilir (düzenli raporlar, denetim olanağı).	neredeyse her zaman ve her yerde izleyebilir.	neredeyse her zaman ve her yerde izleyebilir.	konumunu izleyebilmesi sınırlıdır.
Zararlara karşı sigorta	Yüksek kalitedeki sigorta şirketlerine yaptırılmış ek zarar teminatı içeren güçlü sigorta kapsamı.	İyi kalitedeki sigorta şirketlerine yaptırılmış yeterli düzeyde sigorta kapsamı (Ek zarar teminatı içermeyen).	Kabul edilebilir kalitedeki sigorta şirketlerine yaptırılmış, kabul edilebilir düzeyde sigorta kapsamı (Ek zarar teminatı içermeyen).	Düşük kalitede sigorta şirketlerine yaptırılmış ya da zayıf sigorta kapsamı (Ek zarar teminatı içermeyen).

Tablo 5- Emtia Finansmanı Kredilerine İlişkin Derecelendirme Düzeyleri

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
Finansal Güç				
Teminatın krediden yüksek olma düzeyi	Güçlü.	İyi.	Yeterli.	Zayıf.
Politik ve Hukuki Ortam				
Ülke Riski	Ülke riski yok.	Sınırlı düzeyde ülke riski var.	Ülke riski var.	Yüksek ülke riski var.
Ülke risklerinin azaltılması ¹	Çok güçlü risk azaltımı: -Güçlü sınırötesi mekanizmaları -Stratejik emtia -Birinci sınıf alıcı	Güçlü risk azaltımı: -Yeterli sınır ötesi mekanizmaları -Stratejik emtia -Güçlü alıcı	Kabul edilebilir risk azaltımı: -Tatmin edici sınır ötesi mekanizmaları -Daha az stratejik emtia -Kabul edilebilir alıcı	Sadece kısmi risk azaltımı: -Sınır ötesi mekanizmaları yok -Stratejik olmayan emtia -Zayıf alıcı
Varlık özellikleri				
Likidite ve zarara karşı duyarlılık	Emtia kote edilmiştir ve futures veya tezgah üstü enstrümanlarla riskten korunma sağlanabilir. Emtia zarara karşı duyarlı değildir.	Emtia kote edilmiştir ve tezgah üstü enstrümanlarla riskten korunma sağlanabilir. Emtia zarara karşı duyarlı değildir.	Emtia kote edilmemiştir fakat likittir. Riskten korunma konusunda belirsizlik vardır. Emtia zarara karşı duyarlı değildir.	Emtia kote edilmemiştir. Piyasanın büyüklüğü ve derinliği nedeniyle likiditesi sınırlıdır. Uygun riskten korunma araçları yoktur. Emtia zarara karşı duyarlıdır.
Sponsorun gücü				

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
İşletmecinin finansal gücü	Alım satım faaliyetleri ve riskler bakımından çok güçlü.	Güçlü	Yeterli	Zayıf
Lojistik sürecini yönetme kabiliyeti dahil deneyim	İşlem tipinde yüksek deneyime sahiptir. İşletme başarısı ve maliyet verimliliğinin de güçlü deneyimi vardır.	İşlem tipinde yeterli deneyime sahiptir. İşletme başarısı ve maliyet verimliliğinin de ortalamanın üzerinde deneyimi vardır.	İşlem tipinde sınırlı deneyime sahiptir. İşletme başarısı ve maliyet verimliliğinde ortalama deneyimi vardır.	Sınırlı ya da belirsiz deneyimi vardır. Maliyet ve karları değişkendir.
Ticari kontroller ve riskten korunma politikaları	Karşı taraf seçimi, riskten korunma ve izleme konularında güçlü standartlar.	Karşı taraf seçimi, riskten korunma ve izleme konularında yeterli standartlar.	Geçmiş işlemlerde çok küçük problemle karşılaşmış ya da hiç problem yaşanmamış.	Geçmiş işlemlerinde önemli derecede kayıplar yaşanmıştır.
Finansal bilgilerin kamuya açıklama kalitesi	Çok iyi.	İyi.	Yeterli.	Finansal bilgilerin kamuya açıklanmasında bazı belirsizlikler bulunmaktadır ya da yetersizdir.
Alınan Teminatlar				
Varlık kontrolü	Birinci derece teminat hakkı, gerektiğinde bankaya varlık üzerinde yasal kontrol hakkı	Birinci derece teminat hakkı, gerektiğinde bankaya varlık üzerinde yasal kontrol hakkı	Banka tarafından varlıkların kontrol edilmesinde kesinti vardır. Bu kesinti alım satım süreci bilgisiyle veya duruma göre üçüncü taraf taahhüdüyle azaltılmaktadır.	Sözleşme, varlık üzerindeki kontrolün kaybedilmesine yol açacak riskleri barındırmaktadır. Tahsilat riskli olabilir.

	1. Kategori (Güçlü)	2. Kategori (İyi)	3. Kategori (Yeterli)	4. Kategori (Zayıf)
	sağlamaktadır.	sağlamaktadır.		
Zararlara karşı sigorta	Yüksek kalitedeki sigorta şirketlerine yaptırılmış ek zarar teminatı içeren güçlü sigorta kapsamı.	İyi kalitedeki sigorta şirketlerine yaptırılmış yeterli düzeyde sigorta kapsamı (Ek zarar teminatı içermeyen).	Kabul edilebilir kalitedeki sigorta şirketlerine yaptırılmış, kabul edilebilir düzeyde sigorta kapsamı (Ek zarar teminatı içermeyen).	Düşük kalitede sigorta şirketlerine yaptırılmış ya da zayıf sigorta kapsamı (Ek zarar teminatı içermeyen).

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere; 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 88 inci maddesinde, düzenlemek ve denetlemekle görevli olduğu sektör veya alanla ilgili uluslararası ilke ve standartlarla uyumlu ikincil düzenlemelerin yapılması ve kararların alınması Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu’nun görevleri arasında sayılmaktadır. Bu kapsamda, bankacılık alanında politikaların geliştirilmesi ve uygulamada daha iyi bir koordinasyonun sağlanması amacıyla üye ülkelerin bankacılık otoriteleri arasında iş birliğini sağlayacak bir platform olarak oluşturulan Basel Bankacılık Denetim Komitesinin (Basel Komite) üyesi olarak Kurumumuz, bankacılık mevzuatını uluslararası en iyi uygulamaları takip ederek gerektiğinde güncellemektedir.

Öte yandan, Basel Komite Aralık 2017 tarihinde “Basel III: Finalising Post Crisis Reforms” dokümanını yayımlamıştır. Bahse konu dokümanda yer alan standartlar, Basel III uzlaşısını tamamlayıcı mahiyette olup, nihai Basel III uzlaşısı ya da Basel IV olarak adlandırılmaktadır. Basel IV ile Basel Komite temelde, benzer risk yapılarına sahip olan ve gelişmiş modeller kullanan bankaların farklı sermaye yükümlülüklerinin önüne geçmek suretiyle bankaların maruz kalmış oldukları riskin daha doğru ölçülmesini teminen bankalar tarafından kullanılan standart ve içsel yöntemleri birbirine yaklaştırmayı hedeflemektedir.

Bu çerçevede, “Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ Taslağı” hazırlanarak, “Basel III: Finalising Post Crisis Reforms” ile güncellenmiş olan Basel standartları kapsamında kredi riskine ilişkin risk ağırlıklı varlık hesaplamasının içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlar ile hesaplanmasına ilişkin hükümler güncellenmiştir. Basel Komite tarafından kabul edilen güncellenmeler kapsamında temel kredi riskine esas tutarın ölçülmesinde kullanılan içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlarda yapılan değişikliklerle; içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımların kullanıldığı risk sınıflarının kapsamı sınırlandırılması, hesaplamalarda kullanılan parametrelerin risk hassasiyetinin artırılması hedeflenmektedir.